

Tã îgĩ-îgĩ Póólō kâ Rómã lé 'bá yî drí Rómã lé 'bá

Tã 'è'á zîlá nîlî sîsî rî

Lājó'bá Póólō òtírî wárāgā nô îgĩ rî, gólâ cá drē jārîbã gólâ Rómã rî lômílî kô. Gólâ îgĩ wárāgā nô îyî ífíí tã â'dázó gō'dá kpá tã yî drí rî'á pēlá, drē yî drí cá àkó tólâ rî tã lâ bê. Póólō átá tã āzâ 'bá yî kǎnîsǎ tāsî rî kô òzō gólâ drí 'èlé wárāgā āzâ 'bá yî 'á rî tí, tãlá gólâ nîj gólîyî kô.

Póólō lē tã gólâ Ôvârî drí òjílâ pázó ndrî rî â'dalé, â'dô òjílâ Yúdǎ yî kâ î'dî, ngátá òjílâ Yúdǎ yî kâ 'î kô, ópâ gólîyî ndrî 'dó tã lēlē gólîyîkâ Yésû 'á rî tāsî.

Kápîtã 1-5 Póólō kî, òjílâ ndrî 'é îyî tã gólâ Ôvârî drí lēlē rî î'dî kô. Òjílâ Yúdǎ yî kâ rî 'bá yî ìnjîjî îyî tã 'bã'bã Ôvârî kâ âfēlé gólîyî drí Músǎ sî rî kô. Gō'dá òjílâ gólîyî â'dó 'bá òjílâ Yúdǎ yî kâ ró kô rî gǎ îyîkâ dó tã îsûlî Ôvârî rî tāsî kpálé Ôvârî â'dâ yî trá gólîyî drí látî ngîngî 'ásî rî.

Kápîtã 6-8 Â'dô trá îtî rî, lē òjílâ ndrî drí â'dólé mbî Ôvârî lîfî. Bê-rî gólîyî îyîngá rî'á rǎgîjî 'î tã ònjî drí, gō'dá îcá îyî kô îyî ífíí pālê. Rî'á cé â'dólé ngá ãlô ró Yésû rî òdrâ bê, 'dîî rî gōzó gólîyî lôfôlé vólé tã ònjî 'ásî.

Kápîtã 9-11 Póólō â'dâ tã gólâ òjílâ Yúdǎ yî kâ drí látî Ôvârî drí 'èzó gólîyî pālê tã lēlē Yésû 'á rî sî rî gǎzó dó, gō'dá òjílâ gólîyî â'dó 'bá kô Yúdǎ yî kâ āacâ îyî trá òjílâ Ôvârî kâ ró rî î'dî. Gō'dá Póólō kî, îzátú âtî 'á tólâ rî, òjílâ Yúdǎ yî kâ rî 'bá yî āâ'dô îyî kpá âgō'á tã Yésû kâ lēlé.

Kápîtã 12-16 Póólō â'dâ îyîkâ látî gólâ krístô 'bá yî drí 'èzó rîlî āngó 'á nōngá òjílâ Ôvârî kâ ró rî î'dî.

¹ Mâ Póólõ rû î'bũ 'bá Yésũ Krístõ kê ró rî î'dí. Ôvârí nji mâ trá â'dólé lâjõ'bá Yésũ kê ró. Gólâ nji mâ trá â'dólé tâ âti-âti Yésũ rî tāsī rî pēlé õjílã drí.

² Pãtĩ ró, gólâ 'bã tâ trá ãkũ ró ãkũ ró nã sī tâ ângũ 'bá íyíkã rî 'bá yî tĩ 'díyî pã 'bá rî âjózó, té õzõ îgĩlí trá tâ îgĩ tãndí gólãkã 'á rî kãtí. ³ Gõ'dá tâ âti-âti tãndí rî 'dĩ rĩ'á Kúmú ãmãkã Yésũ Krístõ Ôvârí rî mvá rî tāsī. Yésũ rî â'dô-â'dô õjílã mvá ró rî tāsī rî, gólâ rĩ'á kúmú ãngĩ Dãwúdĩ rî ózõwã 'î. ⁴ Gõ'dá â'dô-â'dô gólãkã Ôvârí ró rî tāsī rî, Ôvârí 'ê tâ trá mbârãkã sī tâ â'dálé kĩ, pãtĩ Yésũ Krístõ 'dĩ rĩ'á íyî mvá nyãányã 'î. Ítí rî, gólâ 'bã Yésũ trá lĩdrĩlí õdrã 'ásĩ. ⁵ Tã gólâ Yésũ drí 'élé ãmã pãzó rî tāsī rî, Ôvârí drí tâ lânjã 'ézó má drí. Gólâ 'bã mâ trá â'dólé lâjõ'bã ró Yésũ drí, â'dólé õjílã õrĩ ndrĩ ãmbálé tâ lēlé Yésũ 'á gõ'dá kpã gólĩyî ãmbálé tâ Ôvârí kê ârĩlí. Má 'ê lôsĩ rî nõ Yésũ drí. ⁶ Gõ'dá ãnĩ õjílã gólĩyî Rómã kê ró rî 'bã yî drí rî, Ôvârí zĩ õjílã kpã ãnĩ lâfálé sī â'dólé tâ lē 'bã yî ró Yésũ Krístõ 'á. ⁷ Gõ'dá itĩ rî, má rî tâ nõ 'bã yî îgĩlí ãnĩ ndrĩ Rómã lé 'bã ró gólĩyî Ôvârí drí lôvó lâ yî 'balé gõ'dá kpã gólĩyî gólã drí zilí trá â'dólé õjílã íyî nyãányã kê ró rî 'bã yî drí. 'Dõvó bê itĩ rî, Ôvârí ãmã átã gõ'dá Kúmú ãmãkã Yésũ Krístõ bê õfẽ õrẽ ãnĩ drí tâ ã'dí bê.

Ãyikõ Póólõ kê Rómã lé 'bã gólĩyî tâ lē 'bã Yésũ 'á rî 'bã yî tāsī rî

⁸ ãnĩ rú lĩkũ trá võ 'ásĩ ndrĩ tãlã tâ lēlé ãnĩkã Yésũ 'á pĩpĩsĩlí ãlõ sī rî tāsī. Gõ'dá tãlã 'dĩ tāsī rî, tâ drĩ-kákã má drí lē'á âtálã ãnĩ drí rî î'dĩ nõ. Má 'ê ãwõ-itĩ ãmbã Ôvârí drí ãnĩ tāsī Yésũ Krístõ rî rú sī. ⁹ Má rî rãtãã 'élé Ôvârí drí ãnĩ tāsī kãyî vósĩ cé. Ôvârí nĩ trá kĩ nĩ rî, má rî tâ pãtĩ ró rĩ'á rãtãã 'élé ãnĩ tāsī. Ôvârí rî gógó kpã î'dí gólã má drí rĩzõ tâ 'élé drĩlã pĩpĩsĩlí ãlõ sī rî, gõ'dá gólã 'bã mâ kpã rĩ'á tâ âti-âti tãndí mvá lâ rî tāsī rî pēlé õjílã drí.

¹⁰ Kâÿî vósí cé, òzò má òtírí rãtãã 'êê ãnî tãsí rî, má 'lê rãtãã kí, òzò fí kó Ôvârí òlě nî rî, gólâ â'dô lãtî nĵí'á trê má drí nĵó ãnî lômílí tólâ. ¹¹ Ítí rî, ãnî lôvó rí'á âmâ 'é'á rōô ndrêlé, tãlã má ïmbã ró tã Ôvârí kã bê ãnî drí, ãnî drí mbârãkã úsúzó âdrézó gǎgǎ tã lělě ãnîkã 'á. ¹² Nĵ ndrê drě, òzò mã âã'dô rû ê'bé'á kpãkã ãlô rî, mã â'dô îcá'á mbârãkã úsúljĩ ãmã pãzó ãmã vō 'ásĩ tã lělě ãmãkã Yésũ 'á rî sĵ. ¹³ Âmã âdrúpĵĩ yĵ ãmã îzó yĵ bê, mã âtã nō tã pãtĵĵ 'ĵ ãnî drí nĵljĩ, mã ùĵũ trá kpĵĵ kâÿî dũũ sĵ ândálé ândálé, tĵkó 'ézó nĵljĩ tólâ ãnî lômílí rî, gō'dá îcá drě kô má drí nĵzó. Lé ĵtĩ rî, mã drě zãã tã ĵsũ bê nĵzó òĵĩlã äzã 'bã yĵ 'bãlé ãnî lãfálé sĵ tã lělé Yésũ 'á, nyé òzò Ôvârí drí âmã 'bãzó 'elã òĵĩlã òrĩ äzã 'bã yĵ rĵ 'bã vō äzã 'bã yĵ 'ásĩ rĵ 'bã yĵ drĵ rĵ kãtĩ.

¹⁴ Nĵ ndrê drě, îcã trá má drí úljĩ Ôvârí kã pězô òĵĩlã drĵ ndrĵ, gólĵĩÿ Gĵrĵkĵ tĵ âtã 'bã ró rĵ 'bã yĵ drĵ gō'dá kpã gólĵĩÿ Gĵrĵkĵ tĵ âtã 'bã kô rĵ 'bã yĵ drĵ, tã nĵ 'bã rĵ 'bã yĵ drĵ gō'dã kpã tã nĵ 'bã kô rĵ 'bã yĵ bê. ¹⁵ Gō'dã â'dô trá ĵtĩ rĵ, mã lě trá rōô nĵzó nĵ'á tã âtĵ-âtĵ Ôvârí kã pělé Rómã 'á tólã.

Mbârãkã tã âtĵ-âtĵ Ôvârí kã kã òĵĩlã pãzó rĵ tãsí

¹⁶ Gō'dã má lě tã pãtĵĵ ró tã Ôvârí kã pělé òĵĩlã drĵ ndrĵ. Nĵ ndrê drě, mã nĵ tã trá pãtĵĵ ró kí, mbârãkã bê rĵ'á rōô tã âtĵ-âtĵ tãndĩ Ôvârí kã drĵ òĵĩlã ndrĵ gólĵĩÿ tã lâ lě 'bã rĵ 'bã yĵ pãzó tã ònĵĩ 'ásĩ. Lãtĵ sĵsĵ lâ ró rĵ rĵ'á trê òĵĩlã Yúdã yĵ kã rĵ 'bã yĵ drĵ tã gólâ Ôvârí kã ârízó cé ĵÿÿ nĵ, gō'dã ngbãangbãno rĵ, lãtĵ kpã trá gō'dã trê òĵĩlã òrĩ äzã 'bã yĵ kã drĵ kpã ndrĵ ârízó lâ. ¹⁷ Tã âtĵ-âtĵ tãndĩ 'dĵ â'dã lãtĵ mbĵ òĵĩlã drĵ, tãlã gólĵĩÿ â'dô ró bê òĵĩlã tã mbĵ 'bã ró Ôvârí rĵ lĵĵ drĵ 'á. Ítĩ rĵ, lãtĵ äzã trá yũ'dãwã 'dĩÿ pãzó tã ònĵĩ 'ásĩ. Rĵ'á cé tã lělě Yésũ 'á pĵpĵsĵljĩ ãlô sĵ rĵ ĵ'dĩ. Rĵ'á nyé òzò tã ĵgĵ-ĵgĵ Ôvârí kã drĵ rĵ'á âtãlã rĵ kãtĩ kí, “Òĵĩlã gólĵĩÿ â'dô 'bã

tã mbî 'bá ró Ôvârí rî lîfî drî 'á tãlã tã lëilë gólîyîkã tãsî rî, gólîyî î'dî 'ë 'bá rîlî rîrî gólã lãtî Ôvârí kã 'á rî î'dî."

Tã gólîyî Ôvârí rî 'bã 'bá â'dólé òmbã ró òjílã bê ndrî rî 'bá yî

¹⁸ Ôvârí gólã 'bũu 'álã rî trá ãwã ró tãlã tã gólîyî ònjí ró ndrî òjílã drí 'élé trá rî 'bá yî tãsî. Tã ònjí gólîyîkã rî 'bá yî 'bã gólîyî trá rû díli volé tã gólîyî pãtîjî ró Ôvârí kã rî 'bá yî rú sî gô'dá â'dózó iyî nî ákó lâ. Gô'dá nîngá sî, tãlã gólîyî trá bî ákó rî, gólîyî drí gãzó dó tã pãtîjî Ôvârí kã ârîlí. ¹⁹ Lé ítí rî, lãtî rî'á trê gólîyî drí tã pãtîjî Ôvârí kã ârízó, tãlã Ôvârí â'dã tã pãtîjî iyîkã trá trê òjílã drí. ²⁰ Nî ndrê drê, ãkû ró ãkû ró ítõ vò 'ásî Ôvârí drí ãngó drî nô 'bãzó rî, gólã â'dã iyî nyãnyã trá òjílã drí mbârãkã gãrã lípî ró ngá-tî dũu ndrî gólîyî gólã drí lô'bãlé rî 'bá yî sî. Gô'dá nîngá sî, âcálé búúú ãndrô nô rî, òjílã â'dô ícá'á nîlã kî, pãtîjî Ôvârí bê rî'á, òzô kpálé gólîyî òndrê gólã kô cú iyî lîfî sî rî. Bê trá ítí rî, tã mbî tãndí yû'dãwã gólîyî tî lôgólé Ôvârí drí ârîmãkô iyîkã drí sî.

²¹ Nî ndrê drê, òzô kpálé gólîyî ùnî trá kî Ôvârí ãâ'dô bê rî'á rî, gólîyî gã dó gólã rî ñnjîlí Ôvârí ró, gô'dá kpá ãwô-ítí 'élé gólã drí. 'Dîi vò lâ 'á rî, gólîyî drî drí rû ñzãzó bãndí-bãndí, gô'dá tã ñsũ gólîyîkã 'bãlé â'dólé cú ítí tã ífí ákó. ²² Òzô kpálé gólîyî ããmã tã â'dózó cú tã nîzó rî, tã ñsũ-ñsũ gólîyîkã rî'á pãtîjî ró âzã-âzã lâ ró. ²³ Gólîyî lëé kô Ôvârí gólã rî 'bã zãã gbãdú zãã 'bũu 'álã rî ñnjîlí ãlôwãlã. 'Dîi vò lâ 'á rî, gólîyî jã rû rî'á ngá líndrî gólîyî lôpálé trá fê 'ásî rî 'bá yî ñnjîlí î'dî ôvârí ró, ngãtã líndrî rî 'dî â'bã'á òjílã mvã kã 'î yã, ngãtã kôrõnyã kã 'î yã, ngã ãrîwã 'î yã, gô'dá ngã ngá-tî gólîyî ãngó nô drîjî nô 'bá yî kã bê yã rî.

²⁴ Gõ'dá tã rî 'dî tãsí rî, Ôvârí gã gólîyî trá dó. Ítî rî, gólâ kí, “Tândí ró, 'dövó gólîyî ò'dê gbõ tã ònjí lówó gólîyî pîpîsílí kâ gólâ rî 'bá gólîyî ádólé rî vósi.” Á'dô bê trá ítî rî, gólîyî òjâ rû rî'á tã lâràkô ndrî ãnyî kâ rî 'èlé í'dî ìyî ázî-ázî yí bê. ²⁵ Gólîyî jâ rû gõ'dá rî'á tã ònjõ kâ ârílí í'dî tã pãtîí gólâ Ôvârí kâ ró rî vò lâ 'á. Gólîyî jâ rû kpá rî'á ngá gólîyî ängó nõ kâ rî 'bá yî ìnjîlí í'dî. Gõ'dá gólîyî rí kô rî'á Ôvârí 'bûû 'álâ gólâ ngá rî 'dî 'bá yî lô'bã 'bá nî rî ìnjîlí. Gólâ í'dî rî'á gólâ gólîyî drí ícálé lûyîlá zãâ gbádú ãdükü ákó rî. Áã'dô ítí.

²⁶⁻²⁷ Ítí, tãlâ gólîyî 'ê tã ònjí trá rî drí sî rî, Ôvârí dî ùgúlí trá gólîyî drí. Ítí gólâ kí gólîyî drí rî, “Tândí ró, 'dövó gólîyî ò'dê gbõ ngá gólîyî ãnyî kâ tã lówó gólîyî rû'bã kâ drí gólîyî áselé 'èlá rî 'bá yî 'èlé í'dî.” Gõ'dá ítí rî, òkó lówó fõ trá volé ägô 'ásí gõ'dá cé ägô ázî lówó í'dî â'dú kózó í'dî bê lâ òkó ró. Ítí gólîyî drí rízó tã ãnyî kâ 'èlé í'dî ìyî vò 'ásí ägô ázî ró. Nîngá sî, òkó drí kpá ngãzó ìyî dílí volé ägô rû sî gõ'dá rízó äyîlí äkpã ìyî vò 'ásí. Gõ'dá ítí rî, Ôvârí drí lâñõ gólâ ícá 'bá tã ãnyî 'dî 'bá yí kâ 'dî bê rî fêzó gólîyî drí ndrî.

²⁸ Gõ'dá â'dô bê trá ítí rî, Ôvârí äyê gólîyî trá, tã ìsû-ìsû gólîyîkâ äãdô ró gólîyî bê lâvûlí kôrô, gólîyî drí ñzã ró rû ndrî á'dólé rî'á tã gólîyî ícá 'bá kô mbî gólîyî drí 'èlé rî 'bá yî 'èlé í'dî. ²⁹⁻³⁰ Nîngá sî, tã ònjí gólîyîkâ rî 'bá yî lîzô trá ácálé rôô. Gólîyî 'ê tã ndrî gólîyî tã ònjí têtê ró rî 'bá yî trá òjîlá äzã 'bá yî drí. Gólîyî rî'á ngá lówó bê düû â'dólé ìyî nyãányã drí. Gõ'dá ázî-ázî lâ yî ägî-ägî gólîyî lífí. Gólîyî rî trá rû cãlé ìyî lâfálé 'ásí, gõ'dá kpá rízó ìyî ázî-ázî yí úfúlí. Gólîyî rî trá rî'á ònjõ ádólé ìyî ázî-ázî yí drí. Gólîyî pîpîsílí rî'á ònjí ró ázî-ázî lâ yí rû. Gólîyî rî trá rî'á ázî-ázî lô'dálé gõ'dá kpá rî'á tã ngölé ázî-ázî lâ yí rû. Ítí rî, gólîyî lëë Ôvârí kô älôwálâ. Gólîyî 'bã ìyî nyãányã òjîlá ämbã-ämbã ró, gõ'dá gólîyî drí ìyî 'bãzó á'dólé drí-'bá ró

iyî ázî-ázî yî drîlí. Gólîyî rî iyî trá rî'á iyî ârúfí. Gõ'dá gólîyî rî trá rî'á tã âzã ãnyî kã ró rî 'bá yî lônðalé 'í'dí 'èlé. Gólîyî ârî tã iyî ândré yí kã iyî átá yí bê rî kpá kô. ³¹ Ítí rî, gólîyî trá rî'á tã âzã-âzã 'bá ró. Gólîyî 'é tã gólã gólîyî drí kí'á nî rî yî ã'dô 'è'á lâ rî kô. Gõ'dá gólîyî 'bãã âdrúpî lâ yî lôvó kpá kô. Gõ'dá gólîyî ndrè ìzã lâ iyî kpá kô. ³² Lé rî, gólîyî nî tã Ôvârí drí 'bálé rî trá dódó kí, Ôvârí ã'dô lânõ òdrã sí rî fê'á òjílã gólîyî rî 'bá tã ãnyî kã í'tí 'dí 'èlé rî 'bá yí drí. Kpálé gólîyî nîlí bê tã rî 'dí trá rî, gólîyî âyé tã ányã ònjí iyîkã 'dí 'bá yí kô. Gólîyî rî trá zãã 'èlã iyî. Gõ'dá gólîyî áðô iyî ázî-ázî yí kpá tã ònjí ãlô-ãlô 'dí 'bá yí 'èlé.

2

Tã kîkî Ôvârí kã òjílã rú ãkí ãkó rî

¹ Ámã âdrúpî yí ámã îzó yí bê, nî rî ãníkã bê îsûlã rî kí, ãní òjílã Yúdã yí kã rî ãã'dô iyî 'í'dí òjílã tãndí gólîyî ícã 'bá drî-báláyî ró tã gólîyî ázî-ázî kã rî 'bá yí kílí yã? Á'dí 'bã ãní ã'dólé tã kí 'bá gólîyîkã ró rî nî yã? Ôzõ nî ãâtã tã kí, òjílã âzã ò'è tã âzákôlã 'dí trá ònjí ró rî, 'dövó nî îsû tã tã ãní nyãányã kã rî 'bá yí tãsí. Nî 'è tã ònjí ró rî 'bá yí kpá trá, nyé òzõ tã ònjí gólîyîkã rî 'bá yí kâtí. Ítí rî, nî lã trá lânjî lânõ tã ònjí 'dí 'bá yí kã rî kã njílí nî yã? ² Ôvârí 'í'dí rî'á gólã tã òjílã gólîyî tã ònjí 'dí 'bá yí 'è 'bá rî 'bá yí kã kí 'bã lâ 'í. Mã nî trá kí, gólã rî tã kílí ndrî dódó mbî ró. ³ Á'dô bê trá í'tí rî, ãní gólîyî cé òjílã mvã ró nõ îsû tã kí, yí ãã'dô ícã'á tã gólîyî ázî-ázî kã rî 'bá yí kílí nî rî ã'dô tãsí yã? Ôzõ ãní nyãányã ò'è tã ãlôlã ònjí ró gólîyî ãní drí kí'á nî rî Ôvârí ãã'dô lânõ fê'á ázî-ázî drí tã lâ sí rî kpá rî, gõ'dá nî îsû ãníkã bê rî, nî ã'dô ícã'á ngã pãlé lânõ rî gólã ãní drí lãlé á'délé òjílã ázî ãzã 'bá yí drî 'dí 'ásí yã? ⁴ Nî nîjî pîpîsílí tãndí ã'dí ró Ôvârí kã kô. Ítí rî, nî njã pîpîsílí tãndí ã'dí ró Ôvârí kã gólã drí lãlé á'dálã ãní drí tã ònjí ãní nyãányã kã

rî tāsî rî rú nñanjã yã? Ôvârí rî pîpîsîlî rî'á ã'dî ró ãnî rú. Gólâ 'bãá 'álé ãdrã íyíkã kô 'wãã â'dólé ãnî rú, tãlã gólã rî ãnî tĕlé ndrî â'dólé tã ònjí ãníkã rî 'bá yî nîlî zãlô, gô'dá vó lâ sî rî, nî ããdî ró drî bê vólé 'á lâ yî 'ásî. Â'dó kô tãndí ãnî drî tã 'dî ndrĕlé tã fínyáwá ró.

⁵ Gô'dá ôzô ãnî drî ããmbã ãmbã tã ònjí ãníkã tāsî rî, 'dî ãnî trá rî'á gólã rî 'álé 'bã'á gîlî ãnî rú â'dólé lâvũlî gãrã kôrô. Ítí, gô'dá kâyî gólã drî tã ôjílã ndrî kã kízô rî sî rî lâñô ãníkã rî â'dô â'dó'á ãmbã gãrã. Kâyî rî 'dî tú, ôjílã ndrî â'dô iyî nî'á lâ kî, Ôvârí rî'á tã gólîyíkã kí'á mbîmbî ró. ⁶ Ôvârí â'dô tã ôjílã ãlô-ãlô kã kí'á té â'dô tã gólîyî ôjílã rî 'dî drî rî'á trá 'êlã rî kã vó ró. ⁷ Ôjílã ùrúkã 'bá yî rî rî'á tã gólîyî â'dó 'bá mbîmbî ró rî 'bá yî 'êlé 'î'dî, ã'dô ró bê tã gólîyíkã drî sũzô Ôvârí rú, tãlã iyî drî rîzô zãã gbãdú gólã bê ãdũkũ ãkó. Ítí rî, Ôvârí â'dô gólîyî 'bã'á rîlî yî bê zãã gbãdú ãdũkũ ãkó. ⁸ Gô'dá ôjílã ãzã 'bá yî rî iyíkã rî'á cé tã gólîyî iyî nyãanyã tāsî rî 'bá yî 'êlé 'î'dî. Gô'dá tã rî 'dî tāsî rî, gólîyî gã dó tã pãtîjî gólîyî Ôvârí kã ró rî 'bá yî lĕlé 'êlé. 'Dî vó lâ 'á rî, gólîyî rî gô'dá tã gólîyî ònjí lâ ró rî 'bá yî 'êlé 'î'dî Ôvârí rú. Ítí rî, tã pãtîjî ró, Ôvârí rî fî ã'dô gî'á gólîyî rú. ⁹ Nî ndrĕ drĕ, Ôvârí â'dô lâñô fĕ'á ôjílã ndrî tã ònjí 'ê 'bá rî 'bá yî drî, ngãtã ã'dô iyî gbô ôjílã Yúdã yí kã gô'dá òrî ãzã 'bá yî bê rî 'î'dî rî. Gô'dá gólã â'dô ngîngî lâ lâñô fĕ'á ôjílã Yúdã yí kã gólîyî gã 'bá dó tã gólãkã rî 'bá yî ãrîlî rî yî drî.* ¹⁰ Gô'dá rî, Ôvârí â'dô ôjílã ndrî gólîyî tã mbîmbî 'ê 'bá rî 'bá yî ñnjî'á, ítí gô'dá gólîyî â'dô tã tãndí ùsú'á Ôvârí drígã sî, ã'dô ró bê gólîyî drî ícázô rîlî ã'dî ró. Ôvârí â'dô tã tãndí 'dî 'e'á ítí, ngîngî lâ ôjílã Yúdã yí kã gólîyî tã gólãkã 'ê 'bá rî yî drî, gô'dá gólã â'dô kpá tã tãndí

* 2:9 2.9 Ôvârí â'dô lâñô fĕ'á ôjílã Yúdã yí kã drî lâñjî-lâñjî ró, tãlã gólîyî 'ê tã ònjí trá Ôvârí rú, kpálé gólîyî nî tã mbî Ôvârí kã bê trá rî.

'ê'á òjílã ndrĩ òrĩ àzâ 'bá yí kâ gólĩyî tã gólâkâ 'ê 'bá rî 'bá yî drí. ¹¹ Nĩ ndrê drê, Ôvârí â'dô tã òjílã kâ kí'á ndrĩ îcâ-îcâ ró, â'dó kô rú nĩnĩ vó ró.

¹²⁻¹³ Gõ'dá òjílã Yúdã yí kâ tãsí rî, Ôvârí â'dô tã gólĩyîkâ rî 'bá yí kí'á â'dô tã 'bã'bã gólã Músã drí fêlé rî vó ró, tãlã gólĩyî rî rĩlĩ tã 'bã'bã rî 'dĩ 'bá yí zêlé. Gõ'dá nĩngá sĩ, gólĩyî 'ê tã ònjĩ rî 'bá yí bê trá ítĩ tã 'bã'bã 'dĩ 'bá yí rú rî, Ôvârí â'dô lâpõ fê'á gólĩyî drí tã 'dĩ 'ê ãkõ lâ yí tãsí. Nĩ ndrê drê, òzõ nĩ àârĩ tã 'bã'bã 'dĩ 'bá yí cé ànĩ bí sĩ gõ'dá cú ítĩ tã lâ yí 'êzó kô'dáwá rî, Ôvârí ndrê ànĩ kô òjílã tã mbî 'bá yí ró.

Gõ'dá kpá òjílã òrĩ àzâ 'bá yí kâ rî 'bá yí tãsí rî, òzõ kpálé gólĩyî òrĩ kô tã 'bã'bã 'dĩ 'bá yí zêlé rî, Ôvârí â'dô tã kí'á kpá gólĩyî rú, tãlã tã ònjĩ gólĩyî drí rĩ'á 'êlã rî 'bá yí tãsí.

¹⁴⁻¹⁵ Ôzõ kpálé òjílã òrĩ àzâ 'bá yí kâ ùnĩ iyĩ tã 'bã'bã gólĩyî âfêlé kôrô Músã sĩ 'dĩ 'bá yí kô'dáwá rî, gõ'dá gólĩyî òtĩrĩ rĩ rĩ'á tã 'êlé â'dô tã tã 'bã'bã 'dĩ 'bá yí kâ vó ró gbõ ítĩ lâ 'dĩ kâtĩ rî, 'dĩ à'dâ tã kí, Ôvârí lôfi tã 'bã'bã rî 'dĩ 'bá yí ífĩ lâ yí trá gólĩyî drĩ sĩ. Ítĩ rî, tã ìsũ gólĩyîkâ sĩ rî, gólĩyî nĩ trá kí, tã ángõ rî 'bá yí ì'dĩ rĩ'á dódó gõ'dá tã ángõ rî 'bá yí ì'dĩ rĩ'á ányâ ró. Rĩ'á ókĩzõ gólĩyî nĩ tã 'bã'bã 'dĩ 'bá yí trá rî kâtĩ, tãlã tã ìsũ gólĩyîkâ â'dâ tã trá gólĩyî drí kí, tã gólĩyî drí rĩ'á 'êlã rî 'bá yí rĩ'á tãndĩ ró, ngátã ònjĩ ró yã rî. ¹⁶ Ôvârí nĩ tã gólĩyî â'dó 'bá òjílã pĩpĩsĩlĩ 'á rî 'bá yí trá ndrĩ, gõ'dá kâpĩ gólã drĩlã Yésũ Krístõ rî 'bãzó tã òjílã kâ kílĩ ndrĩ rî sĩ rî, Yésũ â'dô tã òjílã kâ kí'á àlô-àlô â'dô tã rî 'dĩ 'bá yí kâ vó ró. Gõ'dá â'dô rú 'ê'á té òzõ má drí ìmbálé trá òjílã drí rî 'bá yí kâtĩ.

¹⁷ Nĩ àzâ, òzõ ní â'dô òjílã Yúdã yí kâ ì'dĩ rî, ní ìsũ tã kô kí, yí àâ'dô rĩ'á òjílã tãndĩ Ôvârí kâ rî ì'dĩ, cé tãlã ní rî rĩlĩ tã 'bã'bã gólã drí 'bãlé nĩ 'êlé rî zêlé. ¹⁸ Nĩ ìsũ ànkã kí, ní nĩ tã gólĩyî sũ 'bá Ôvârí rú rî 'bá yí trá. Gõ'dá ní ìsũ trá kí, tã tãndĩ Ôvârí kâ rî 'bá yí àâ'dô trá ànĩ drí ágálé 'á,

cé tãlá ìmbâ ní trá tã gólìyì tã 'bã'bã gólâkâ kâ rî 'bá yí sî. Gõ'dá ìtí rî, tã nîñî áníkâ 'dî cú ìtí tã lâ 'ë ákó ìcá kô ání pãlé. ¹⁹ Nî àzâ òjílã Yúdã yí kâ ró rî, ní àtã tã kî, ní ìcã trá òjílã gólìyì ìfí ákó tã gólìyì Ôvârí kâ rî 'bá yí ndrëzó rî 'bá yí àtìlì gã, ã'dô ró bê gólìyì drí tã pãtî Ôvârí kâ nîzó. Ní ìsũ bê rî kî, úlì áníkâ 'dî 'bá yí ãã'dô à'dó'á òzô lámã kâtí kôlé látî Ôvârí kâ ì'ílì òjílã gólìyì rî 'bá ìyì ìnrîkúwá 'á rî 'bá yí drí. ²⁰ Gõ'dá ní ìsũ tã kpá kî, ní nî tã Ôvârí kâ trá tãndí ró à'dólé ní drí ìcázó tã lâ ìmbálé òjílã gólìyì tã lâ nî 'bá kô'dáwá rî yí drí, cé tãlá ní rî'á cú tã 'bã'bã gólìyì Ôvârí kâ ìgílì trá búkũ gólâkâ 'á rî bê rî drí sî.

²¹ Gõ'dá ní bê trá rî'á tã Ôvârí kâ ìmbá'á àzì-àzì drí ìtí lâ 'dî kâtí rî, ngã gô ní rî rílì cú ìtí tã rî gógó gólìyì Ôvârí drí 'bálé trá ní drí 'élé 'dî 'bá yí 'ë ákó à'dô tãsì yã? Òzô ní òrî trá rî'á tã pélé òjílã drí kî, ní ùgũ ngá kô, ngã ní rî gógó rî ngá ùgũlì íyíkã ã'dô tãsì yã? ²² Òzô ní òrî òjílã ìmbálé rílì cé ìyì òkó yí bê rî, ngã ní ngã áníkâ líyá ró nî'á à'dú kôlé òkó gólã à'dó 'bá kô ání òkó ró rî bê à'dô tãsì yã? Òzô ní ògã tã òvârí àbãràdãgô kâ trá dó rî, gõ'dá ní rî filí jó òvârí àbãràdãgô 'dî 'bá yí kâ 'ásì nî'á ngá gólìyì sũ 'bá ní ìfí rî ùgũlì ã'dô tãsì yã? ²³ Nî gólã ání nyãányã 'bã 'bá à'dólé sísì tãlá ní nî tã Ôvârí kâ rî 'bá yí trá, gõ'dá ní gã dó rílì rî'á tã gólâkâ rî 'bá yí 'élé dódó à'dô tãsì yã? Gõ'dá ní gã tã Ôvârí kâ bê trá ìtí rî, 'dî ní 'dã 'dî gólã ì'dî. ²⁴ Ôvârí àtã tã trá ãkũ ró tã ònjí áníkã tãsì tã àngũ 'bá Ìsáyã sílì tã ìgì íyíkã 'á. Ìsáyã kî,

“Òjílã òrî àzâ 'bá yí kâ rî 'bá yí à'dô ìyì Ôvârí rî rú ìzã'á,
tãlá tã ònjí àní òjílã Yúdã yí kâ rî kâ drí sî.”

Ìsáyã 52.5

Tã Ôvârí drí ìsũlì 'dë'dë bãsã 'á rî tãsì rî

²⁵ Ānî gólîyî 'dē 'bá trá bāsā 'á ānî pāzō rî tāsī rî, 'dē'dē bāsā 'á 'dī â'dô ānî pā'á cé ōzō nī ōrī tā 'bā'bā Ôvârî drî fēlé trá Músā sī ōjīlā drî 'elē rî 'bá yî 'elē ndrī rî. Gō'dá ōzō nī āâyē tā 'bā'bā Ôvârî kâ ālô rî trá 'ē ākô lâ rî, 'dē'dē bāsā 'á ānīkâ 'dī rī'á ngá tākó 'î.

²⁶ Gō'dá ōjīlā gólîyî 'dē 'bá kô bāsā 'á rî 'bá yî tāsī rî, ōzō tí gólîyî ĩcâ tā 'bā'bā 'dī 'bá yî 'elē ndrī rî, tí Ôvârî â'dô gólîyî ndrē'á ōjīlā íyíkâ ró nyé ōzō ōjīlā íyíkâ gólîyî 'dē 'bá trá bāsā 'á rî kâtí. ²⁷ Ōzō tí gólîyî ĩcâ trá tā 'bā'bā 'dī 'bá yî 'elē ndrī rî, tí tā tândí gólîyíkâ â'dô ānî ōjīlā Yúdā yí kâ rî 'bá yî â'dá'á tā ōnjí 'bá ró, tālâ ānî gólîyî 'dē 'bá trá bāsā 'á rî, rî tā ōnjí 'elē, gō'dá nī nī bē tā 'bā'bā Ôvârî kâ kpálé tândí ró rî. ²⁸⁻²⁹ Tā gólâ ōjīlā 'bā 'bá â'dólé ōjīlā pā'tījī Ôvârî kâ ró rî â'dó kô cé tā 'dē'dē bāsā 'á 'dī kâ tāsī. Ōjīlā āzâ ícá kô â'dólé ōjīlā Ôvârî kâ ró cé lā'bí ōjīlā Ôvârî kâ rî 'bá yí kâ 'ē'ē lâ sī. Ítí rî, ōjīlā â'dô ícá'á â'dólé ōjīlā Ôvârî kâ ró, cé ōzō Ôvârî ōjâ â'dô-â'dô gólâkâ trá rî. 'Dīn tā Líndrī Tândí Ôvârî kâ rî kâ 'dī. Gō'dá ōzō ōjīlā â'dô trá ōjīlā Ôvârî kâ ró rî, Ôvârî 'dī gólâ rī 'bá ōjīlā 'dī lûyílí rî. Â'dó kô ōjīlā āzâ 'bá yî drí gólâ rî lûyízó nī.

3

Tā Ôvârî drî úlî íyíkâ ĩnjīzō 'ē'ē lâ sī mbî rî

¹ Āâtâ trá kī nī rî, “Ōzō tā 'dē'dē kâ bāsā 'á rî ō'bā āmâ ōjīlā Yúdā yí kâ rî 'bá yî kô â'dólé ōjīlā Ôvârî kâ ró rî, gō'dá ítí rî, rī'á tā tândí 'î Ôvârî rî līfī drī 'á ngātā āmâ rī'á ōjīlā Yúdā yí kâ 'dī rī drī yā?” ² Tā-drī má drī lôgólé tā 'dī 'á rī rī'á ōzō nōtí. Āwô, tā â'dózó ōjīlā Yúdā yí kâ ró rī rī'á tândí ró kôrô ōrī ōjīlā āzâ 'bá yí kâ drījī sī. Tā ángí gólâ āmâ âmú 'bá rī rī'á 'dī nōtí kī, Ôvârî áfē tā 'bā'bā íyíkâ

tíbê 'bálé òjílã drí 'èlé rí trá àmâ òjílã Yúdã yí kâ rí 'bá yí drí.

³ Gõ'dá ìjì tã kpá trá kī, “Òzõ òjílã ùrúkâ Yúdã yí kâ rí 'bá yí òrì ìyì gõ'dá kô tã gólìyì Ôvârí drí 'bálé gólìyì drí rí 'èlé rí, 'dìi rí à'dâ tã kī, tã lě àkõ ngátá tã àrí àkõ gólìyìkâ 'dì à'dô Ôvârí rí 'bã'á rú jálé tã gólìyì yí drí 'bálé trá 'èlé òjílã drí rí 'bá yí 'èlé yã?” ⁴ Ítí rí, má lògò tã rí 'dì drì lá nõtí kī, à'dó kô rí'á òzõ 'dìi rí kâtí àlòwálã. Tãlã Ôvârí rí'á tã gólìyì gólã drí 'bálé 'èlé òjílã drí rí 'è'á kâyì vósì ìtú-pá bē kárá. Úlì Ôvârí kâ rí 'bá yí rí'á kâyì vósì kárá pãtìjì ró, òzõ kpálé úlì rí gógó 'dì 'bá yí àà'dâ ìyì tã kī, tã ìsù òjílã ndrì kâ ìyì tãsi rí àà'dô ànyâ ró rí. Gõ'dá ìtí rí, úlì Dãwúdjì kâ rí 'bá yí à'dâ tã trá kī, úlì Ôvârí kâ rí 'bá yí rí'á pãtìjì ró. Gólã kī Ôvârí drí rí,

“Tã gólìyì ní drí kílì má rú rí 'bá yí rí'á ìyì ngbá mb̂mb̂ ró.
Òzõ gõ'dá òjílã àzã àátã tã ònjí trá ní rú rí,
ní à'dâ tã kâyì vósì kárá kī, tã kīkī àníkã rí'á mb̂mb̂ ró.”

Lôngó 51.4

⁵ Òjílã ùrúkâ 'bá yí à'dô ìyì tì ànyá'á 'dìi drìjì sī kī, “Òzõ tã ònjí àmákã rí àà'dâ tã kī Ôvârí rí nyãányã àà'dô tãndí ró rí, rí'á tã ànyã 'ì Ôvârí drí tã kízó àmâ rú tãlã tã ònjí àmákã 'dì tãsi yã?” ⁶ Gõ'dá má àtã tã kī, à'dó ìtí kô. Úlì 'dì 'bá yí à'dó kô mb̂. Òzõ tì à'dô trá ànyã ró Ôvârí drí lãṅṅò fězó àmâ drí tãlã tã ònjí àmákã tãsi rí, gõ'dá gólã ìcã kô àlòwálã tã òjílã àngó drì 'á nō kã kílì.

⁷ Gõ'dá nĩngá sī, àátã tã kpá kī, “Ònjõ má drí àdólé rí à'dâ kpá tã kī, úlì Ôvârí kâ rí 'bá yí rí'á kâkârà pãtìjì ró. Gõ'dá òzõ ònjõ àmákã 'dì 'bá yí ò'bã òjílã trá Ôvârí rí ìnjìlì úlì pãtìjì àtã 'bá ró ìtí lá 'dì kâtí rí, gõ'dá ìtí rí, Ôvârí à'dô ìcã'á àngò tì ró tã kílì má rú tã rí 'dì tãsi tã ònjí 'bá ró yã?”

⁸ Nĩ ìsù tã úlì ànyã rí 'dì 'bá yí tãsi. À'dô à'dó'á òkízõ má àtã

kĩ, 'dövó mã ô'ê tã ònjí ró rĩ 'bá yĩ ã'dô ró bê kĩ, tã gólĩyĩ tãndí ró rĩ 'bá yĩ ã'dô rú 'é'á tãlá tã rĩ 'dĩ tãsí. Gõ'dá òjílã ányâ ùrúkâ 'bá yĩ âmã ìyĩ tã kĩ, 'dĩ ãã'dô rĩ'á tã gólĩyĩ âmã drĩ rĩ'á ìmbálã rĩ 'bá yĩ ì'dĩ. Gõ'dá ìtĩ rĩ, úlĩ gólĩyĩkâ 'dĩ 'bá yĩ rĩ'á 'dó ányâ ró. Rĩ'á mb̂ Ôvârí drĩ lãṅõ fẽzó drĩlĩyĩ tãlá tã âta-âta gólĩyĩkâ âmã rú ònjí ìtĩ 'dĩ tãsí.

Tã mb̂mb̂ Ôvârí kã tã òjílã ndrĩ kã kizó tã ònjí 'bá ró rĩ

⁹ Ôvârí âfê tã ìmbã íyĩkã trá âmã òjílã Yúdã yĩ kã rĩ 'bá yĩ drĩ. Ìtĩ rĩ, tã rĩ 'dĩ ìtõ lâ kĩ, âmã ì'dĩ òjílã tãndí 'ĩ lãvũlĩ kôro tã òjílã ùrúkâ 'bá yĩ kã rĩ drĩ sĩ yã? 'É'ê, â'dó ìtĩ kô. Mã âta trá ãnĩ drĩ sísí nã sĩ kĩ, Ôvârí rĩ tã kílĩ âmã rú ndrĩ tã ònjí 'bá ró. Òjílã Yúdã yĩ kã gõ'dá òjílã òrĩ ãzã 'bá yĩ kã bê ndrĩ nĩ ìyĩ 'dó ngá lãṅjĩ tã ònjí kã. ¹⁰ Rĩ'á òzõ tã ìgĩ Ôvârí kã drĩ âtalé trá rĩ kãtĩ kĩ nĩ rĩ, “Òjílã ãzãkã yũ'dãwã gólã rĩ 'bá íyĩkã kárã rĩ'á tã mb̂mb̂ Ôvârí rĩ lĩfĩ drĩ 'á rĩ 'élé ì'dĩ.

¹¹ Òjílã ãzãkã yũ'dãwã rĩ 'bá tã gólĩyĩ Ôvârí kã rĩ 'bá yĩ nĩlĩ gõ'dá 'élé rĩ.

Òjílã ãzãkã kpá yũ gólã rĩ 'bá Ôvârí rĩ lônðalé rĩ.

¹² Gõ'dá òjílã cé tĩtĩ dĩ ìyĩ trá volé Ôvârí rú sĩ ãkĩ ãkó.

Ìtĩ rĩ, Ôvârí rĩ lĩfĩ drĩ 'á rĩ, gólĩyĩ trá cú ìtĩ tã ìfĩ ãkó,

cé rĩlĩ ìyĩ rĩ'á tã ònjí tẽtẽ ró rĩ 'bá yĩ 'élé ì'dĩ.

Ìtĩ rĩ, òjílã ãzã ãlõ kpá yũ gólã rĩ 'bá kárã rĩ'á tã mb̂ 'élé ì'dĩ rĩ.

Lôngó 14.1-3

¹³ Gõ'dá úlĩ ndrĩ gólĩyĩ drĩ âtalé rĩ 'bá yĩ ã'dã tã kĩ,

ã'dô-ã'dô gólĩyĩkã rĩ rĩ'á ãṅã ró, òzõ ãvõ gólã ñã 'bá trá rĩ kãtĩ.

Gólĩyĩ rĩ trá rĩ'á ònjõ ãgãlé ì'dĩ òjílã drĩ.

Lôngó 5.9

Tã ònjí gólĩyĩ drĩ rĩ'á âtalã ìyĩ òjílã ãzã 'bá yĩ rú rĩ rĩ'á òkĩzõ ìnĩ gũ 'ĩ rĩ kãtĩ.

Lôngó 140.3

14 Góliyi rî trá rî'á òjílã lô'dalé ăwă sî.

Lôngó 10.7

15 Góliyi rî'á njâă òjílã úfúlí 'wâă cú ítí tã ífí ãkó.

16 Góliyi rî trá vò ìzálé gô'dá kpá ìzã fêlê òjílã drí vò góliyi
drí lêmúzó rî 'bá yî 'ásî ndrî.

17 Góliyi nîjî ÿyî rîrî ãzî-ãzî yí bê ă'dí ró rî kô.

Îsáyã 59.7-8

18 Góliyi ùrîjî Ôvârí kô tã ònjí ÿyíkã 'ê'ê lâ sî."

Lôngó 36.1

'Dî tã góliyi Ôvârí drí âtalé òjílã ängó nõ kã rî 'bá yî tãsi rî
î'dî.

19 Mã nî trá kî, tã góliyi Ôvârí drí 'bälé Músã sî òjílã drí
'êlé rî rî'á ÿyî ndrî òjílã Yúdã yí kã góliyi rî 'bá tã rî 'dî 'bá
yî zêlé rî drí. Gô'dá úlí rî gógó 'dî 'bá yî âtã tã trá kî nî rî,
kpálé òjílã Yúdã yí kã rî 'bá yî rî'á ÿyî òjílã ònjî-ònjî 'î rî,
tã 'dî tãsi rî, góliyi äzãkã îcã kô tã-drî lôgölê Ôvârí tã kî 'bá
ró rî drí tã ònjí góliyíkã tãsi. Ítí rî, Ôvârí rî tã kílí òjílã rú
ndrî. 20 Nî ndrê drê, òjílã äzãkã älö îcã kô â'dólé nyé òjílã
tã mbî 'bá ró Ôvârí rî lífî drî 'á tã 'bã'bã 'dî 'bá yî ñnjî-ñnjî
lã yî sî. Tãlã tã 'bã'bã rî 'dî 'bá yî îcã ÿyî cé tã ònjí òjílã kã
rî 'bá yî â'dalé î'dî góliyi drí.

Lätî Ôvârí drí òjílã ndrêzó tã mbî 'bá ró Yésü sî rî

21 Ngbãângbãnõ rî, Ôvârí nîjî lätî trá trã òjílã drí â'dózó
tã mbî 'bá ró. 'Dî â'dó kô lätî gólã tã 'bã'bã ñnjî kã rî î'dî.
Gô'dá Ôvârí âtã tã trá lätî tãndí ngá pãzó rî kã tãsi tã îgî-îgî
íyíkã 'á. Gólã âtã tã trá tã lâ sî äkû ró äkû ró nã sî tã ängü
'bá íyíkã rî 'bá yî sîlî. 22 Lätî rî î'dî rî'á nõtí. Ôvârí rî òjílã
'bälé â'dólé mbî yí lífî rî, òzõ góliyi òlê tã trá Yésü Krístõ
'á rî, Ôvârí rî rî'á òjílã pälé ndrî lätî älölä 'dî 'ásî. Ôvârí cá
òjílã lãfã kô tã 'dî tãsi.

²³ Nĩ ndrê drě kpá, ɔjílã ndrĩ 'è ÿyĩ tā ɔnjĩ trá. Ɔjílã āzākā yũ'dáwá gólã ícá 'bá tā gólĩyĩ Ôvãrí drĩ lělé gólĩyĩ drĩ 'èlé rĩ 'bá yĩ 'èlé ndrĩ. ²⁴ Kpálé ĩtĩ rĩ, Ôvãrí pã ɔjílã ndrĩ gólĩyĩ tā lě 'bá Yésũ Krístõ 'á rĩ yĩ drĩ-bálayĩ ró tãlã pĩpĩsĩlĩ ǎ'dĩ tãndĩ gólãkã tãsi. Tãlã ɔdrã Yésũ kã tā ɔnjĩ ɔjílã kã tãsi rĩ sĩ, Ôvãrí ícã trá ɔjílã pãlé lãṅõ tā ɔnjĩ gólĩyĩkã rĩ 'bá yĩ kã 'ásĩ, gólã tĩ ãmã drĩ ró bê. ²⁵ Ôvãrí áfě Yésũ ĩpálé fě lãlĩ-lãlĩ drĩ ngá fěfě ró yĩ drĩ ɔmbã íyĩkã â'dízó, ǎ'dô ró bê yĩ Ôvãrí drĩ ícázó bê tā ɔnjĩ ɔjílã kã áyélé tãlã Yésũ rĩ ǎrĩ tãsi. Ôvãrí 'è tā 'dĩ ĩtĩ, ǎ'dô ró bê yĩ drĩ tā â'dázó kĩ, yĩ rĩ tā 'èlé ndrĩ mbĩmbĩ ró tā ɔnjĩ tãsi. Bũũũ ǎndrõ nô rĩ, Ôvãrí rĩ trá pĩpĩsĩlĩ ǎ'dĩ sĩ tā ɔnjĩ ɔjílã kã rĩ 'bá yĩ tãsi. Gólã fěé lãṅõ gólĩyĩ drĩ 'wãã kô'dáwá. ²⁶ Gõ'dá ngbãangbãno rĩ, Ôvãrí â'dã tá trá kĩ, yĩ rĩ tā 'èlé mbĩmbĩ ró tā ɔnjĩ ɔjílã kã rĩ 'bá yĩ tãsi. Nĩ ndrê drě, tãlã ɔdrã Yésũ kã tā ɔnjĩ tãsi rĩ tãsi, Ôvãrí ícã trá tā kĩlĩ mbĩmbĩ ró tā ɔnjĩ tãsi gõ'dá kpá tā ɔnjĩ 'bá gólĩyĩ tā lě 'bá Yésũ 'á rĩ 'bá yĩ 'bãlé â'dólé tā mbĩ 'bá ró yĩ lĩfĩ.

²⁷ Gõ'dá bê trá ĩtĩ rĩ, mã â'dô ícá'á ãmã ǎrũlĩ ǎ'dô tá tãsi yã? Ngá āzākã kó yũ! Tã Ôvãrí drĩ ãmã ndrẽzó tá mbĩ 'bá ró rĩ, tá ífĩ lã íyĩkã ǎ'dô 'ĩ yã? Tã rĩ 'dĩ ífĩ lã kĩ, mã ĩnjĩ tá 'bã'bã yã? ǎ'dó ĩtĩ kô, gõ'dá cé ãmã drĩ tá lělé Yésũ 'á 'díyĩ pã 'bá ró. ²⁸ ǎdũkũ lã ró rĩ, Ôvãrí rĩ ɔjílã 'bãlé â'dólé mbĩmbĩ ró cé tá lělé gólãkã pĩpĩsĩlĩ ǎlõ sĩ rĩ tãsi. ǎ'dó kô tá tá 'bã'bã kã 'èlé rĩ sĩ. ²⁹ Ôvãrí rĩ cé ɔjílã Yúdã yĩ kã rĩ 'bá yĩ pãlé ĩ'dĩ yã? Gõ'dá â'dó kô kpá drĩlã ɔjílã gólĩyĩ Yúdã ró kô rĩ 'bá yĩ pãlé yã? ³⁰ Ôvãrí rĩ'á cé ǎlõ, gõ'dá gólã 'è tá ǎlõ trá ɔjílã pãlé ndrĩ. Gólã 'bã ɔjílã Yúdã yĩ kã rĩ 'bá yĩ gõ'dá kpá gólĩyĩ â'dó 'bã kô ɔjílã Yúdã yĩ kã ró rĩ 'bá yĩ bê â'dólé mbĩmbĩ yĩ lĩfĩ lãlĩ ǎlõ sĩ, tá lělé gólĩyĩkã Yésũ 'á rĩ sĩ. ³¹ Tã 'díyĩ pãpã tá lělé sĩ rĩ kã 'dĩ ĩtõ lã kĩ, mã ǎâyê tá tá 'bã'bã

înjî kê volé yã? Ítí kê ãlôwálá. 'Dîî vò lâ 'á rî, mã âmô tâ 'bã'bã gágá drî-mvá mûdrî sî tâ lëî ãmákâ tãsi.

4

Tã gólâ tâ lëî Ābārāyāmā kê drî ãmâ ãmbázó rî

¹ Tã ãmâ á'bíyá Ābārāyāmā kê drî îcázó tâ ãmbálé ãmâ drî tâ ngá pãpã kê tâ lëî sî gō'dá pávó Ôvârî drî rîzó ôjílâ pãlé tâ ònjî 'ásî rî tãsi. ² Tíkó ôzô Ôvârî ôpã Ābārāyāmā trá tâ ònjî gólâkâ 'ásî tãlâ tâ tãndî gólîyî Ābārāyāmā drî 'élé rî tãsi rî, gō'dá gólâ â'dô îcá'á â'dólé íyî ârúlî, tâ gólâ drî â'dózó ôjílâ Ôvârî kê ró rî sî, tãlâ â'dô â'dó'á tâ tîbè gólâ rî nyãányã drî 'élé nî rî ró. Gō'dá Ôvârî nî tâ pãtî nî ngá pãpã Ābārāyāmā kê rî tãsi. Ítí ró rî, Ābārāyāmā îcã kê íyî ârúlî tâ rî 'dî tãsi Ôvârî ândrá. ³ Nî ndrê drê, tâ îgî-îgî Ôvârî kê âtã tâ trá kî,

“Ābārāyāmā lë tâ trá Ôvârî 'á pîpîsîlî ãlô rî sî,
gō'dá ítî rî, Ôvârî drî gólâ rî 'bázó â'dólé ôjílâ mbîmbî
ró tâ lëî gólâkâ 'dî tãsi.”

Tã Ômvó Ngá 15.6

⁴ Ôzô ôjílâ ôrî lôsî 'élé âdî tãsi rî, úzî âdî fêlé trá gólâ drî 'dî ngá fêfê ró kê. Gō'dá tâ gólâ Ābārāyāmā rî pãzó 'dî â'dó kê kî, Ābārāyāmā 'ê lôsî 'î tâ lâ tãsi rî. ⁵ Gō'dá rî, ngá pãpã â'dó kê lôsî 'ê'ê sî. Îcã trá ôjílâ drî tâ lëzó Ôvârî 'á ngá pãpã tâ ònjî 'ásî rî úsúzó. Ítî rî, Ôvârî â'dô ôjílâ 'bã'á nî â'dólé ôjílâ mbîmbî rî ró drî-báláyî bê tâ lëî gólâkâ sî. Â'dó kê kî tãlâ lôsî âzãkã drílâ 'élé rî tãsi. ⁶ Gō'dá ãkú ró nã sî rî, kúmú ângî Dãwúdî âtã tâ kpá trá tâ rî 'dî tãsi. Gólâ âtã tâ ôjílâ gólâ Ôvârî drî 'bã'á ndrêlã ôjílâ mbîmbî ró rî tãsi kî, Ôvârî rî ôjílâ 'balé â'dólé ôjílâ mbîmbî ró íyî lîfî drî 'á cú ítî tâ tãndî gólâkâ ndrê ãkó, gō'dá ôrê fêzó drílâ. ⁷ Kúmú Dãwúdî kî nî rî,

“Rí'á tãndí ró tákányĩ â'dózó òjílã gólã Ôvârí drí tã ònjí gólákã âyézó trá rí ró.

⁸ Òzô gô'dá Ôvârí òkî tã òjílã gólã tã ònjí 'ê 'bá trá rí rú kô rí,
'dĩ rí, Ôvârí fê òrê trá rôô gólã drí.”

Lôngó 32.1-2

⁹ Ítí rí, áâ'dô òrê rí 'dĩ fê'á cú ítí òjílã Yúdã yí kã rí 'bá yí drí òjílã 'dê 'bá iyí trá bāsã 'á rí 'bá yí ró yã? Â'dó ítí lâ 'dĩ ró kô, tãlã òrê kpá bê rí'á òrĩ āzã 'bá yí drí. Nĩ ìsũ tã Ābārāyāmā rí tāsī. Ôvârí ndrê gólã trá òjílã mbîmbî ró íyí lîfî drí 'á, tãlã gólã lě tã trá Ôvârí 'á pîpîsîlî ālô sî. ¹⁰ Ôvârí ndrê Ābārāyāmā â'dólé òjílã mbîmbî ró ángô tú, gô'dá tã rí 'ê rú 'dĩ Ābārāyāmā rí 'dê'dê bāsã 'á rí vósí yã? Ítí kô. 'Dôvó má âtã drê tã ânî drí, Ôvârí 'ê tã rí 'dĩ trá ítí drê âkpākã'dã sîsî Ābārāyāmā 'dé bāsã 'á kô.

¹¹⁻¹² 'Dê'dê Ābārāyāmā kã bāsã 'á rí rí'á lãmbé 'î tã â'dalé kî, gólã gô'dá trá òjílã Ôvârí kã ró, tãlã tã lělě gólákã Ôvârí 'á rí sî. Ābārāyāmā ï'dĩ rí'á òjílã drî-kákã gólã Ôvârí drí 'bãlê â'dólé mbîmbî tãlã tã lělě gólákã Ôvârí 'á rí tāsī. Bê ítí rí, gólã drí â'dózó átã ró òjílã gólîyî Ôvârí drí 'bãlê â'dólé mbîmbî tãlã tã lělě gólîyîkã tāsî rí drí, òzô kpálé gólîyî ã'dô kô òjílã Yúdã yí kã ï'dĩ rí. Ābārāyāmā rí'á pătîfî âmã Yúdã yí ã'bíyã 'î. Â'dó kô kî'á nĩ rí mã 'dê trá bāsã 'á rí drí sî, gô'dá tãlã mã lě tã trá Ôvârí 'á kpá òzô Ābārāyāmā gólã ítô 'bá trá tã lělé Ôvârí 'á drê sîsî gólã 'dé bāsã 'á kô rí kâtí.

¹³ Ôvârí 'bã tã trá kî, yí ã'dô drî-âcê fê'á Ābārāyāmā yí drí ózowá lâ yí bê â'dózó òjílã āngó drî kã drîlî. Ôvârí 'bã tã trá tã tãndí 'ézó gólîyî drí ítí, tãlã Ôvârí 'bã Ābārāyāmā trá â'dólé mbîmbî ró tã lělě gólákã sî, â'dó kô kî tãlã tã 'ê'ê tã 'bã'bã Ôvârí kã vó ró rí tāsî. ¹⁴ Nĩ ndrê drê, òzô tîkó Ôvârí òfê tã tãndí íyîkã tîbê drílã 'bãlê 'dĩ 'bá yí òjílã drí,

tālâ gólîyî ô'ê ró tâ â'dô tâ 'bã'bã kâ vó ró cé ÿyî drî sî rî, gō'dá tí ícá kô tâ lězó Yésū 'á. Gō'dá tí tâ rî 'dî â'dô kpá tâ gólîyî Ôvârí drí 'bálé trá 'elé ôjílâ íyíkâ drí 'dî 'bá yî 'bã'á â'dólé cú ítí tâ ífí ãkó rî ró. Gō'dá tâ rî 'dî 'bá yî â'dó kô ítí.
¹⁵ Ôzō tí tâ 'bã'bã ôjílâ drí 'elé rî 'bá yî â'dô yû rî, tí ôjílâ ícá kô tâ 'elé tâ 'bã'bã 'dî 'bá yî rú. Gō'dá pătîjî ró, tâ 'bã'bã 'dî 'bá yî bê ôjílâ drí 'elé. Gō'dá Ôvârí â'dô lãnō fě'á gólîyî tâ lâ yî 'ê 'bá ndrî kô rî 'bá yî drí ombã íyíkâ sî.

¹⁶ Bê trá ítí rî, Ôvârí drí tâ 'bázó tâ tândí 'ězō Ābārāyāmā yî drí ózōwá lâ yî bê tálâ tâ lělě Ābārāyāmā kâ Ôvârí 'á pîpîsîlî ãlô sî rî tāsî. Ôvârí 'ê tâ rî 'dî ítí, â'dô ró bê kî, yí ícá ró drî-băláyî ró tâ tândí gólâ drí tâ lâ yî 'bálé ôjílâ íyíkâ drí 'dî fělé. Tâ tândí rî 'dî 'bá yî â'dó kô cé Ābārāyāmā rî ózōwá yî gólîyî rî 'bá tâ 'bã'bã Ôvârí drí âfělé trá Músâ sî rî ñnjîlî 'dî rî 'bá yî drí. Gō'dá tâ tândí 'dî 'bá yî kpá rî'á ôjílâ ndrî gólîyî tâ lě 'bá trá Ôvârí 'á ôzō Ābārāyāmā kâtí rî 'bá yî drí. Ítí rî, Ābārāyāmā â'dô gō'dá trá ð'bíyá ró ôjílâ ndrî gólîyî tâ lě 'bá ÿyî Ôvârí 'á rî 'bá yî drí. ¹⁷⁻¹⁸ Ôvârí âtâ tâ Ābārāyāmā drí tâ ñgî íyíkâ 'á kî, “Má â'dô ánî 'bã'á â'dólé átá ró ôjílâ dūú drí.” Ābārāyāmā lě tâ Ôvârí kâ 'bálé 'dî 'bá yî trá pîpîsîlî ãlô sî. Gō'dá Ôvârí âtâ tâ bê Ābārāyāmā drí kî, “Ánî ózōwá yî â'dô lîzó'á, ícá lálâ ÿyî kô'dáwá” ítí rî, Ābārāyāmā lě tâ 'dî trá, kpálé gólâ trá ãgô ãrākâ ró cú ítí 'dîyímvá ãkó rî. Nî ndrê drě, ôzō Ābārāyāmā ôndrê cé íyî rú'bá nyãányâ 'dî rî, gólâ rî'á ôzō ãvō kâtí. Gō'dá gólâ nî trá kî, Ôvârí â'dô ícá'á ãvō 'elé lîdrîlî ôdrâ 'ásî, gō'dá Ôvârí â'dô ícá'á tâ ãzâ 'bá yî rú 'ê 'bá drě kô sîsî lá sî rî 'bá yî 'bálé rú 'elé. Nîngá sî, tálâ Ābārāyāmā lě tâ Ôvârí kâ trá pîpîsîlî ãlô sî 'dî kâtí rî, gólâ rî'á kpá átá 'î ãmâ tâ lě 'bá ró rî 'bá yî drí Ôvârí ándrá. Ítí rî, Ābārāyāmā trá ð'bíyá ró ôrî dūú

drí. ¹⁹ Nĩ ndrê drě, Ābārāyāmā rĩ trá zāâ tâ lělē pĩpĩsĩlĩ sĩ Ôvārĩ 'á. Kāyĩ rĩ 'dĩ 'bá yĩ sĩ, gólâ rĩ ndrô câ trá rĩ'á ānyĩ nyâ'dĩ-njĩ. Nĩngá sĩ rĩ, gólâ drĩ nĩzô lâ kĩ, ndrô íyíkâ ôlāvũ trá kôrô ndrô ôjĩlâ gólâ 'bā'á drě zāâ 'dīyĩmvá tĩ'á rĩ kâ drĩ sĩ, gō'dá íyĩ ôkó Sārā rĩ'á óndó 'ĩ. Ā'dô bê kpálé ítĩ rĩ, tâ lělē gólâkâ Ôvārĩ 'á rĩ kí kô. Gólâ rĩ trá zāâ tâ lělé Ôvārĩ 'á pĩpĩsĩlĩ ālô sĩ kĩ, Ôvārĩ āā'dô tâ tãndĩ 'é'á yĩ drĩ ôzô gólâ drĩ 'bālé trá rĩ kãtĩ.

²⁰ Ítĩ rĩ, tâ ĩsũ gólâkâ â'dó kô āndôtô drĩ ró. Gólâ lěbē zāâ tâ Ôvārĩ drĩ 'bālé rĩ rú lěbē. Gō'dá tâ lělē gólâkâ Ôvārĩ rĩ tāsĩ rĩ drĩ lĩpĩzô â'dólé gārã. Ítĩ gólâ drĩ āwô-ítĩ 'ézô Ôvārĩ drĩ tãlâ tâ tãndĩ gólâ Ôvārĩ drĩ 'é'á 'ělâ gólâ drĩ ățĩ 'álâ rĩ tāsĩ. ²¹ Gólâ nĩ trá kĩ, pãtĩĩ Ôvārĩ â'dô îcá'á 'dīyĩmvá âfělē yĩ drĩ ôzô gólâ drĩ tâ lâ 'bālé trá rĩ kãtĩ. ²² Tãlâ tâ lělē gólâkâ 'dĩ tāsĩ rĩ, Ôvārĩ ndrê gólâ trá ôjĩlâ mbĩmbĩ ró. ²³ Gō'dá úlĩ gólĩyĩ ĩgĩlĩ kĩ'á nĩ, Ôvārĩ ndrê Ābārāyāmā tâ mbĩ 'bá ró 'dĩ 'bá yĩ â'dó kô cé rĩ'á tâ ĩmbá'á ĩ'dĩ Ābārāyāmā rĩ tāsĩ. ²⁴ Úlĩ rĩ ĩgĩlĩ 'dĩ 'bá yĩ rĩ ĩyĩ kpá tâ â'dálé kĩ, Ôvārĩ āā'dô kpá āmâ ndrě'á yĩ lĩfĩ ôjĩlâ tâ mbĩ 'bá ró, tãlâ mã lě tâ trá Ôvārĩ 'á, tãlâ gólâ ĩ'dĩ ālô gólâ Kúmú āmákâ Yésũ Krístô rĩ 'ē 'bá trá lĩdrĩlĩ ôdrã 'ásĩ rĩ. ²⁵ Ôvārĩ âfē Yésũ fũlĩ tãlâ tâ ōnjĩ āmákâ rĩ 'bá yĩ tāsĩ, tãlâ gólâ ô'bā ró āmâ bê â'dólé mbĩmbĩ ró yĩ lĩfĩ. Gō'dá gólâ 'bā Yésũ lĩdrĩlĩ ôdrã 'ásĩ, ā'dô ró bê āmâ drĩ ndrělé kĩ, Ôvārĩ 'bā āmâ trá â'dólé ôjĩlâ mbĩmbĩ rĩ 'bá yĩ ró yĩ lĩfĩ.

5

Tã tâ tãndĩ gólĩyĩ Ôvārĩ drĩ 'bālé trá 'ělé āmâ ôjĩlâ gólĩyĩ â'dó 'bá mbĩmbĩ ró yĩ lĩfĩ rĩ 'bá yĩ drĩ rĩ tāsĩ

¹ Ôvārĩ ndrê tâ tâ ōnjĩ āmákâ āmâ lãfálé 'á yĩ bê rĩ kâ trá, tãlâ mã lě tâ trá Yésũ 'dĩyĩ pã 'bá ró rĩ 'á. Bê trá ítĩ rĩ, ățwã Ôvārĩ kâ āmâ rú rĩ â'dĩ trá, gō'dá mã îcã trá āgólé gólâ

ngálã òjílã gólâkâ ró rílí tãndí ró gólâ bê, tãlã Kúmú ãmákâ Yésú Krístô rî òdrã sî. ² Mã îcã trá tã tãndí ndrî gólíyî Ôvârí drî 'èlé drî-báláyî ró ãmã gólíyî tã lè 'bá trá Yésú 'á pîpîsílí ãlô sî rî 'bá yî drî rî nîlî. Ngbãângbânô Yésú sî rî, ãmã trá rî'á ãyikô ró ãmbá, tãlã mã nî trá kî, Ôvârí â'dô pãtîî íyî sÿsÿ tã tãndí 'è kã gô'dá kpá mbârâkã bê rî â'dá'á trá ãmã drî. ³ Gô'dá mã îcã ró bê kpá gólâ rî lúyílî kâýî gólâ lãñô drî ãmã ùsúzó rî tú, tãlã ãmã òjílã Yésú kã nî tã trá kî, lãñô rî gógó 'dî â'dô ãmã 'bã'á fî ãtúlî 'â ã'dí sî. ⁴ Ôzô mã îcã trá fî ãtúlî ítí rî, gô'dá ãmã drî â'dózó mbârâkã bê rílí òjílã Ôvârí kã ró. Gólâ rî ndrêlã kî, mã â'dô â'dó'á ãmólé drî-mvá mùdrî sî njírî-njírî kâýî gólâ lãñô kã rî sî. Gô'dá bê trá ítí rî, mã îcã trá lîfî 'bãlé tã tãndí gólíyî Ôvârí drî 'bãlé 'è'á 'èlã ãmã drî rî drî. ⁵ Tã pãtîî ró, mã nî trá kî, Ôvârí â'dô fí tã gólíyî ãmã drî lîfî 'bázó trá drî lâ rî 'bá yî 'è'á ãmã drî, tãlã gólâ lè ãmã trá tákányî. Línrí Tãndí gólâ Ôvârí drî fèlé trá ãmã drî ngá fèfè ró 'dî â'dã tã 'dî nî ãmã drî ngbálí-ngbálí.

⁶ Nî ndrê drê, Ôvârí ndrê trá kî, ãmã rî'á cú ítí mbârâkã ãkó ãmã nyãányã pãzó. Ítí rî, gólâ drî ãmã pãzó kâýî tîbê gólâ drî Yésú Krístô rî 'bázó drãlé ãmã tã ònjí 'bá ndrî tãsî rî sî. 'Dî rî'á tã ángí 'î. ⁷ Ítí rî, òjílã azã fí bê rî'á ángó nõ 'á nõngá îcã 'bá drãlé íyî ázî-ázî rî tãsî yã? Â'dô â'dó'á ángó tí òzô ázî-ázî rî 'dî â'dô òjílã tãndí 'î rî yã? Á'dî nî nî yã? Ôzô òjílã rî 'dî ãã'dô fí rî'á pãtîî òjílã tãndí 'î dódó rî, gô'dá òjílã ãlô drî fî ãtúzó â'dólé mbârâkã bê drãlé gólâ rî pãlé rî. ⁸ Gô'dá tã gólâ Ôvârí drî 'èlé ãmã drî rî lãvũ trá gãrã tã tãndí rî 'dî drî sî. Ôvârí â'dã tã trá kî, ãmã lówó bê rî'á dũú yí 'á lãvũlî kôrô lówô òjílã ángó nõ kã rî 'bá yí kã îyî lãfálé 'ásî rî drî sî. Nî ndrê drê, Ôvârí âjô íyî mvã Yésú Krístô ânílí drãlé tãlã ãmã pãlé, drê ãmã rî'á tã ònjí tètê 'bá ró rî sî.

⁹ Yésũ Krístõ drã trá tã õnjí ãmákã rî 'bá yî tãsi. Ítí rî, tã ãzãkã yû'dạwạ Ôvârí drí tã kízõ ãmã rú tã lâ sî. Gõ'dá ngbãangbânõ rî, Ôvârí ndrê ãmã bê trá õjílã tãndí íyíkã rî 'bá yî ró tãlã Yésũ rî õdrã sî rî, ítí mã â' dõ ícã' á pậtị nìlã kî, gólã ícã gõ'dá kô â' dólé ặwặ ró ãmã bê, tãlã Yésũ pã ãmã trá ặwặ rî 'dĩ 'ásì. ¹⁰ Sịsị lâ sî rî, ãmã rí'á Ôvârí rî ặjủ-'bã-ặzì yî ì' dî, gõ'dá 'dĩ vớsi rî, gólã drí ãmã 'bãzõ â' dólé íyî rû-lễ-ặzì yî ró tãlã mvã lâ rî õdrã sî. Gõ'dá ngbãangbânõ ãmã bê trá gólã rî rû-lễ-ặzì yî ì' dî rî, gólã â' dõ rí'á zãã tã pậtị rí ró ãmã pãlê lậjõ íyíkã ãmã drị rí 'ásì, â' dõ ró bê ãmã drí rízõ zãã gbặdủ lếdrễ-lếdrễ ró, tãlã Yésũ trá ngbãangbânõ lếdrễ-lếdrễ ró ó' dî. ¹¹ Dró 'dĩ drị rí, mã ícã ró bê kpá Ôvârí rî lủyỉlỉ mvã lâ Yésũ Krístõ gólã ãmã 'bã 'bã â' dólé ngã ãlõ ró gólã bê rî tãsi.

Tã Ôvârí drí tã õnjí Ádãmã kã nãzõ volé ârìmã Yésũ kã tãsi rî

¹² Tã ómvõ ngã 'á rî, ãmã ặ' bỷặ ãlõ rú bê Ádãmã rî 'ê tã õnjí trá Ôvârí rú. Ítí rî, tã õnjí drí áfízõ ãngõ nõ 'á õjílã ndrỉ drí rí'á 'êlã. Gõ'dá tã õnjí rî 'dĩ drí õdrã lỏfízõ õjílã drí ndrỉ kặkặặ, tãlã õjílã cé tậtậ 'ê ìyî tã õnjí trá ákí ákó. ¹³ Drễ ákpặkặ' dã sịsị Ôvârí áfếế tã 'bã' bã íyíkã rî 'bá yî õjílã drí 'êlê Músặ sỉ kô rî, õjílã ãngõ nõ drị rí 'bá yî rí ìyỉ trá tã õnjí 'êlê. Gõ'dá ítí rî, mã ícã kô tã átalé kî, tã õnjí ì' dî rí'á cé tã tã 'bã' bã kã rî 'bá yî 'ê ákõ lâ 'í. Ôjílã rí trá rí'á tã õnjí 'êlê 'dĩ drễ tã 'bã' bã yû'dạwạ rí'á ịnịlã. ¹⁴ Gõ'dá ítólê kậyỉ gólỉyỉ Ádãmã kã rî 'bá yî rú sỉ ácalé kậyỉ Músặ kã rí rú rí, trá rí'á õjílã drí õdrãzõ, kpálê õzõ gólỉyỉ õgã kô dó tã azãkã ngừừ tã 'bã' bã Ôvârí kã kã 'êlê õzõ Ádãmã drỉ 'êrễ lâ kậtỉ rí.

Ádãmã rî nyãányã â' dõ trá lỉndrỉ õjílã gólã Ôvârí drỉ 'ê' á ájólã 'dỉyỉ pã 'bã ró rí kã ì' dî. ¹⁵ Nỉ ndrê drễ, tã kpặặặ gólỉyỉ drỉ 'êlê ìyỉ rí, 'bã tã rû 'êlê õjílã ndrỉ tãsi. Gõ'dá tã

lâ yî rî'á ngîi. Sísí rî, ngá fěfě Yésû rî òdrã kâ gólâ Ôvârí drí âfělé òjílã pâlé rî â'dó kô rî'á îcâ-îcâ ró tã ònjí Ádãmã kâ rî 'bá yí bê. Tãlã ägô älo Ádãmã 'dî 'ê tã ònjí trá. Gõ'dá ìtí rî, òjílã düü òdrã trá. Gõ'dá tã Ôvârí rî pîpîsîlî ä'dî kâ drî-báláyî ró òjílã pázó rî lãvü kôrô tã tã ònjí tětë òjílã kâ rî 'bá yí kâ drî sî. Â'dô bê trá ìtí rî, Ôvârí îcâ trá drî-báláyî ró tã lě 'bá ndrî 'bã'á â'dólé ìyî mbî ró yí lîfî, tãlã gólâ âfě òjílã älo trá, Yésû Krístô ì'dî ngá fěfě ró drälé tãlã tã ònjí òjílã düü kâ tãsî.

¹⁶ Tã rî gólâ tã ònjí Ádãmã kâ 'bã 'bá ngîi tã tãndí Yésû kâ rú sî rî rî'á ì'dî nō. Tãlã tã ònjí sísí Ádãmã kâ tãsî rî, Ôvârí kî tã trá ämã òjílã rú kpãkã älo gólâ bê tã ònjí 'bá yí ró, tãlã lâñō fězó ämã drí. Gõ'dá ngá fěfě Ôvârí kâ rî tã lâ â'dó ìtí kô. Ôvârí äjô Yésû trá ngá fěfě ró, tã ònjí düü òjílã ängó nō kâ drí 'elé rî volé drî lâ 'ásî. Tãlã Yésû rî òdrã tãsî rî, Ôvârí 'ê òjílã trá düü â'dólé mbîmbî ró yí lîfî. ¹⁷ Nî ndrê drě, tã ònjí ägô älo Ádãmã kâ 'dî 'ê òjílã ängó nō kâ trá òdrälé. Gõ'dá mbârãkã Yésû kâ 'díyî pã 'bá ró rî lãvü Ádãmã kâ trá gãrã rî, gõ'dá ìtí, tã gólâ ägô älo Yésû Krístô drí 'elé ämã pázó 'dî lãvü tã tã ònjí gólâ äfî 'bá tãlã tã ònjí Ádãmã kâ rî 'bá yí kâ drî sî. Â'dô bê trá ìtí rî, òjílã ndrî gólîyî ngá fěfě ngá pãpã kâ gólâ Ôvârí drí âfělé drîlîyî drî-báláyî sî òdrã Yésû kâ sî, â'dô ró bê Ôvârí drí gólîyî 'bázó â'dólé tã mbî 'bá ró rî úsú 'bá rî, â'dô ìyî rî'á tã pëtî ró zãã gbãdú kúmú ró Yésû bê 'büü 'álã.

¹⁸ Ìtí rî, tã òjílã älo kâ ìjō rü trá òjílã drí ndrî. Tã ònjí Ádãmã kâ 'bã òjílã ndrî trá rîlí lâñō Ôvârí kâ njîlí. Gõ'dá tã tãndí gólâ Yésû drí 'elé íyî òdrã sî fê lãlî-lãlî drî rî ìnjî òjílã trá lâñō tã ònjí kâ 'ásî gólîyî drí rîzó bê zãã gbãdú ró Ôvârí bê. ¹⁹ Yésû ì'dî rî'á òjílã älo gólâ rî 'bã kárã rî'á cé tã mbî Ôvârí kâ rî 'bá yí 'elé rî ì'dî. Bê trá ìtí rî, Ôvârí îcã

trá òjílã 'bälé ndrî â'dólé mbîmbî ró yí lîfî tälã tã mbî 'ê'ê Yésü kã tãsi, kpá òzô tã ònjí Ádamã kã drí òjílã ndrî 'bärê â'dólé tã ònjí 'bá ró rî kâtí.

²⁰ Òzô tã 'bã'bã Ôvârí kã Músã sî rî 'bá yî ò'bã ãmã kô â'dólé mbîmbî ró rî, ngã gô'dá gólã âfê tã 'bã'bã rî 'dî 'bá yî kó ã'dô tãsi òjílã drí 'élé yã? Ôvârí âfê tã 'bã'bã rî 'dî 'bá yî òjílã drí tã nîzó bê dódó kî, yî 'ê tã ònjí trá Ôvârí rú. Òzô kpálé tã ònjí lîpî bê trá âcálé düü rî, mbârãkã pîpîsîlî tãndî Ôvârí kã rî kã drí kpá lîpîzó lãvülî kôrô tã gólîyî tã ònjí 'dî 'bá yí kã rî yî drî sî. ²¹ Ítí òjílã ndrî 'ê ÿyî tã ònjí gô'dá ôdrãzó ÿyî tälã tã ònjí rî 'dî 'bá yí drí sî. Gô'dá mbârãkã Ôvârí rî pîpîsîlî tãndî kã rî'á ãmbá lãvülî kôrô. Gólã rî'á drî-bãláyî ró òjílã 'bälé â'dólé mbîmbî ró yí lîfî Kúmú Yésü Krístô sî, ã'dô ró bê gólã drí ãmã 'bãzó rîlî zãã gbãdú ãdükü ãkó.

6

Tã Póólô drí tã ðsü anyã òjílã kã lôtózó â'dô-â'dô ãlô ró Yésü bê rî tãsi rî

¹ Òzô tã ònjí düü òjílã kã rî ò'bã Ôvârí trá pîpîsîlî tãndî íyíkã â'dálé gólîyî drí rî, òjílã ãzã ãlô ãnî lãfálé sî ã'dô tã ðsü'á kî, “'Dôvó mã òrî rî'á tã ònjí 'élé 'dî röö, ã'dô ró bê Ôvârí drí îcázó tã ònjí düü ãmãkã 'dî 'bá yî áyéle tälã pîpîsîlî tãndî gólãkã 'dî sî.” ² Tã-drî lôgô ámãkã tã 'dî tãsi rî kî, rî'á ngbã anyã lâ ró. Â'dó kô mbî ãmã drí rîzó rî'á tã ònjí 'élé. Îcã trá ãmã drí rîzó ãmã nyãányã ndrêlé òjílã mvã gólîyî îcã 'bã rî'á tã tã ònjí 'ézó rî gälé dó rî yî ró. Mbârãkã Yésü kã fû mbârãkã tã tã ònjí 'ê 'bã ãmã 'élé rî kã trá. ³ Nî ðsü tã tã bábátízî kã tãsi. Íbábátízã ãmã bê â'dólé ngã ãlô ró Yésü bê rî, rî'á tã â'dã 'î kî, mã drã trá Yésü bê. ⁴ Gô'dá nîngã sî, íbábátízã ãmã bê rî, rî'á ókîzô ó'bã ãmã kpá 'bú 'á Yésü bê ãlô. 'Dî 'bã tã tã ònjí 'ê kã

â'dólé mbârâkã ãkó ãmã pëlé. Ítí ãmã bê trá ngá ãlô ró Yésũ bê, gõ'dá òzõ Ôvârí drí Yésũ rí 'èzõ trá lîdrílí òdrã 'ásí mbârâkã ãmbá íyíkã sî 'dî tí rí, 'dîi gólã 'ê ãmã kpá drî ãdílí vólé tã ònjí 'ásí gõ'dá rílí ãngó nõ 'á òjílã ó'dí ró.

⁵ Gõ'dá mã â'dô bê trá ngá ãlô ró Yésũ bê gólã rí òdrã sî rí, ãmã gõ'dá kpá ngá ãlô 'î gólã bê gólã rí lîdrî-lîdrî sî. Tãlã tã 'dî tãsí rí, ãmã trá ngbããngbãno òjílã ó'dí gólíyî ìcá 'bá tã ònjí gálé dó rí 'bá yî ró. ⁶ Gõ'dá mã nî trá dódó kî, úfú â'dô-â'dô ãmãkã ãkú rí trá vólé fê lãlî-lãlî drîi Yésũ bê. Ôvârí 'ê tã trá ítí, â'dô ró bê Yésũ rí mbârâkã drí tã trözó bê mbârâkã tã ònjí ãmãkã rí 'bá yí kã drîi sî. Ngbããngbãno rí, mã ìcã trá tã njílí tã gólíyî tã ònjí ró rí 'bá yî gãzó dó. ⁷ Ítí rí, ìnjî ãmã trá mbârâkã tã ònjí ãmã drîi rí kã 'ásí, òzõ ãvõ drí ìcãrê tã ònjí 'èlé kô rí kâtí. ⁸ Tãlã mã drã trá ngá ãlô ró Yésũ bê ítí, mã nî trá ngbããngbãno kî, mã â'dô kpá rí'á kpãkã ãlô gólã bê zãã gbãdú zãã. ⁹ Nî ndrê drê, mã nî trá kî, Ôvârí 'ê Yésũ trá lîdrílí òdrã 'ásí. Gõ'dá ngbããngbãno rí, gólã trá rí'á 'bũũ 'álã. Ícã gõ'dá kô gólã drí drãzó kpá ó'dí. Ítí rí, òdrã gõ'dá trá cú ítí mbârâkã ãkó tã trözó gólã drígã sî. ¹⁰ Gõ'dá gólã drã bê fê lãlî-lãlî drîi rí, gólã drã 'dî òjílã pãlé ngbã tã ònjí ÿyíkã rí 'bá yî 'ásí. Gõ'dá lîdrî-lîdrî Yésũ kã òdrã 'ásí rí tãsí rí, gólã rí'á lédrê-lédrê ró ãndrõ nõ, rí'á Ôvârí bê ngá ãlô ró.

¹¹ Ítí, nî ndrê tã ònjí lôvókô gólíyî rí 'bá ãnî lâsélé òzõ ngá gólíyî ãvõ ró rí kâtí mbârâkã ãkó tã trözó ãnî drígã sî. 'Dõvõ nî ndrê ãnî nyãányã òjílã ó'dí ró ngîi rîrî gólã sísí rí kã drîi sî, tãlã nî rí ró bê rí'á Ôvârí rí ñnjílí ngá ãlô ró Yésũ Krístõ bê. ¹² Bê trá 'dîi rí kâtí rí, nî ãyê tã lôvókô gólíyî rí 'bá ãnî lâsélé nî'á tã ònjí 'èlé rí 'bá yí kô ãnî pëlé. Nî ãyê tã lôvókô ãnî rú'bã ñnyîrîkõ kã ãnî 'bãlé tã ònjí 'èlé ã'dô tãsí yã? ãnî rú'bã ñnyîrîkõ rí'á cé ngá tãkó gólã ìcã 'bá cú drãlé rí ì'dí. ¹³ Nî ãyê ãnî nyãányã kô â'dólé rílí mbârâkã

tā ányâ lôvókô kâ rî 'bá yî zĕlé, tā lâ ôzô ÿyî kô ânî 'bāā tā ōnjí ró rî 'bá yî 'élé Ôvârí rú ânî rú'bă ĩnyĩrĩkô sī. Nĩ 'bā bê-rî ânî nyāányâ nyé Ôvârí drígá, á'dô ró bê gólâ drí ânî 'bāzó â'dólé ôzô ôjílâ ó'dí gólĩyî lĩdrí 'bá trá ôdră 'ásĩ rî 'bá yî kâtí. Nĩ âyê Ôvârí cé ânî 'bălé tā gólĩyî tândí ró rî 'bá yî 'élé cé ĩ'dĩ ânî rú'bă ĩnyĩrĩkô sī ndrĩ. ¹⁴ Nĩ âyê tā ōnjí kô dĭlĭ kôrô ânî drĭ sī, ânî lĭpĭ ró âlôwálâ. Nĩ ndrê drĕ, nĩ rĭ drĕ kô tā 'bă'bă gólĩyî Ôvârí drí 'bălé trá 'élé Músă sī rĭ zĕlé. Ôvârí 'bā ânî trá â'dólé ôjílâ íyíkâ ró cú ĩtĭ pĭpĭsĭlĭ tândí íyíkâ sī. Gõ'dá gólâ rĭ mbârâkâ âfĕlé ânî drí tā ōnjĭ gâzó dó.

¹⁵ Tā ángô rĭ ĩ'dĩ mbĭmbĭ 'élé yă? Ôjílâ âzâ tā ĩsũ ányâ bê rĭ â'dô lôgô'á lâ kĭ, “Dôvó mã ôrĭ rĭ'á tā gólĩyĭ ōnjĭ ró rĭ 'bá yĭ 'élé ĩ'dĩ, tălâ îcá kô âmâ drĭ tā gólĩyĭ Ôvârí kâ 'bălé âmâ drĭ 'élé á'dô ró bê yĭ drĭ âmâ pázó rĭ 'bá yĭ 'élé. Gólâ 'bā tā trá âmâ pázó cú ĩtĭ tălâ pĭpĭsĭlĭ tândí gólâkâ 'dĭ sī.” Gõ'dá pătĭ ró, tā ĩsũ rĭ 'dĭ rĭ'á ányâ lâ 'ĭ. ¹⁶ Gõ'dá ôzô nĩ ôfĕ ânĭ nyāányâ trá tā ôjílâ âzâ kâ rôlé cé ĩ'dĩ rĭ, 'dĭ gólâ dĭ trá kôrô ânĭ drĭ sī. Nĩ â'dô trá rĕgĭ gólâkâ ró. ĩtĭ rĭ, ôzô nĩ ôfĕ ânĭ nyāányâ trá tā ōnjĭ gólĩyĭ sũ 'bá kô Ôvârí rú rĭ 'bá yĭ 'élé rĭ, gõ'dá 'dĭ nĩ â'dô trá mbârâkâ tā ōnjĭ rĭ 'dĭ 'bá yĭ kâ zĕlé. Gõ'dá tā ōnjĭ rĭ 'dĭ 'bá yĭ â'dô ânĭ ĩzā'á. Ôvârí â'dô kpá ânĭ gā'á dó zāâ. Gõ'dá ôzô nĩ ôfĕ ânĭ nyāányâ cú Ôvârí drĭ, rĭzó tā gólâkâ rôlé ĩ'dĩ rĭ, 'dĭ nĩ â'dô â'dó'á drĭ-âcê gólâkâ zĕlé, gõ'dá nĩ â'dô â'dó'á ôjílâ mbĭmbĭ gólâkâ rĭ 'bá yĭ ró. ¹⁷⁻¹⁸ Gõ'dá mã 'ê âwô-ĩtĭ âmbá Ôvârí drĭ ânĭ tāsĭ, tălâ nĩ âdĭ drĭ trá vólé tā ōnjĭ ânĭkâ rĭ 'bá yĭ 'ásĩ, tălâ tā ōnjĭ 'dĭ 'bá yĭ ôzó gõ'dá kpá kô dĭ ânĭ drĭ sī ânĭ ômbélé ó'dí. Nĩ âdĭ ânĭ trá âgôlé Ôvârí ngálâ tā gólâkâ rĭ 'bá yĭ 'élé ĩ'dĩ pĭpĭsĭlĭ âlô rĭ sī, â'dô tā pătĭ gólĩyĭ ânĭ ĩmbázó trá ĩ'dĩ sī lâ rĭ 'bá yĭ vó ró. Gõ'dá ngbângbânô rĭ, tā gólĩyĭ rĭ 'bá dĭlĭ kôrô ânĭ drĭ sī 'dĭ 'bá yĭ rĭ'á ĩyĭ tā mbĭ Ôvârí kâ ró rĭ

'bá yî ĩ'dî.

¹⁹ Má âtâ úlí ânî drí trê úlí mănîgō â'dózó rãgĩĩ tã õnjí kâ ró rî tãsí, â'dô ró bê ânî pãlé úlí âmákâ nõ 'bá yî tã ífí lâ yî nĩzó bê tãndí ró. Sísí rî, nĩ fẽ ânî nyãányâ trá rãgĩĩ kâtí rĩ'á tã õnjí ró ãnyĩ kâ gólĩyî tã lôvókô âníkâ drí ânî âsélé trá rĩ'á 'ëlâ rî 'bá yî 'élé ĩ'dî. Nĩngá sĩ rî, nĩ rî trá rĩ'á tã gólĩyî õnjí ró rî 'bá yî 'élé rōô ĩ'dî. Nĩ gã dó tã Ôvârí kâ rî 'bá yî 'élé. Gõ'dá ngbãangbânō rî, 'dōvó nĩ fẽ ânî nyãányâ Ôvârí drí pĩpĩsĩlĩ ãlō sĩ, tãlã nĩ rî ró bê rĩ'á cé tã gólãkâ mbĩmbĩ rĩ 'bá yî 'élé ĩ'dî, õjĩlã tãndí gólãkâ rĩ 'bá yî ró. Tã gólĩyî rĩ 'bá dĩlĩ kôrô ânî drĩ sĩ 'dĩ 'bá yî rĩ'á ĩyî tã mbĩ Ôvârí kâ ró rî 'bá yî ĩ'dî. ²⁰ Sísí ânî drí â'dózó drẽ rãgĩĩ tã õnjí kâ ró rî, tã mbĩmbĩ gólĩyî Ôvârí kâ ró rî 'bá yî dĩ drẽ kô kôrô ânî drĩ sĩ. ²¹ Kãyî rî 'dĩ 'bá yî sĩ rî, tã tãndí gólĩyî ânî drí ùsúlĩ rĩ 'bá yî ã'dô 'ĩ, tã õnjí gólĩyî ânî drí 'élé trá rî 'bá yî 'ásĩ yã? Tã tãndí yũ'dãwã. Ngã ânî drí ùsúlĩ rĩ rĩ'á cé ãnyĩ ĩ'dĩ lânō bê Ôvârí drí gã sĩ. ²² Gõ'dá ngbãangbânō rî, Ôvârí tĩ ânî drĩ trá mbârãkã rãgĩ tã õnjí kâ rî kâ 'ásĩ. Gõ'dá gólã trō ânî trá 'bãlé õjĩlã gólĩyî rĩ 'bá tã tãndí ró rî 'bá yî 'élé ĩ'dĩ íyî âtĩzó rî 'bá yî ró. Ngbãangbânō rî, nĩ â'dô trá rãgĩĩ Ôvârí kâ ró. Gõ'dá ĩtĩ rî, gólã â'dô kpã ânî 'bã'á â'dólé rĩlĩ zãã gbãdũ ãdũkũ ãkó yí bê. ²³ Nĩ ndrê drẽ, õjĩlã gólã rĩ 'bá íyĩkã rĩ'á tã õnjí 'élé ĩ'dĩ rî â'dô íyĩkã cé õdrã ùsú'á ĩ'dĩ. ĩtĩ rî, Ôvârí â'dô gólã rĩ gã'á dó zãã gbãdũ. Gõ'dá õjĩlã gólã íyĩ nyãányâ fẽ 'bá Ôvârí drí pĩpĩsĩlĩ ãlō sĩ rî tãsí rî, Ôvârí â'dô ngã fẽfẽ fẽ'á gólã drí drĩ-bãlã'yî ró â'dólé gólã rĩ 'bãlé rĩlĩ ngã ãlō ró Kúmú âmákâ Yésú Krístō bê zãã gbãdũ ãdũkũ ãkó.

7

Tã tã 'bã'bã Ôvârí kã ãmã drí 'élé rî 'bá yî tãsí rî

¹ Ámã âdrúpĩ yĩ ámã îzó yĩ bê, má nĩ trá kĩ, ãnĩ rĩ'á òjílã gólĩyĩ tã tã 'bã'bã gólĩyĩ Ôvãrí drí 'bãlé trá òjílã drí 'èlé rĩ kã nĩ 'bá rĩ 'bá yĩ ì'dĩ. Ítí rĩ, 'dövó nĩ ìsũ tã dódó tã tã 'bã'bã rĩ 'dĩ 'bá yĩ kã 'è'è lâ tãsi. Îcã trá cé òjílã drí tã tã 'bã'bã rĩ 'dĩ 'bá yĩ kã 'èzò ì'dĩ drẽ gólã bê rĩ'á zãã lédrẽ-lédrẽ ró rĩ. ² Tã lãgĩ kã rĩ tã 'dĩ â'dálé ãmã drí. Gõ'dá â'dô tã 'bã'bã Ôvãrí kã rĩ vó ró rĩ, îcã trá òkó jó kã drí ágó lâ rĩ ìnjĩlĩ, tãlã rĩzò bê ágó rĩ 'dĩ bê ngá ãlô ró kãyĩ gólĩyĩ ágó rĩ 'dĩ kã â'dózó drẽ zãã lédrẽ-lédrẽ ró rĩ 'bá yĩ kã sĩ. ³ Gõ'dá òzò gólã rĩ ágó 'dĩ òdrã trá rĩ, 'dĩ gólã trá rĩ'á drĩ-báláyĩ ró tã 'bã'bã gólĩyĩ drí rĩzò rĩlĩ ágó lâ 'dĩ bê ngá ãlô ró 'dĩ kã 'ásĩ. Nĩ ndrê drẽ, òzò òkó ãlô ãâyê ágó lâ gólã â'dô 'bá drẽ bê lédrẽ-lédrẽ ró rĩ trá gõzó ngãlé iyĩ dĩlĩ gãrã drĩ ãyĩlĩ ãgò ãzã volé kpá ágó ró rĩ bê rĩ, 'dĩ ãã'dô tã kĩ'á gólã rú â'dólé gólã rĩ zĩlĩ tã ònjĩ tẽtẽ 'bá ró. Gõ'dá òzò ágó lâ 'dĩ òdrã trá drã rĩ, 'dĩ gólĩyĩ câ lãgĩ lãfã trá. 'Dĩ vósĩ rĩ, òzò òkó rĩ 'dĩ ùsũ íyĩngá ágó ãzã trá trólé rĩ, 'dĩ gólã îcã gõ'dá kò zĩlĩ tã ònjĩ tẽtẽ 'bá ró.

⁴ Ámã âdrúpĩ yĩ ámã îzó yĩ bê, tã ãnĩkã rĩ rĩ'á òzò 'dĩ rĩ kãtĩ. Tãlã Yésũ drãlé bê rĩ, â'dô trá kpá òzò nĩ drã trá 'dũwã gólã bê rĩ kãtĩ, gõ'dá â'dô kpá trá òzò nĩ drã trá tã tã 'bã'bã gólĩyĩ Ôvãrí drí âf'èlé trá Músã sĩ rĩ 'bá yĩ kã tãsi rĩ kãtĩ. Ítí rĩ, Ôvãrí yĩ drĩ trá ãnĩ rú sĩ tã 'è'è tã 'bã'bã 'dĩ 'bá yĩ kã 'ásĩ, â'dô ró bê ãnĩ drí rĩzò tã gólĩyĩ Yésũ kã rĩ 'bá yĩ 'èlé ì'dĩ. Gõ'dá nĩ â'dô trá ngá ãlô ró Yésũ gólã lĩdrĩ 'bá trá òdrã 'ásĩ rĩ bê, â'dô ró bê ãnĩ drí îcázó rĩ'á Ôvãrí rĩ gógó ìnjĩlĩ tã mbĩmbĩ gólãkã rĩ 'bá yĩ 'è'è lâ yĩ sĩ. ⁵ Sísĩ rĩ, mã ùjũlĩ bê tã tãndĩ 'èlé mbãrãkã ãmãkã sĩ rĩ, tã ònjĩ lôvókò ãmãkã rĩ 'bá yĩ dĩ trá kôrô ãmã drĩ sĩ. Gõ'dá mã nĩlĩ bê tã ángò rĩ 'bá yĩ ì'dĩ Ôvãrí drí 'bãlé ãmã drí 'èlé rĩ, mã lèé kò tã 'èlé tã 'bã'bã 'dĩ 'bá yĩ vó ró. Ítí rĩ, mã rĩ trá rĩ'á tã ònjĩ ró rĩ 'bá yĩ 'èlé ì'dĩ rõô. Tãlã tã rĩ 'dĩ tãsi rĩ, lãhõ Ôvãrí kã

lãsí sî rî trá 'e'á â'délé ãmâ drî. ⁶ Gõ'dá ngbãngbânõ rî, Ôvâri ñjî ãmâ trá vólé tã gólîyî tã 'bã'bã 'dî 'bá yî kâ rî 'ásî. Mã âcã gõ'dá trá õzõ õjílã ävõ ró rî 'bá yî kâtí tã tã 'bã'bã rî 'dî 'bá yî kâ tãsí Yésũ rî õdrã sî. Bê trá ítí rî, mã îcã trá drî-báláyî ró tã 'èlé Ôvâri drí lãtî gólã ó'dí ró rî sî, ã'dô ró tã gólîyî Líndrí Tãndí Ôvâri kâ drí ãmâ pãzó 'èlá rî vó ró. Mã âyê tã gólîyî ãmâ drí 'e'á 'èlá Ôvâri drí cú ítí mbârãkã ãmâ nyãányã kâ sî tã 'bã'bã Ôvâri kâ gólîyî ñgílí trá ãkũ ró rî vó ró rî trá.

⁷ Ngã tã rî 'dî drí ñmbálé ãmâ drí rî ã'dô 'î yã? Tã 'bã'bã Ôvâri kâ rî 'bá yî 'bã ãmâ trá tã õnjí 'èlé yã? Â'dó ítí kô ãlõwálã! Tã 'bã'bã Ôvâri kâ â'dã tã trá má drí, tã gólîyî ángõ rî 'bá yî 'dî õnjí lâ yî ró 'èlé yã. Nî ndrê drê, õzõ tíkó má ã'dô trá cú ítí tã 'bã'bã Ôvâri kâ ãkó kí'á nî rî, mã õlê ngã õjílã äzã 'bá yî kâ kô ãmâ nyãányã drí rî, tíkó má îcã kô nîlá kí, ngã õjílã äzã 'bá yî kâ rî 'bá yî lôvó lâ 'bã'bã rî'á tã õnjí 'î. ⁸ Gõ'dá tã õnjí lôvókô ámakã rî 'bá yî 'bã mã trá rû jálé tã õnjí 'èlé, â'dó kô tã 'bã'bã 'dî vó ró. Má lë tã trá rõõ lîfî 'bãzó ngã gólîyî õjílã äzã 'bá yî kâ ró 'dî 'bá yî drî. Tíkó õzõ tã 'bã'bã ã'dô kô'dáwã ítí lâ 'dî kâtí rî, mã îcã kô tã ñsũ ámakã rî 'bálé ngã õjílã äzî kâ 'dî 'bá yî drî.

⁹ Sísí rî, má nîjî kô kí, tã gólîyî ángõ rî 'dî Ôvâri drí 'balé má drí 'èlé ngátã tã ángõ rî 'bá yî 'dî gólã drí 'balé má drí 'èlé kô rî. Mã ñsũ tã trá ányã ró kí, mã rî'á õjílã tãndí 'î. Gõ'dá nîngã sî, má nî tã bê tã 'bã'bã 'dî 'bá yî tãsí rî, gõ'dá má drí võ lâ ùsúzõ kí, mã 'è tã õnjí ró rî 'bá yî trá tã 'bã'bã rî 'dî 'bá yî rû. ¹⁰ Gõ'dá má ùsũ võ lâ kpã kí, tã õnjí ámakã rî 'bá yî cã ãmâ lãfálé trá Ôvâri bê. Mã ñsũ tã trá ányã ró kí, tã 'bã'bã 'dî 'bá yî ã'dô îcã'á ámã pãlé rílí rî'á tã gólîyî mbîmbî rî 'bá yî 'èlé lãñõ ãkó, ítí rî, má drí îcãzó rílí zãã gbãdú ró Ôvâri bê. Gõ'dá 'é rû kô â'dólé ítí. Gõ'dá má ùsũ võ lâ kí, tã tã 'bã'bã 'dî 'bá yî kâ 'è'è lâ îcã kô ámã pãlé. Tã

pãtĩ ró, Ôvârí â'dô lâņō fě'á má drí. ¹¹ Má îsũlí bê tã tã 'bã'bã 'dĩ 'bá yĩ tãsí rĩ, tã lôvókô ámakã rĩ 'bá yĩ drí ngázó rĩ'á ámã âdólé, â'dô ró bê má drí rũ jázó tã õnjĩ ró rĩ 'bá yĩ 'elé tã 'bã'bã rĩ 'dĩ 'bá yĩ rú. Tã 'bã'bã rĩ 'dĩ 'bá yĩ tãsí rĩ, má ñnjĩ tã Ôvârí kã rĩ 'bá yĩ kô. Ítĩ rĩ, lâņō òdrã kã trá njãã â'délé má drĩ. ¹² Gõ'dá tã 'bã'bã gólĩyĩ Ôvârí drí 'bãlé ámã drí 'elé rĩ 'bá yĩ rĩ'á tãndĩ ró tã mbĩ Ôvârí kã rĩ 'bá yĩ â'dalé ámã drí.

¹³ Ítĩ rĩ, â'dó kô tã 'bã'bã rĩ 'dĩ 'bá yĩ ã'dĩ ámã 'ẽ 'bá tã õnjĩ 'elé â'dólé lâņō Ôvârí kã òdrã kã drí 'ezó 'ẽ'á â'délé má drĩ. Gõ'dá rĩ'á tã lôvókô ámakã gólĩyĩ rĩ 'bá ámã 'bãlé tã õnjĩ 'elé rĩ'ã. Ítĩ rĩ, tã 'bã'bã Ôvârí kã 'dĩ 'bá yĩ nyáanyã lâ rĩ'á tãndĩ ró, gõ'dá tã lôvókô ámakã drí ámã 'bãzó ñnjĩ-ñnjĩ lâ gálé dó. Gõ'dá má 'ẽ tã õnjĩ bê rĩ, tã 'bã'bã tãndĩ 'dĩ 'bá yĩ â'dã tã má drí kĩ, tã õnjĩ gólĩyĩ má drí 'elé rĩ 'bá yĩ rĩ'á pãtĩ õnjĩ têtê lâ ró. Gõ'dá má úsú vò lâ kĩ, tã õnjĩ têtê ámakã 'dĩ 'bá yĩ ãzã mã trá Ôvârí rĩ lífĩ drĩ 'á.

Tã rũ fũfũ ámã 'ã kã tã õnjĩ 'ẽ'ẽ tãsí rĩ

¹⁴ Ámã ndrĩ, mã nĩ trá kĩ, tã 'bã'bã gólĩyĩ Ôvârí kã 'dĩ 'bá yĩ rĩ'á tã gólĩyĩ Ôvârí drí âfêlé ámã drí Líndrĩ Tãndĩ íyĩkã rĩ sĩ rĩ ã'dĩ. Gõ'dá mã rĩ gógó tãsí rĩ, tã lôvókô ámakã rĩ 'bá yĩ dĩ trá má drĩ sĩ. Ítĩ rĩ, mã â'dô trá rãgĩ gólã ícã 'bã tã õnjĩ 'elé rĩ ró. ¹⁵ Má nĩ kô tãlã â'dô 'ĩ má drí rízó tã 'dĩ 'bá yĩ 'elé rĩ. Má ícã gõ'dá kô tã tãndĩ má drí lèlé rĩ 'bá yĩ 'elé. Má rĩ bê-rĩ tã õnjĩ gólĩyĩ má drí lèlé kó kô 'elã rĩ 'elé 'ã'dĩ. ¹⁶ Ítĩ rĩ, mã nĩ trá kĩ, tã gólĩyĩ má drí rĩ'á 'elã rĩ 'bá yĩ rĩ'á ãyĩ õnjĩ ró. Gõ'dá má lèé kpã kô 'elã ãyĩ, tãlã mã nĩ trá kĩ, tã 'bã'bã Ôvârí kã rĩ 'bá yĩ rĩ'á 'dó tãndĩ ró mbĩmbĩ. ¹⁷ Gõ'dá Ôvârí 'bãlé bê mã trá â'dólé õjĩlã ó'dĩ ró, tã 'dĩ tãsí rĩ, â'dó kô ámã nyáanyã ã'dĩ gólã lè 'bã tã õnjĩ 'elé rĩ, gõ'dá tã lôvókô má 'á rĩ drẽ zãã mbãràkã bê rõô ámã 'bãlé tã õnjĩ 'elé.

¹⁸ Gõ'dá tã lôvókô gólîyî má 'á 'dî 'bá yî rî'á jára'bítî ònjî ró cú ítí tã mbîmbî ákó iyî 'á. Má lě trá rōô tã mbîmbî rî 'bá yî 'élé î'dî, tãlã mã trá òjílã Ôvârí kã î'dî, gõ'dá mã rî'á cú ítí mbârâkã ákó 'ězó lâ iyî gbō ítí lâ 'dî kâtí. ¹⁹ Nĩ ndrê drě, má 'é tã tãndí gólîyî má drí lě'á 'êlã rî 'bá yî kô, gõ'dá rî'á bê-rî tã ònjî gólîyî má drí lě'á 'êlã kô rî 'bá yî î'dî má drí rî'á 'êlã. ²⁰ Gõ'dá má lěé bê kô pãtîî tã ònjî 'dî 'bá yî 'élé rî, tã rî 'dî rî â'dálã kî, âmã nyãanyã â'dó kô cé î'dî ãlô rî 'bá rî'á tã ònjî 'dî 'bá yî 'élé gbō ítí lâ 'dî kâtí. Rî'á mbârâkã tã ònjî lôvókô kã má 'á rî 'bã mã nĩ 'êlã.

²¹ Nĩ ndrê drě kpá, òzō má òlě trá tã mbîmbî 'élé rî, tã ònjî lôvókô má 'á rî âsî lãtî lâ trá ndũũ má drí 'ězó lâ. ²² Tã îsũ âmákã 'á rî, mã nĩ tã 'bã'bã Ôvârí kã 'dî 'bá yî trá rî'á iyî tãndí ró má drí 'élé. Má lě tã 'bã'bã rî gólãkã 'dî 'bá yî trá rōô. ²³ Òzō kpálé ítí rî, mbârâkã ngĩ lâ ãzã bê rî'á má 'á, 'dîî rî'á mbârâkã tã ònjî lôvókô âmákã rî 'bá yî drí lôfílî nĩ rî î'dî. Mbârâkã rî 'dî rî rû fülî tã îsũ tãndí âmákã bê, tãlã tã ònjî lôvókô âmákã 'dî òtrō ró tã bê má drígã sî. ²⁴ Mã rî'á tã îsũ ró ãmbá! Mã trá rî'á cú ítí mbârâkã ãzã ákó tã tãndí 'ězó î'dî sî lâ. Ítí rî, ã'dî â'dô âmã âtî'á nĩ vólé mbârâkã tã lôvókô kã gólã âmã 'bã 'bã tã ònjî 'élé nõ 'ásî yã? Mbârâkã rî 'dî îcã trá âmã îzãlê. ²⁵ Má lûyî Ôvârí rōô, tãlã gólã î'dî îcã 'bã ró âmã pãlê tã ąngî 'dî 'ásî Kúmú âmákã Yésũ Krístô sî.

Gõ'dá ítí rî, tã âmákã rî'á nõtí. Má 'bã mã trá rî'á tã Ôvârí kã rî 'bá yî 'élé î'dî, â'dô tã 'bã'bã gólãkã rî 'bá yî vó ró. Gõ'dá tã lôvókô âmákã rî 'bá yî òmbê mã kpá â'dólê tã ònjî tětě 'élé.

8

Tã tã rîrî kã Líndrí Tãndí Ôvârí kã vó ró rî tãsî

¹ Gõ'dá ãwô-ítî ãâ'dô Ôvârí drí, gólã ndrê âmã nyé òjílã mbîmbî ró tã lělě Yésũ Krístô 'á rî sî. Bê trá ítí rî,

ngbãângbânõ tã ònjí gõ'dá trá yù'dáwá Ôvârí drí tã kízó
 âmã rú tã lâ tãsí. ² Sísí rí, tã lôvókô âmákâ gólíyî âmã 'bã
 'bá trá tã ònjí tětē 'élé rí dî trá kôrô âmã drî sí. Ítí rí, lânõ
 òdrã kã trá 'é'á â'délé âmã drî. Gõ'dá lé ítí rí, Líndrí Tãndí
 Ôvârí kã ìnjî âmã trá tã rí 'dî 'ásí. Gólã 'bã âmã trá rílí òjílã
 Ôvârí kã ró, tãlã mã â'dô trá ngá ãlô ró Yésũ Krístõ bê. ³ Nĩ
 ndrê drê, tã 'bã'bã gólíyî Ôvârí kã 'bãlé trá âmã drí 'élé rí
 'bá yî rí'á mbârãkã ãkó âmã 'bãlé tã tãndí Ôvârí kã rí 'bã
 yî 'élé, tãlã âmã nyãányã rí'á cú ítí mbârãkã ãkó tã lôvókô
 gólíyî âmã 'é 'bã trá tã ònjí 'élé rí 'bã yî gãzó dó. Gõ'dá
 Ôvârí pã âmã trá í'dí íyî mvá Yésũ rí âjózó òjílã mvá ró,
 òzõ âmã gólíyî rí 'bã tã ònjí 'élé rí 'bã yí kâtí. Ítí rí, Yésũ
 îcã trá drãlé âmã tãsí tã ònjí âmákâ trólé volé. Lãnõ tã ònjí
 âmákâ rí kã 'dê trá gólã drî âmã vó 'á. ⁴ Ôvârí 'ê tã 'dî ítí,
 tãlã Yésũ sí âmã gólíyî rí 'bã tã gólíyî tã lôvókô âmákâ drí
 lëlé 'élé rí âyéle volé tã gólíyî Líndrí Tãndí Ôvârí kã drí
 lëlé rí 'élé rí, mã îcã trá tã tãndí ndrî gólíyî Ôvârí drí 'bãlé
 òjílã drí 'élé rí 'bã yî 'élé.

⁵ Gõ'dá nĩ ndrê drê kpá, òjílã gólíyî rí 'bã tã lôvókô ìyíkã
 rí 'bã yî 'élé í'dí â'dô lâ vó ró rí 'bã yî, rí ìyî 'dî cé rí'á tã
 lôvókô gólíyîkã gólíyî 'bã 'bã trá 'elã rí 'bã yî tã lâ ìsülí í'dí.
 Gõ'dá òjílã gólíyî 'dê 'bã ìyíkã Líndrí Tãndí Ôvârí kã vó rí
 'bã yî, rí ìyíkã rí'á tã gólíyî Líndrí Tãndí Ôvârí kã drí lëlé
 gólíyî drí 'élé rí tã lâ yî ìsülí í'dí. ⁶ Gõ'dá kpá òjílã gólíyî
 tã ìsü ìyíkã 'bã 'bã â'dólé â'dô tã lôvókô ìyíkã rí 'bã yî 'ézó
 í'dí rí 'bã yî, â'dô lânõ Ôvârí kã òdrã kã ñã'á ìyî drî. Gõ'dá
 gólíyî rí 'bã ìyíkã tã ìsü ìyíkã 'bãlé tã gólíyî Líndrí Tãndí
 Ôvârí kã drí lëlé gólíyî drí 'élé rí 'élé í'dí rí, â'dô ìyî rí'á
 lédrê-lédrê ró zãã gbãdú tã ã'dí sí Ôvârí bê. ⁷ Nĩ ndrê
 drê, òjílã gólíyî rí 'bã rí'á tã ònjí 'élé í'dí â'dô tã lôvókô
 gólíyîkã drí gólíyî sêzó trá 'elã rí vó ró rí 'bã yî gã trá dó tã
 'bã'bã Ôvârí kã ìnjílí, tãlã gólíyî 'bã ìyî nyãányã trá â'dólé

ãjú-'bá-ãzí Ôvârí kâ ró. Ítí rî, gólîyî îcá kô rû jâlê tâ 'bã'bã rî 'dî 'bá yî ñnjîlí gô'dá kpá 'elê. ⁸ Gô'dá ôjîlá lâràkô rî 'dî 'bá yî tãsí rî, tâ gólîyîká îcá kô Ôvârí rî 'balé â'dólé ãyîkô ró.

⁹ Gô'dá ãñî tâ â'dó kô ôzô 'dî rî kâtí. Tãlã Líndrí Tãndí Ôvârí kâ rî'á î'dî ãñî 'á, gólâ îcâ trá 'dêlé sísí ãñî drí, gô'dá gólâ îcâ kpá trá mbâràkã sôlé ãñî 'ásî, tãlã tâ lôvókô ãñîká ôzô kô dî kôrô ãñî drî sî ãñî 'balé tâ ònjí 'elê. Ôzô ôjîlá ãzã ã'dô trá Líndrí Tãndí Ôvârí kâ 'dî ãkó yî 'á rî, pãtîjî ró, ôjîlá rî 'dî â'dó kó kô krístô 'bá 'î. ¹⁰ Ôzô gô'dá Krístô ã'dô bê rî'á ãñî 'á ítí rî, 'dî líndrí ãñîká rî 'bá yî kpá bê rî'á lédrê-lédrê ró zãã gbãdú ró, tãlã Ôvârí ndrê ãñî ôjîlá mbîmbî ró, ôzô kpálé ãñî rú'bã ãã'dô ôdrã'á tâ ònjí drí rî. ¹¹ Líndrí Tãndí Ôvârí kâ 'bã Yésù Krístô nî lídríli ôdrã 'ásî. Gô'dá nîngá sî, ôzô Líndrí Tãndí Ôvârí kâ drí â'dózó trá ãñî 'á 'dî kâtí rî, Ôvârí â'dô kpá ãñî 'é'á lídríli ôdrã 'ásî rú'bã ñnyîrîkô ó'dí rî sî mbâràkã Líndrí Tãndí íyîká rî kâ sî.

¹² Âmã âdrúpî yî âmã îzô yî bê, trá ítí rî, rî'á îcâ-îcâ ró ãñî drí cé tâ 'elê rîzô rîlí tâ Líndrí Tãndí Ôvârí kâ drí rî'á lêlã rî 'elê î'dî â'dô lâ vó ró. Gô'dá â'dó kô îcâ-îcâ ró ãñî drí rîzô rîlí tâ gólîyî ãñî drí lôvó lâ yî 'balé î'dî ãñî drîjî, gô'dá rî 'bá ãñî sêlé volé rî 'bá yî 'elê î'dî. ¹³ Ôzô ôjîlá ãzã ôrî trá cé rî'á tâ tâ lôvókô gólâkã rî 'bá yî drí gólâ rî 'bãzó trá 'elã rî 'elê î'dî rî, ítí rî, gólâ trá pãtîjî njãã lâñô Ôvârí kâ ôdrã kâ drí 'dêzó gólâ drîjî vêlé lãsí 'á zãã âdükü ãkó. Gô'dá ôzô mbâràkã Líndrí Tãndí Ôvârí kâ rî kâ ñîkî ôjîlá ãzã 'bá yî trá tâ ònjí gólîyî tâ lôvókô gólîyîká gólîyî sê 'bá volé 'elã rî 'elê rî 'ásî rî, ítí rî, gólîyî â'dô rî'á lédrê-lédrê ró zãã gbãdú Ôvârí bê.

¹⁴ Gô'dá ôjîlá gólîyî pãtîjî Ôvârí rî mvá yî ró rî 'bá yî rî'á ñyî ôjîlá gólîyî Líndrí Tãndí gólâkã âyé 'bá rî'á 'dêlé sísí gólîyî drí tâ 'ásî ndrî rî 'bá yî î'dî. ¹⁵ Tã ãñîká tãsí rî, Líndrí

Tãndí gólâ Ôvârí drí âfělé trá ãnî drí rî, rí kô rî'á ãnî 'bălê â'dólé rǎgǐĩ ũrĩ kâ ró kpá ó'dí. Ôvârí âfě Línđrí Tãndí íyíkâ gólâ ãnî 'bã 'bá â'dólé íyî mvá yî ró rî trá ãnî drí. Ítí rî, Línđrí Tãndí gólâkâ 'dĩ nǐ lǎtĩ trá trǎ ãnî drí gólâ rî zĩzó “ ‘Tátá” ’. ¹⁶ Gõ'dá Línđrí Tãndí Ôvârí kâ 'dĩ â'dâ tǎ kpá ãnî drí ãnî pĩpĩsĩlĩ 'ásĩ kĩ nĩ rî, pǎtĩĩ ró, ãnî rĩ'á Ôvârí rî mvá yî 'dĩ. ¹⁷ Bê trá ítí rî, mã â'dô òrě gólĩyî Ôvârí drí tǎ lâ yî 'bălê fělé íyî mvá yî drí rî ũsú'á ndrĩ, kpá òzô gólâ drí òrě âfěrě trá Yésũ Krístô drí rî kâtí. Òzô rũ ìzã gólĩyî ãlôlâ rĩ 'bá Krístô rĩ 'elê rĩ 'bá yî ã'dô 'dĩ ngbãangbãno rĩ'á ãnî 'e'á rĩ, gõ'dá mã nĩ trá kĩ, Ôvârí â'dô ãnî 'bã'á rĩlĩ yĩ bê 'bũũ 'álâ zã gbǎdú, òzô Krístô drí rĩrĩ tólâ gólâ bê rĩ kâtí.

Tã lãnǎ gólĩyî Ôvârí drí 'e'á âfělé ãmâ drí ìzǎtú rĩ

¹⁸ Gõ'dá tǎ ìsũ ámakâ 'á rĩ, òzô kpálé rũ ìzã ãngó drĩ nô kâ rĩ 'bá yî ãã'dô rĩ'á rōô rĩ, rũ ìzã rĩ 'dĩ 'bá yî rĩ'á tǎ fĩnyáwá 'ĩ, òzô mã òtĩrĩ tǎ ìsũũ tǎ lãnǎ ãmbá gólĩyî Ôvârí drí 'e'á 'elâ ãmâ òjĩlǎ íyíkâ ró rĩ 'bá yî drí ìzǎtú rĩ tǎsĩ ndrĩ rĩ. ¹⁹ Gõ'dá ngá-tĩ ndrĩ gólĩyî Ôvârí drí 'bălê ãngó nô drĩ rĩ, rĩ'á íyî lĩfĩ 'bã'bã bê kǎyĩ gólâ Ôvârí drí 'ezó tǎ â'dálé ngbálĩ-ngbálĩ kĩ òjĩlǎ ángô rĩ 'dĩ rĩ'á gólâ rĩ mvá pǎtĩĩ ró rĩ 'bá yî 'dĩ yǎ rĩ. ²⁰ Nĩ ndrê drě, kǎyĩ gólâ Ádãmã drí tǎ ònjĩ 'ezó rĩ sĩ rĩ, ngá-tĩ gólĩyî ndrĩ ãngó drĩ nô kâ rĩ 'bá yî drí rũ ìzãzô ácalé bǎrábányá ró, tǎlâ Ôvârí âyê tǎ 'dĩ rũ 'elê ítí 'dĩ, gõ'dá gólâ nĩ tǎ tãndí gólâ drí 'e'á 'elâ tǎ rĩ 'dĩ tǎsĩ ìzǎtú rĩ trá. ²¹ Gõ'dá ìzǎtú, kǎyĩ ãlôlâ 'dĩ tú rĩ, Ôvârí â'dô íyî mvá yî òjǎ'á â'dólé yĩ tí, gólâ â'dô ngá-tĩ ãngó nô kâ rĩ 'bá yî lôtó'á mbĩmbĩ ró ndrĩ gõ'dá 'bălê ndrĩ â'dólé kpá ngá ó'dí ró, òzô yĩ drí 'elê ãmâ íyî mvá yî drí rĩ kâtí.

²² Gõ'dá ngbãangbãno rĩ, mã ndrê trá kĩ, ítólé kǎyĩ Ádãmã drí tǎ ònjĩ 'ezó rĩ sĩ ácalé bũũũ ãndrô nô rĩ, ngá-tĩ ãmbá ndrĩ gólĩyî Ôvârí drí lô'bălê rĩ 'bá yî trá rĩ'á lôzó'á

ngá lâzé-lâzé drí sī ōzō ōkó gólâ 'ě 'bá mvá tĩlí rĩ kâtí, tãlá rũ ízã gólĩyĩ ăngó drĩ nô kâ rĩ 'bá yĩ drĩ sĩ. Gólĩyĩ rĩ'á lĩfĩ 'bã'á kâyĩ Ôvârí drĩ 'ězó tã gólĩyĩkâ êdélé mbĩ rĩ drĩ. ²³ Ôvârí âfě Línđrí Tăndĩ íyĩkâ trá ămâ drĩ ngbăângbănō tã â'dalé ămâ drĩ kĩ, gólâ â'dô tã lănjă yĩ drĩ 'bălé trá âfělé rĩ âfě'á trá ămâ drĩ ỉzătú. Ă'dô kpálé ĩtĩ rĩ, ămâ rĩ gógó kpá rĩ'á ăzã'á tã ĩsũ bê ămâ pĩpĩsĩlí 'ásĩ ōzō mă ôťĩrĩ rĩ kâyĩ Ôvârí drĩ 'ězó tã lănjă 'dĩ 'bá yĩ âfělé ămâ drĩ rĩ tělé rĩ. Gõ'dá mă rĩ kpá lĩfĩ 'bălé kâyĩ Ôvârí drĩ 'ězó rũ'bă ó'dĩ âfělé ămâ drĩ rĩ drĩ. ²⁴ Ỉtölé kâyĩ gólâ Ôvârí drĩ ămâ păzó rĩ sĩ, mă 'bă lĩfĩ trá tã 'dĩ 'bá yĩ drĩ. Ōzō gõ'dá mă ũũsũ tã rĩ 'dĩ 'bá yĩ trá ngbăângbănō rĩ, ĩcá gõ'dá kô ămâ drĩ lĩfĩ 'băzó drĩ lâ kĩ, Ôvârí â'dô âfě'á lâ ĩyĩ trá ỉzătú rĩ. ²⁵ Gõ'dá ngbăângbănō, ămâ rĩ'á lĩfĩ 'bă'bă bê tã lănjă gólĩyĩ â'dó 'bá drě kô ămâ drĩgá rĩ drĩ pĩpĩsĩlí ă'dĩ sĩ, Ôvârí drĩ tã lâ yĩ 'bălé trá 'ě'á âfělá ămâ drĩ ỉzătú 'dĩ drĩ, tãlá mă nĩ trá kĩ, Ôvârí â'dô pătĩ tã rĩ 'dĩ 'bá yĩ 'ě'á ămâ drĩ.

²⁶ Ôvârí âfě Línđrí Tăndĩ íyĩkâ kpá trá tã nĩnĩ âfělé ămâ drĩ rătăă 'ězó. Ōzō mă ōrĩ tã ĩsũ-ĩsũ sĩ rōđ gõ'dá kpá â'dózó mbârăkă ăkó rătăă 'ězó mbĩmbĩ rĩ, Línđrí Tăndĩ gólăkă bê rĩ'á tã rĩ 'dĩ ngĩ'á tăndĩ ró gólâ bê ămâ păzó. Gólâ â'dô tã lănjĩ-lănjĩ 'dĩ tã lâ â'dá'á Ôvârí drĩ mbĩmbĩ ró mbârăkă íyĩkă sĩ, tãlá úlí âtă-ătă ĩcá kô tã lănjĩ rĩ 'dĩ â'dalé mbĩmbĩ ró. ²⁷ Gõ'dá Ôvârí tō tã ómvó ămâ pĩpĩsĩlí 'á rĩ 'bá yĩ trá, gõ'dá ârĩ tã gólĩyĩ Línđrí Tăndĩ gólăkă drĩ ngĩlí gólâ drĩ tã ămăkă tăsĩ rĩ kpá trá, tãlá ămâ rĩ'á ôjĩlă gólăkă ĩ'dĩ. Gõ'dá Línđrí Tăndĩ Ôvârí kă â'dô rătăă 'ě'á ămâ tăsĩ nyé ōzō Ôvârí drĩ lělé drĩlă 'elé rĩ kâtí.

²⁸ Gõ'dá ămâ ôjĩlă gólĩyĩ Ôvârí rĩ lě 'bá trá pĩpĩsĩlí ălô sĩ rĩ 'bá yĩ, mă nĩ trá kĩ, Ôvârí 'bă tã 'dó ndrĩ â'dólé, tãlá ôpă ró ămâ gólĩyĩ gólâ drĩ njĩlí trá ôjĩlă íyĩkă ró rĩ 'bá yĩ bê ămbălé tămbără tã lělě ămăkă 'á, â'dô tã gólĩyĩ gólâ drĩ

njílí 'lélé ãmâ tãsí rî vó ró. ²⁹ Ækû ró ækû ró nã sî rî, Ôvâri nî trá òjílã ángò rî 'bá yî â'dô tâ lě'á nî yí 'á. Gõ'dá Ôvâri njî gólíyî òjálé â'dólé íyî mvá Yésü kâtí. Ítí rî, Yésü rî'á mvá sísí Ôvâri kâ ì'dî, òjílã tâ lě 'bá drí 'dězò bê vó lâ sî ìyî âdrúpî ró gõ'dá kpá lônýí ró. ³⁰ 'Dî 'bá yî rî'á òjílã gólíyî Ôvâri drí njílí â'dólé íyíkâ ró rî 'bá yî ì'dî. Gólã njî òjílã rî 'dî 'bá yî nõtí. Sísí gólã âzî gólíyî trá 'dělé gólã vósí. Gõ'dá nîngá sî, gólã 'bã gólíyî â'dólé òjílã mbîmbî rî 'bá yî ró yí lîfí. Bê trá ìtí rî, gólã â'dô kpá òjílã rî 'dî 'bá yî 'bã'á â'dólé ãmbã ángí bê òzò Yésü kâtí.

Tã lõvò Ôvâri kâ ãmâ drí rî tãsí rî

³¹ Ítí rî, nî ìsü tâ tã gólíyî ndrî tâ â'dá 'bá trá ãmâ drí kí Ôvâri 'bã ãmâ lõvó trá rōò rî tãsí. Ítí rî, òzò kpálé ãjúb-'bã-ãzî òrî ìyî trá ãmâ lârákò 'lélé rî, gólíyî â'dô fí ícá'á trá tâ trólé Ôvâri gólã âdré 'bá ndüü ãmâ ngá lésí rî drígá sî yã? ³² Ôvâri âfě íyî mvá nyãányã Yésü trá drálé ãmâ pälé tâ ònjí ãmákâ rî 'bá yî 'ásí ndrî. Tã rî 'dî â'dã tâ kí, Ôvâri â'dô tâ ndrî gólíyî ãmâ âmú 'bá rî 'bá yî âfě'á trá ãmâ drí dró òzò gólã drí Yésü rî âfěřě trá ãmâ drí rî kâtí drî-báláyí ró pîpîsílí tãndî gólákã sî. ³³ Ôvâri ndrê ãmâ gólíyî yí drí njílí òjílã íyíkâ ró rî 'bá yî trá yí lîfí òjílã gólíyî mbîmbî rî 'bá yî ró tãlã Yésü rî tãsí. Bê trá ìtí rî, òjílã äzã fí bê rî'á gólã ícã 'bã ícícíyã 'lélé ãmâ rú Ôvâri drí tâ kízò ãmâ rú yã? ³⁴ Æ'dî â'dô ícá'á tâ kílí òjílã Ôvâri kâ rî 'bá yî rú nî, lâñò ãã'dé ró bê gólíyî drî yã? Yésü Krístò rî nyãányã drã trá tãlã tâ ònjí òjílã ãlólã 'dî 'bá yí kã tãsí. Gõ'dá Ôvâri drí gólã rî 'ězò lîdrílí òdrã 'ásí. 'Dî vósí rî, Yésü drí ngãzò gólé rílí Ôvâri bê 'büü 'álá vò gólã ìnjílí ìnjî rî 'á kúmú ró. Gõ'dá Yésü rî kpá ãlólã drã 'bã trá ãmâ tãsí nõ kpá ì'dî gólã rî 'bã rílí ngbããngbãñò Ôvâri rî gãrã drî 'á tâ ãmákâ êdélé tâ äzã gólã átálé ãmâ rú rî tãsí.

³⁵ Tã ángô rî â'dô îcá'á nî ãmâ lônnyílí volé Yésù gólá ãmâ lówó 'bã 'bá rî rú sî yã? Gõ'dá rú îzã ãâ'dô trá ãmâ drî rî, tã rî 'dî â'dâ kî, Yésù 'bãá gõ'dá ãmâ lówó kô yã? Â'dó îtí kô ãlówálâ. Ôzô ngã mã â'dô trá ítá îzã bê rî, tã rî 'dî â'dâ kî, Yésù 'bãá kpá ãmâ lówó kô yã? Â'dó kpá îtí kô. Ôzô ngã lõfó ònjí têtê ãâ'dê trá ãmâ drî rî, tã rî 'dî kî, Yésù 'bãá ãmâ lówó kô yã? Â'dó îtí kô ãlówálâ! Â'dô ngátá îzã 'î yã ngã lâ'dá 'î yã ngã ãjú 'î â'dê trá ãmâ drî yã rî, tã rî 'dî 'bá yî 'bãá Yésù kô ãlówálâ â'dólé ãmâ lówó 'bã ãkó. ³⁶ Rú îzã ãmákâ rî rî'á òzô rú îzã gólá kúmú ąngí Dăwúđđ drí tã âtázó trá tã lâ sî kî,

“Ăjú-'bá-ăzí ãmákâ rî 'bá yî rî rî'á îyî rú cělé kárá ãmâ ûfúlí gbõ òzô kăbîlîkî úfúrî kâtí,
tãlâ ãmâ rî'á ôjílâ áníkâ rî 'bá yî 'dî.”

Lôngó 44.22

³⁷ Ǻlô rú îzã rî 'dî 'bá yî 'ásî rî îcá kô ãmâ pělé tã lělê ãmákâ âyélé. Yésù 'bã ãmâ lówó trá rōô. Gólâ rî mbârâkã âfělê ãmâ drí kâ yî lâņō kâ rî 'bá yî sî. ³⁸⁻³⁹ Má nî trá kî, mbârâkã lõvō Ôvârí kâ ãmâ drí rî kâ rî rî'á ãmbá lâvũlí mbârâkã tã ndrî âzã 'bá yî kâ drî sî. Ítí rî, ngã âzã yû gólâ îcá 'bá lõvō gólâkã ãmâ drí rî 'lélê rú ndělê, ngátá ôdrã tã 'î yã, ngã lâņō rî rî ąngó nō 'á rî kâ 'î'dî yã, ngátá mǻlâyíkã ngã lésî yã, ngã Sătánã yî ngã lésî òzô òlê kâtí rî yã, ngátá tã rî 'bá rú 'lélê ngbãangbânō rî 'î'dî yã, ngátá îzátú rî 'î'dî yã, ngátá kpá tã úrú 'lálá gólîyî cú mbârâkã bê gǻrǻ ãmâ drî sî rî drígá sî yã, ngátá gólîyî ñnyákú zělê lésî òzô ôvârí ãmâ ą'bíyá yî kâ rî 'bá yî kâtí rî 'î'dî yã rî. Ngã âzãkã yû ngã ndrî gólîyî ąngó drî nō 'bá yî lâfálê sî îcá 'bá lõvō Ôvârí kâ ãmâ drí rî êdrêlê, tãlâ Ôvârí 'bã ãmâ lówó trá rōô zã gbăđú. Mã nî tã rî 'dî trá, tãlâ tã Kúmú ãmákâ Yésù Krístō drí 'lélê trá ãmâ pázó rî sî.

9

Tã gólã Ôvârí drí ôjílã yí drí lělé â'dólé ôjílã íyíkã ró rî 'bá yî njízó rî

¹⁻³ Āmbá ôjílã ámákâ Yúdǎ yí kâ rî 'bá yî gǎ ÿyî trá dó tã lělé Yésū 'á 'díyî pǎ 'bá ró. Gō'dá tã rî 'dī tāsī rî, īzā 'è mâ trá rōō gō'dá ámâ 'bálé āwó ngōlē cú ī'dī ôjílã ámákâ Yúdǎ yí kâ rî 'bá yî tāsī. Má âtâ nō úlǐ gólīyî pǎtǐ rî 'bá yî ī'dī ānī drí Líndrī Tāndí Ôvârí kâ gólã rî 'bá ámâ pǎlé úlǐ nō 'bá yî âtálé ānī drí rî sī. Má lě trá rōō Ôvârí drí ôjílã ámákâ Yúdǎ yí kâ rî 'bá yî pǎlé ôjílã tã lě 'bá trá Yésū 'á rî ró rî, má ádó ōnjō kō ālōwálã ôjílã Yésū kâ ró. Gō'dá má řsū tã īzā ôjílã ámákâ kâ Ôvârí rî gǎzó dó 'dī rî tāsī rî, mâ trá rī'á njāā, ā'dô ró bê Ôvârí drí ámâ gǎzó kpá dó ôjílã Yésū kâ rî ró, tǎlã gólã ôfě ró lǎñō bê má drí lǎsǐ sī, ōzō tí 'dī rî, úūpǐ lǎtǐ trá ôjílã ámákâ Yúdǎ yí kâ rî 'bá yî drí tã lězó Yésū 'á 'díyî pǎ 'bá ró rî. ⁴⁻⁵ Ākū ró nǎ sī, Ôvârí 'bã tã trá āmâ ǎ'bíyǎ Ābārāyámã yî drí kī, yí â'dô gólīyî ózōwá yî ôjílã Īsīrǎ'élě kâ ró rî 'bá yî njī'á â'dólé ôjílã íyíkã rî 'bá yî ró. 'Dī vósī rî, ôjílã Īsīrǎ'élě kâ rî 'bá yî ôtírī rī ÿyī lǎmú bê fǎā nīngá kō nīngá vō 'ǎ'í ró rî 'ásī rî, Ôvârí â'dã āmbã íyíkã trá gólīyî drí ândǎlã dūū. Gō'dá Ôvârí rî trá rī'á tã-drī lělē 'bálé gólīyî bê â'dólé ôjílã íyíkã rî 'bá yî ró. Ītí rî, Ôvârí fě kpá tã 'bǎ'bǎ íyíkã lělé gólīyî drí 'élé rî 'bá yî gólīyî drí, drī-'bá gólīyíkã Músǎ sī. Gō'dá gólã â'dã lǎtǐ mbǐ pǎtǐ íyī ñnjī kâ rî kpá gólīyî drí. Gō'dá gólã 'bã tã āmâ ǎ'bíyǎ yî drí kī, yí āâ'dô ōrě fě'á gólīyî drí āmbã ózōwá lâ yí bê. Gō'dá ōrī gólīyíkã drí â'dózó ōrī gólã Yésū Krístō gólã yí drí 'ě'á âjólã ôjílã pǎlé ndrī rî tǐzó 'á lâ rî ró. Gō'dá ngbāāngbānō rî, Yésū bê rī'á 'būū 'álã ngá-tǐ dūū ndrī āngó drī kâ nō 'bá yî drīlǐ. Gólã ī'dī Ôvârí 'í. Bê trá ĩtí rî, 'dōvó nī 'dê mã 'è āwô-ĩtí gólã drí āmbã tǎlã tã rî 'dī tāsī. Āâ'dô ĩtí.

⁶ Tã òjílã düü Yúdǎ yí kã rĩzó rĩ'á Yésũ rĩ gǎlé dó 'dĩ, rĩ kô tã-drĩ lělē Ôvãrí kã 'bǎlé trá gólĩyĩ á'bíyǎ yí bê rĩ ìzǎlé vólé. Nĩ ndrê drê, rĩ'á cé òjílã ũrũkǎ Īsĩrǎ'élē kã rĩ 'bá yĩ ì'dĩ â'dó 'bá pǎtĩĩ òjílã Ôvãrí kã ró rĩ. ⁷⁻⁸ Ītĩ rĩ, Ôvãrí nĩ Ābārāyámã rĩ ózōwá yĩ ndrĩ â'dólé òjílã íyíkã ró yã? Â'dó ĩtĩ kô. Ôvãrí âtã tã kĩ, â'dô â'dó'á Īsákã rĩ mvá yĩ ì'dĩ gólĩyĩ ícá 'bá â'dólé 'dĩyĩmvá íyíkã ró rĩ. Ôvãrí nĩ Ābārāyámã rĩ ózōwá gólĩyĩ tã lě 'bá yĩ 'á rĩ 'bá yĩ trá â'dólé òjílã íyíkã ró, â'dó kô kĩ, Ābārāyámã rĩ ózōwá yĩ njĩlĩ ndrĩ. Ôvãrí âtã tã Ābārāyámã drĩ kĩ nĩ rĩ, “Ánĩ ózōwá pǎtĩĩ rĩ 'bá yĩ â'dô â'dó'á 'dĩyĩmvá gólĩyĩ tĩlĩ ánĩ mvá Īsákã sĩ rĩ 'bá yĩ ì'dĩ.” Gō'dá úlĩ rĩ 'dĩ 'bá yĩ â'dã tã kĩ, āâ'dô rĩ'á cé 'dĩyĩmvá gólĩyĩ tĩlĩ, tǎlã Ābārāyámã lě tã gólã Ôvãrí drĩ tã lâ 'bǎlé trá 'élé gólã drĩ rĩ 'á rĩ 'bá yĩ, gólĩyĩ rĩ'á 'dĩyĩmvá gólĩyĩ Ôvãrí drĩ ndrēlé òjílã íyíkã ró rĩ 'bá yĩ ì'dĩ. ⁹ Tã Ôvãrí drĩ 'bǎlé trá 'élé Ābārāyámã drĩ tĩtĩ Īsĩmélē kã vósĩ rĩ ì'dĩ nō, “Ndrō ãlō vólé drĩ 'ásĩ rĩ, má â'dô âgō'á ánĩ òkó Sárã rĩ 'élé ícálé mvá tĩlĩ.” Gō'dá úlĩ rĩ 'dĩ 'bá yĩ â'dã tã kĩ, Ôvãrí gã Ābārāyámã rĩ mvá Īsĩmélē trá dó â'dólé á'bíyǎ ró òjílã íyíkã rĩ 'bá yĩ drĩ.

¹⁰ 'Dĩyĩmvá Rēbékã kã rĩ 'bá yĩ â'dã kpá tã ãlôlã 'dĩ ì'dĩ ãmã drĩ. Āmã á'bíyǎ Īsákã ì'dĩ rĩ'á 'dĩyĩmvá rĩ Rēbékã kã lǎtĩ ró 'dĩ 'bá yĩ átã 'ĩ. ¹¹ Drē ākpākã'dã sĩsĩ útĩ lǎtĩ 'dĩ 'bá yĩ kô'dáwá gō'dá 'dĩ gólĩyĩ â'dó kpá kô drē ícálé tã tãndĩ ngátã tã ònjĩ 'élé rĩ, Ôvãrí â'dã tã kĩ, yĩ āâ'dô cú drĩ-ãcê bê òjílã yĩ drĩ lělé â'dólé íyíkã ró rĩ njĩzó. ¹² Ītĩ rĩ, â'dó kô rĩ'á tã gólĩyĩ ángô rĩ 'bá yĩ kã ì'dĩ òjílã rĩ 'dĩ drĩ 'élé rĩ, ngátã gō'dá kpá tã kĩ'á nĩ rĩ, òjílã rĩ 'dĩ átã lâ íyíkã ā'dĩ ì'dĩ yã rĩ. Nĩ ndrê drē, Ôvãrí âtã tã trá Rēbékã drĩ lǎtĩ gólã drĩ 'é'á tĩlã 'dĩ 'bá yĩ tãsĩ kĩ, “Lǎtĩ gólã tĩlĩ sĩsĩ rĩ â'dô rĩ'á lǎtĩ āzã

gólâ t̄l̄í yí vó rí z̄élé rú ì'būl̄í dr̄l̄â.” ¹³ Tã ângũ 'bá Ôvârí kâ âzâ âtâ tã kpá k̄í n̄í rí, “Má l̄ě Yákóbã yí trá rōô ózōwá lâ yí bê, gō'dá má gã Ěsawō yí dó ózōwá lâ yí bê â'dólé òjílã ámakâ rí 'bá yí ró.”

¹⁴ Òjílã âzâ ânî lâfálé s̄í â'dô ícá'á tã ìjílí k̄í, “Ôvârí ââ'dô òjílã ùrúkâ 'bá yí gā'á dó gbō cú ìtí r̄ír̄í gól̄iyíkâ rí ndr̄ē ákō yã? Ítí rí, gólâ rí 'd̄í kô tã mb̄î rí 'l̄élé.” Gō'dá má â'dô tã 'd̄í dr̄î lâ lôgō'á k̄í, “Ôvârí rí trá kárá tã mb̄î 'l̄élé. Tí Ôvârí âf̄ě lâṅō nō trá òjílã dr̄í ndr̄í tã ònjí t̄ēt̄ě 'bá ró.” ¹⁵ Gō'dá Ôvârí r̄í'á cú mbârâkâ bê òjílã yí dr̄í l̄élé rí 'bá yí n̄jizō gbō ìtí lâ 'd̄í kâtí. N̄í ìsū dr̄ē tã gólâ Ôvârí dr̄í âtálé Mús̄ã dr̄í k̄í'á n̄í rí,

“Má â'dô tã ònjí òjílã gól̄iyí má dr̄í n̄jílí â'dólé ámakâ ró rí 'bá yí kâ âyé'á.

Má â'dô òjílã má dr̄í n̄jílí 'd̄í 'bá yí pã'á tã ònjí 'ásí.”

Áfō-âfō 33.19

¹⁶ Ôvârí n̄jī òjílã n̄í â'dólé òjílã íyíkâ ró. Á'dó kô k̄í'á n̄í rí, r̄í'á òjílã rí 'd̄í 'bá yí 'd̄í gól̄iyí tã l̄ě 'bá n̄í â'dólé òjílã Ôvârí kâ ró rí. Á'dó kpá kô k̄í, tãlã òjílã rí 'd̄í 'bá yí 'ê ìyí tã Ôvârí kâ trá rí dr̄í s̄í. Gō'dá Ôvârí n̄jī òjílã ùrúkâ 'bá yí gbō ìtí â'dólé òjílã íyíkâ ró, tãlã yí pâ ró gól̄iyí lâṅō tã ònjí gól̄iyíkâ rí 'bá yí kâ 'ásí p̄ip̄is̄l̄í tãnd̄í íyíkâ s̄í. ¹⁷ Ôvârí âtâ tã kúmú ángí M̄ás̄r̄í kâ dr̄í Mús̄ã s̄l̄í k̄í n̄í rí, “Má 'bã n̄í trá â'dólé dr̄í-âcê bê kúmú ángí M̄ás̄r̄í kâ ró, â'dô ró bê mbârâkâ ámakâ â'dázó òjílã dr̄í, òzō má ò'è tã trá ní rú ònjí ró tãlã dr̄í âmbâ-âmbâ áníkâ tãs̄í rí. Gō'dá tãlã tã gól̄iyí má dr̄í 'l̄élé ní dr̄í rí 'bá yí tãs̄í rí, âmâ rú â'dô l̄ikú'á l̄ikú ângó dr̄í ndr̄í.” ¹⁸ Úl̄í rí nō 'bá yí â'dâ tã k̄í, Ôvârí cú r̄í'á mbârâkâ bê tã gól̄iyí yí dr̄í l̄élé 'l̄élé òjílã ângó nō 'á rí dr̄í rí 'ézó. Ítí rí, p̄ip̄is̄l̄í tãnd̄í gólâkâ s̄í rí, gólâ r̄í'á dr̄í-bál̄âyí ró òjílã gólâ

9:12 9.12 Tã Ómvó Ngá 25.23.

9:13 9.13 Málákí 1.2-3.

9:17 9.17

Áfō-âfō 9.16.

drí lělé pālě rí 'bá yí pázó. Gō'dá gólâ rí kpá òjílâ gólíyí yí drí lělé drí lâ yí drí âmbálé rí 'bá yí drí lâ yí 'bálé âmbálé âmbâ, â'dô tâ gólâ drí lělé rí vó ró.

¹⁹ Òjílâ âzâ ânî lâfálé sî â'dô îcá'á tâ îjílí kî, “Â'dô bê trá ítí rí, gō'dá Ôvârí rí zââ rílí tâ kílí âmâ rú â'dô tāsí yā? Ítí rí, gólâ rí 'dî kô tâ mbîmbî rí 'elé î'dî. Ā'dî â'dô îcá'á nî tâ gólâkâ lělé 'elé rí îkílí yā?” ²⁰ Ítí rí, má â'dô tâ 'dî drí lâ lôgō'á kî, “Ānî rí'á gbō cé òjílâ mvá 'î rí, gō'dá nî îsū tâ kî, nî ââ'dô îcá'á tâ-drí lôgōlé â'dô ró bê kî, tâ Ôvârí kâ ââ'dô rí'á anyâ ró rí ángô tí yā? Drē ítí rí, límvo îcâ fí trá tâ îjílí rû 'bá lâ tî kî nî rí, 'Ní rû mâ nōtí nō â'dô tāsí yā?” ²¹ Drē ítí rí, límvo rû 'bá cú rí'á tâ mbî bê ngá yí drí lělé 'elé lōdrí sî rí 'ězó. Gólâ â'dô îcá'á cú ngá gólíyí sū 'bá sūsū ró rí 'bá yí rûlî gō'dá ngá gólíyí sū 'bá kô îgígírâlé kô â'dó 'bá cé lôsî 'ězó î'dî sî lâ îyî rí rûlî 'dó lōdrí kûlütütü âlô 'dî 'ásî. Tâ rí nō â'dâ tâ kî, Ôvârí îcâ trá tâ gólíyí yí drí lělé 'elé òjílâ yí drí 'bálé nî rí 'bá yí tāsí rí 'elé.

²² Ítí rí, Ôvârí trá rí'á njââ ãwã ró òjílâ bê tâlâ tâ ònjí gólíyíkâ rí 'bá yí tāsí. Gólâ cú rí'á mbârâkâ bê lâñō fězó òjílâ gólâ tâ ònjí 'ē 'bá rí drí. Gō'dá kpálé bê ítí rí, Ôvârí rí trá rí'á kâyî mbî gólâ lâñō íyíkâ drí â'dézó tâ ònjí 'bá yí drí rí tē'á î'dî. Gólâ 'ê ítí, tâlâ gólâ rí pîpîsîlî rí'á ã'dî ró gólíyí tāsí, òzō kpálé òó'bâ òjílâ rí 'dî 'bá yí lâñō fězó gólíyí drí rí. ²³ Ôvârí fěé lâñō gólíyí drí 'wââ kô, â'dô ró bê kî, òjílâ gólíyí yí drí lělé pālě rí 'bá yí îcâ ró îyî bê âmbâ íyíkâ nîlî, nîngá sî yí âyê ró bê tâ ònjí gólíyíkâ, tâlâ gólíyí îcâ ró bê â'dólé Yésū kâtí rílí Ôvârí bê 'bûû 'álâ. ²⁴ Gólâ njî âmâ òjílâ gólâ drí lělé pālě òjílâ íyíkâ ró rí 'bá yí 'bâsúrú Yúdâ yí kâ gō'dá kpá âzâ 'bá yí kâ rí 'bá yí bê rí 'ásî. Ôvârí jâ rú òjílâ yí drí gâlě trá dó sîsî rí 'bá yí nîlî. ²⁵ Tâ 'dî rí'á òzō tâ ângû 'bá Ôsáyâ drí úlî âtázó trá ãkû ró nâ kâtí kî, “Má â'dô òjílâ gólíyí â'dó 'bá kô ámâkâ ró rí 'bá yí njî'á,

tālã gólîyî ã'dô ró bê ÿyî òjílã ámákã rî 'bá yî ró.
 Má 'bãã òjílã 'dî 'bá yî lôvó lâ kô sîsî,
 gõ'dá ngbãângbânô rî, má já rû trá gólîyî lôvó 'bälé
 gãrã.”

Õséyã 2.23

26 “Sîsî òjílã ãlôlã 'dî 'bá yî Ôvârí zî trá kî, ‘Ãnî â'dó kô rî'á
 òjílã ámákã ÿ'dî.’

Gõ'dá 'dî vósî, áã'dô gólîyî zî'á “ ‘dîyîmvá Ôvârí mbârãkã
 ãkî bê rî kã rî 'bá yî ró.” ’ ”

Õséyã 1.10

27 Gõ'dá tã ãngũ 'bá Ìsáyã âtã úlí kpá kî,
 “Õjílã Ìsîrã'élê kã lûtî ÿyî trá âcálé düũ òzô sínyítã ònyîkô
 ìmvũ ândrê tî rî 'bá yî kâtî.

Õzô kpálé ïtî rî, Ôvârí â'dô cé ùrúkã 'bá yî pã'á ÿ'dî gólîyî
 lâfálé 'ásî â'dólé òjílã ÿyîkã ró.

28 Nî ndrê drê, Ôvârí â'dô pãtî ìnõ fê'á òjílã ndrî gólîyî
 tã gólãkã gã 'bá dó rî 'bá yî drî 'wãã, ã'dô ró bê yî
 drî gólîyî ùfúzó.”

Ìsáyã 10.22-23

29 Ìsáyã âtã tã kpá ãmã tã ònjí 'bá ró rî 'bá yî tãsî kî,
 “Ôvârí gólã mbârãkã bê gãrã rôô rî 'ê tã ãmã tãsî â'dô
 pîpîsîlî tãndî ÿyîkã rî vó ró,

gólã âyê ãmã ózowá ùrúkã 'bá yî rîlí lédrê-lédrê ró.
 Õzô ã'dô tíkô ïtî kô rî, tã ãmákã rî âtî vó nõ trá ngbã,
 nyé òzô gólîyî Södómô kã Gômórã bê Ôvârí drî ùfúlí
 ndrî ngbã rî kâtî.”

Ìsáyã 1.9

Tã òjílã Yúdã yî kã drî tã lëzó kô Yésũ 'á 'dîyî pã 'bá ró
 rî

30 Ngbãângbânô rî, nî ârî úlí ámákã nõ 'bá yî, òzô kpálé
 òjílã gólîyî Yúdã yî ró kô rî 'bá yî òrî kô látî mbî Ôvârí

drí gólíyî ndrězó ôjílã mbîmbî íyíkâ ró rî 'bá yî lônďálé rî, ũrúkâ 'bá yî ũsû látî 'dĩ trá, tãlá gólíyî lě tã trá Yésũ 'á. Ítí rî, Ôvârí ndrê gólíyî trá tã mbî 'bá ró tã lě lě gólíyíkâ tãsî. ³¹ Gõ'dá ôzô kpálé ôjílã Yúdã yí kâ ôcê rû ÿyî kpîî â'dózo tã mbî 'bá ró ÿyî Ôvârí lîfî tã 'bã'bã gólâkâ rî 'bá yî ñnjî-ñnjî lâ yî sî rî, gólíyî îcá kô tã 'bã'bã rî 'dĩ 'bá yî ñnjîlî ndrî. Tãlá tã 'dĩ tãsî rî, gólíyî â'dó kô mbî Ôvârí lîfî. ³² Â'dô trá ítí, tãlá gólíyî lěé tã kô Ôvârí gólâ îcá 'bá gólíyî 'bãlé mbîmbî ró rî 'á. Gólíyî rî ÿyîngá gbô rî'á rû cělé tã tã 'bã'bã gólâkâ 'dĩ 'bá yí kâ bê â'dózo ôjílã mbî ró Ôvârí lîfî, tãlá tã gólíyíkâ 'élé trá rî 'bá yî tãsî. Gõ'dá Yésũ drã bê trá rî, tã rî 'dĩ 'bã gólíyî gõ'dá gãlé dó tã lělé Yésũ 'á 'díyî pã 'bá ró. Ôdrã Yésũ kâ â'dô trá gólíyî drí ôzô kúnî gólâ drílíyî rízo pá sîlî rû lâ ÿyî rízo lô'délé vüdrî rî kâtî, tãlá gólíyî nîjî tã ífî lâ kô. ³³ Gõ'dá ítí rî, gólíyî gã dó Yésũ rî nîlî 'díyî pã 'bá ró, té ôzô tã ângũ 'bá Ísáyã drí ângülî trá rî kâtî kî,

“Nĩ ndrê drě, má 'bã kúnî trá ôjílã ámakâ Yúdã yí kâ lãfálé, kúnî rî 'dĩ, ôjílã dũũ â'dô pá sî'á rû lâ lô'dézó ngbã vüdrî.

Gõ'dá ôjílã ãlô-ãlô gólâ tã lě 'bá trá kúnî rî 'dĩ 'á rî â'dô îcá'á njülî gãgã tã gólâkâ rû, tãlá gólíyî nî trá kî, gólâ â'dô tã 'ě'á mbîmbî gólíyî pãzó.”

Ísáyã 8.14; 28.16

10

¹ Âmã âdrúpî yî âmã îzó yí bê, tã gólâ má drí lělé rōô pîpîsîlî ãlô sî rî rî'á Ôvârí drí ôjílã âmã nyãanya Yúdã yí kâ rî 'bá yî pãlé. Má rî rãtãã 'élé rōô Ôvârí drí, tãlá gólâ ôpã ró gólíyî tã ònjî gólíyíkâ rî 'bá yî 'ásî. ² Má âtã nõ tã pãtîfî 'î ânî drí, gólíyî rî'á lîfî 'bã'bã bê Ôvârí drî pîpîsîlî ãlô sî, â'dô ró bê gólâ drí ÿyî ndrězó ôjílã mbîmbî ró. Gõ'dá gólíyî

lěé kô lătî gólâ mbî Ôvârí drí â'dalé gólîyî drí â'dózó 'álâ sî mbîmbî ró rî trölé. ³⁻⁴ Ôvârí âfě Yésû trá drălé lătî gólâ cé âlô ôjílâ drí ngá pázó rî ró. Ítí rî, gólîyî tâ lě 'bá trá Yésû 'á rî 'bá yî rî'á gólîyî Ôvârí drí ndrělé ôjílâ íyíkâ mbîmbî ró rî 'bá yî rî'dí. Gõ'dá ôjílâ Yúdâ yí kâ gâ tâ 'dí trá dó. Gõ'dá gólîyî ûjũ tâ trá kpî 'dězó lătî îyî nyáányâ kâ rî 'ásî tálâ â'dózó bê mbîmbî ró Ôvârí lîfî. Gõ'dá Yésû ânî bê drălé tâ ônjí âmákâ rî 'bá yî tāsî rî, tâ gólâkâ îcâ nî âmâ tâ lě 'bá ró rî 'bá yî 'bălé mbîmbî cú ítí. Ícá kô tâ 'bā'bā 'ě'ě âmákâ drí âmâ 'bălé â'dólé mbîmbî ró Ôvârí lîfî.

Lătî mbî Ôvârí drí tâ lâ 'bălé ôjílâ drí ngá pázó rî

⁵ Tálâ lătî gólâ mbî Ôvârí rî úsúzó rî tāsî rî, Músã îgî tâ trá ãkû ró nã sî tálâ tâ 'bā'bā gólîyî Ôvârí drí 'bălé ôjílâ drí 'ělé rî 'ě'ě lâ tāsî kî nî rî, “Ôjílâ gólâ lě 'bá trá rílí ôjílâ Ôvârí kâ ró rî, îcâ trá gólâ drí rízó rî'á tâ gólîyî ndrî Ôvârí drí 'bălé ôjílâ drí 'ělé rî 'bá yî 'ělé rî'dí âkí âkó.” ⁶ Gõ'dá Ôvârí ndrě ânî yí lîfî ôjílâ mbîmbî íyíkâ rî 'bá yî ró, tálâ nî lě tâ trá pîpîsîlî âlô sî Yésû 'á. Gólâ â'dâ tâ rî 'dí trá trậ tâ îgî íyíkâ rî 'á kî, “'Dõvó nî îjî tâ kô kî nî rî, ‘Ă'dí â'dô ngá'á nílí 'bũũ 'álâ Yésû Krístô rî âtrölé vũdrí 'á nölé âmâ drí rî nî yā?” ⁷ Gõ'dá nî îjî tâ ânî nyáányâ 'á kô kî, ‘Ă'dí â'dô nî'á nî bũũ vô gólâ ôjílâ ôdrâ 'bá trá rî 'bá yî drí rízó rílí rî 'álâ, nî'á Krístô rî âtrölé tólâ sî âjílí âmâ drí ñnyákú drî âmâ pälé rî nî yā?” ” ⁸ 'Dî vô lâ 'á rî, ôjílâ gólîyî tâ lě 'bá trá Ôvârí 'á rî 'bá yî îcâ trá úlî âtálé kî, “'Ă'dó kô âmbâ-âmbâ ró tâ âtî-âtî tândí Ôvârí kâ nîzó. Nî â'dô îcá'á tâ lâ nílí dódó ânî pîpîsîlî 'ásî gõ'dá kpá tâ lâ âtálé dódó.” Tâ âtî-âtî tândí Ôvârí kâ âmâ drí rî kî, 'dõvó mã lě tâ Yésû Krístô 'á gólâ âmâ drí tâ pězó tâ lâ sî kî'á nî rî, ⁹⁻¹⁰ õzô ôjílâ

ãzâ ãlô ãnî 'ásî òlě tã trá pîpîsîlí ãlô sî kí, Ôvârí 'ê Yésû trá lîdrîlí lédrě-lédrě ró òdrã 'ásî, gõ'dá òzõ gólã ãtãtã tã íyî tî nyãányã sî ãzî-ãzî ãzâ 'bá yî ândrá kí, Yésû 'î'dî rî'á Kúmú gólã Ôvârí drí âjólé ãmã pãlé rî, ítí Ôvârí â'dô gólã rî pã'á tã ònjí gólãkã rî 'bá yî 'ásî â'dólé yí drí ndrělé tã mbî 'bá ró yí lîfî. ¹¹ Gõ'dá tã îgî Ôvârí kã Yésû rî tãsî rî kí, “Ôjílã ndrî gólîyî tã lě 'bá Yésû 'á 'díyî pã 'bá ró rî 'bá yî â'dô nî'á lâ kí, pãtîjî Ôvârí â'dô gólîyî pã'á trá tã ònjí 'ásî òrě íyîkã fězõ drîlîyî òjílã íyîkã ró.” ¹² Nî ndrê drě, Ôvârí rî òjílã ndrî pãlé lãtî ãlólã 'dî 'ásî. Ítí rî, gólã rî kô òjílã Yúdã yí kã pãlé lãtî ngîî lâ ãzâ 'ásî lãtî gólã drí rîzõ òjílã òrî ãzâ 'bá yî kã pãlé rî rú sî. Yésû 'î'dî rî'á kúmú ãlô gólã Ôvârí drí 'bãlé drî-ãcê bê òjílã íyîkã drîlí òrî ndrî ngîngî rî 'bá yî 'ásî. Yésû fě òrě trá ãmbã òjílã ndrî gólîyî lâkpã 'bá trá gólã rú rî 'bá yî drí. ¹³ Tã îgî Ôvârí kã kí, “Ôjílã ndrî gólîyî Kúmú ãmãkã 'dî âzî 'bá ânîlí íyî pãlé rî áâ'dô gólîyî pã'á.”

¹⁴ Gõ'dá òjílã ãzãkólã 'dî â'dô tî ãnyã'á tã îjî sî kí, “Â'dô kó ícã'á ángõ tí ró òjílã drí nîzõ Kúmú Yésû ngálã íyî pãlé, òzõ ngã gólîyî òlě tã gólã 'á kô'dãwã rî yã? Gõ'dá gólîyî â'dô ícã'á ángõ tí ró tã lělé Yésû 'á, òzõ lãtî â'dô trá yû'dãwã gólîyî drí tã ârízõ gólã rî tãsî rî yã? Ngã gõ'dá òzõ òjílã ãzâ â'dô trá yû'dãwã Yésû rî tã pëlé gólîyî drí rî, gõ'dá â'dô ícã'á ángõ tí ró gólîyî drí tã nîzõ gólã rî tãsî yã? ¹⁵ Ngã gõ'dá Ôvârí òjõ tã pě 'bã kô òjílã rî 'dî 'bã yî drí rî, gõ'dá òjílã ãzâ â'dô nî'á tã pëlé gólîyî drí Yésû rî tãsî rî ángõ tí ró yã?” Nî ndrê drě, tã îgî Ôvârí kã âtã tã ãmã drí kí, “Ôzõ òjílã ãzâ 'bã yî òcã òjílã ngálã tã Yésû kã pëlé rî, tã gólîyîkã â'dô òjílã gólîyî tã âtî-âtî gólîyîkã Yésû rî tãsî rî ârî 'bã rî 'bã'á â'dólé ãyîkõ ró tã âtî-âtî 'dî tãsî.”*

10:13 10.13 Yôwélě 2.32. * 10:15 10.15 Úlí lâ yî âtã tã kpã kí, òjílã gólîyî tã âtî-âtî 'dî ârî 'bã 'dî 'bã yî â'dô gólîyî lûyî'á òjílã sùsù ró. Ísáyã 52.7

16 Õzõ gõ'dá òjílã àànĩ trá tã àtĩ-àtĩ tãndĩ Ôvãrí kã Yésũ rĩ tãsí rĩ pĕlé òjílã àmákã Yúdã yí kã rĩ 'bá yĩ drí rĩ, cé rĩ'á òjílã rĩ gógó Yúdã yí kã ùrúkã 'bá yĩ lĕ ìyĩ tã nĩ ùlĩ rĩ 'dĩ 'bá yĩ 'á à'dólé tã pătĩ ró. Aḱũ ró nã sĩ rĩ, tã àngũ 'bá Ísáyã àtã ùlĩ trá gólĩyĩ tãsí òjílã gólĩyĩ tã lĕlĕ àkó rĩ 'bá yĩ ró. Gõ'dá gólã ìjĩ tã kĩ nĩ rĩ, “Òjílã àzàkã fĩ bĕ rĩ'á gólã tã àtĩ-àtĩ àmákã ànĩ tãsí rĩ lĕ 'bá trá rĩ ró yã?” 17 Nĩ ndrĕ drĕ, òzõ òjílã Ôvãrí drí jólé rĩ àãtã ùlĩ trá Yésũ Krístõ rĩ tãsí rĩ, 'dĩ Ôvãrí nĩ lătĩ trá trĕ òjílã drí tã àtĩ-àtĩ tãndĩ ìyĩkã Yésũ rĩ tãsí rĩ àrízó. Gõ'dá òzõ gólĩyĩ àãrĩ tã àtĩ-àtĩ rĩ 'dĩ trá rĩ, 'dĩ gólĩyĩ ìcã trá tã lĕlĕ 'á lã.

18 Gõ'dá má ìjĩ drĕ tã ànĩ tĩ kĩ, “Dĩ fĩ rĩ'á tã pătĩ-pătĩ 'ĩ kĩ'á nĩ rĩ, òjílã Yúdã yí kã rĩ 'bá yĩ àãrĩ ìyĩ tã àtĩ-àtĩ Ôvãrí kã Yésũ Krístõ rĩ tãsí rĩ kô'dáwã yã?” Ítĩ rĩ, má ìcã trá tã 'dĩ lògólé kĩ, “Òjílã 'dĩ 'bá yĩ pătĩ àrĩ ìyĩ tã àtĩ-àtĩ 'dĩ trá. Órĩ trá pĕ bĕ lã võ ndrĩ gólĩyĩ drí rízó rĩlĩ rĩ 'bá yĩ 'ásĩ.” Gõ'dá à'dô tã Ôvãrí kã rĩ vó ró rĩ, Dăwúdĩ àtã trá kĩ, “Tã àtĩ-àtĩ gólĩyĩkã pĕlé trá 'dĩ kpã võ drĩ trá ndrĩ àkĩ àkó. Tã àtĩ-àtĩ tãndĩ Ôvãrí kã lĕ'bũ trá võ àngó drĩ rĩ 'bá yĩ 'ásĩ ndrĩ à'dólé òjílã ndrĩ drí ìcálé àrĩlã ìyĩ.”

Lôngó 19.4

19 'Dõvó òzõ òjílã ìjĩ tã má tĩ kĩ, “Tã tã lĕlĕ Yésũ 'á rĩ tãsí 'dĩ fĩ fĩ trá òjílã Ísĩrã'élĕ kã rĩ 'bá yĩ drĩ gõ'dá drĩlĩyĩ tã àtĩ-àtĩ Ôvãrí kã àrízó à'dô ró bĕ gólĩyĩ drí tã lã nĩzõ 'elĕ yã” rĩ, tã lògõ àmákã gólã drí rĩ à'dô 'bã'á nõtĩ, “Ăwô, tã àtĩ-àtĩ 'dĩ fĩ trá gólĩyĩ drĩ 'á tã lã nĩzõ.” Gõ'dá tã àtĩ-àtĩ 'dĩ fĩ trá kpã òjílã òrĩ àzã 'bá yĩ drĩ lã yĩ 'á. Aḱũ ró nã sĩ, Músã àngũ tã trá tã 'dĩ tãsí. Ùlĩ gólãkã vó ró, Ôvãrí àtã tã trá òjílã Ísĩrã'élĕ kã drĩ kĩ, “Tãlã nĩ gã trá dó tã lĕlĕ má 'á rĩ drĩ sĩ rĩ,

má â'dô òjílã gólã ãnî drí ndrĕlé fōlōgã ró cú ítí tã
 Ôvârí kã nĭ ãkó rĭ nĭ'á.
 Gō'dá tã rĭ gógó 'dĭ â'dô âgĭ'á âgĭ ãnĭ lĭfĭ.
 Nĭ â'dô ngã'á ăwă ró, tãlã má fĕ őrĕ trá òjílã gólĭyĭ ámã
 tã nĭ 'bá sĭsĭ lâ sĭ kô rĭ 'bá yĭ drĭ.”

Tã 'Bã'bã Ândã 32.21

²⁰ Gō'dá 'dĭi vósĭ rĭ, tã ângũ 'bá ĩsáyã ĩgĭ tã äzã kpá tã rĭ 'dĭ
 tãsĭ kĭ nĭ rĭ,
 “Ôjílã gólĭyĭ őrĭ äzã 'bá yĭ kã gólĭyĭ ámã lōndã 'bá kô rĭ,
 gólĭyĭ rĭ'á òjílã ámã úsú 'bá tã lĕzó má 'á rĭ 'bá yĭ ĩ'dĭ.
 Má â'dã ámã nyáanyã trá òjílã gólĭyĭ tã ámãkã ĩjĭ 'bá kô 'dĭ
 'bá yĭ drĭ,
 tãlã gólĭyĭ ünĭ ró mã bĕ.

²¹ Ôjílã ámãkã rĭ 'bá yĭ gã tã ámãkã rĭ trá dó.
 Gō'dá má rĭ trá ámã drĭ ĩjōlé kpĭĭ,
 â'dô ró bĕ gólĭyĭ 'bázó rĭlĭ vūdrĭ dódó
 kăyĭ gólã gólĭyĭ õtĭrĭ âgōô má ngálã rĭ sĭ.”

ĩsáyã 65.1

11

Tã 'á ă'dĭ Ôvârí kã tãsĭ òjílã düũ ĩsĭrã'élĕ kã rĭ 'bá yĭ drĭ
 rĭ

¹ Ngátã òjílã äzã älo ãnĭ lâfálé sĭ â'dô tã ĩjĭ'á kĭ nĭ rĭ,
 “Ôvârí gã òjílã ĩsĭrã'élĕ kã trá ndrĭ dó â'dólé ĩyĭ òjílã íyĭkã
 ró yã?” Â'dó kô ítí, Ôvârí gãã ámã kô ndrĭ â'dólé òjílã
 íyĭkã ró. Nĭ ĩsũ tã drĕ tã ámãkã rĭ tãsĭ, mã rĭ'á òjílã
 ĩsĭrã'élĕ kã gólã 'bãsurú Bĕnjĭmónã kã rĭ 'ásĭ rĭ ĩ'dĭ. Mã
 rĭ'á Ābārāyāmã rĭ ózōwã gólã Ôvârí drĭ gälé dó kô'dáwã rĭ
 ĩ'dĭ.

² Gō'dá ítĭ rĭ, Ôvârí gãã òjílã gólĭyĭ ĩsĭrã'élĕ kã gólĭyĭ gólã
 drĭ nĭlĭ trá sĭsĭ tã lĕlé yĭ 'á â'dólé òjílã íyĭkã ngĭngĭ lâ ró 'dĭ
 'bá yĭ kô dó. Nĭ ĩsũ tã tã ĩgĭ Ôvârí kã tã ângũ 'bá Ēlĭyã rĭ

tāsī rī tāsī. Gólã âtã tâ trá Ôvãrí drí ôjílã Ôvãrí kã Īsīrã'élẽ kã rú kī, ³ “Ôvãrí Yãkóvã, úúfũ tâ ângũ 'bá áníkã rī 'bá yī trá ndrī. Gõ'dá gólīyī lâpê vō gólīyī bēlé trá kōronyã zã kã ró ngá fēfē ró ánī ñnjīzō rī 'bá yī kpá trá vólé. Lâkī gõ'dá trá cé ãlô mã tâ ângũ 'bá ró rī ĩ'dī tãkō drē zãã rī'á lédrē-lédrē ró. Gõ'dá ngbãangbãnō rī, gólīyī trá rī'á âmã lōndã'á â'dólé iyī drī fūlī kpá vólé òzō drīlīyī âmã âzī-âzī yī úfūrī kâtī.”

⁴ Ôvãrí lôgō tâ-drī Ēlīyã kã rī ângô tí yã? Ôvãrí lôgō tâ-drī rī 'dī kī nī rī, “Ánī línđrī ò'bê kô đī, Ēlīyã, ôjílã kútũ ñjī-drī-lã-rī drē bê zãã rī'á mã drīgã ñjírī-ñjírī. Gólīyī rī'á ôjílã gã 'bá iyī trá dó 'ã'ĩ tĩlī vūđrī ôvãrí âbãrãdãgō zĩlī Bãálã 'dī ñnjīlī rī ĩ'dī, tãlã gólīyī lē tâ trá rīlī cé âmã ñnjīlī ĩ'dī Ôvãrí ró.”

⁵ Rī'á gbō ĩtī lâ 'dī kâtī ôjílã Yúdã yī kã rī 'bá yī tāsī ândrō nô. Ôjílã ũrũkã 'bá yī bê rī'á ôjílã âmákã Yúdã yī kã rī 'bá yī lâfálé 'ásī gólīyī drī jã 'bá trá â'dózó tâ lēlé Yésũ 'díyī pã 'bá ró rī 'á. Ôvãrí ñjī âmã cú ĩtī drī-bãláyī ró â'dólé ôjílã íyíkã ró, tãlã pĩpĩsĩlī tãndī gólãkã rī sī. ⁶ ĩtī rī, 'dōvó nī ĩsũ drē tâ tâ gólã Ôvãrí drī âmã ñjīzō cú ĩtī drī-bãláyī ró â'dólé íyíkã ró 'dī tāsī. Tã lâ â'dó kô kī, tâ tãndī gólīyī ôjílã drī 'elé trá rī 'bá yī 'bã Ôvãrí nī gólīyī ñjīlī. Òzō tí Ôvãrí ònjī ôjílã tãlã tâ gólīyī drī 'elé rī 'bá yī tāsī rī, gõ'dá rī, tí gólã pá âmã kô cú ĩtī drī-bãláyī ró tãlã pĩpĩsĩlī tãndī gólãkã 'dī tāsī.

⁷ ĩtī rī, gõ'dá nī ĩsũ drē tâ tâ âzã nõ tāsī. Ôjílã Īsīrã'élẽ kã rī 'bá yī ùjũ iyī tâ trá kpĩ Ôvãrí drī iyī ndrēzō bê ôjílã íyíkã mbĩmbĩ rī 'bá yī ró. Gólīyī ícã kô ngá pãpã rī 'dī úsúlī, gõ'dá ôjílã gólīyī Ôvãrí drī ñjīlī ôjílã íyíkã ró gólīyī lâfálé 'ásī rī 'bá yī úsũ ngá rī 'dī trá. Gõ'dá ôjílã Īsīrã'élẽ kã âmbúkũ lâ yī drī drī âmbázó âmbã, gõ'dá rīlī zãã tâ Ôvãrí kã ârī-ârī

lâ gälé dó. ⁸ Gõ'dá tã gólĩyĩkâ rĩ'á òzõ úlí gólĩyĩ tã ìgĩ-ìgĩ
 Ôvârí kâ 'á rĩ tí kĩ'á nĩ rĩ,
 “Ôvârí 'ê gólĩyĩ â'dólé rĩlí drĩ ãkó lé 'bá ró tã âtĩ-âtĩ íyĩkâ
 ârílí,
 òzõ òjílã gólĩyĩ òdrá drĩ cĩlí nĩ gõ'dá ìcá 'bá kô tã nĩlí
 dódó rĩ kâtí.

Ìsáyã 29.10

Gólĩyĩ rĩ'á lífĩ ãkó ngá Ôvârí kâ rĩ 'bá yĩ ndrẽzõ,
 gõ'dá gólĩyĩ rĩ'á kpá bí ãkó úlí Ôvârí kâ rĩ 'bá yĩ ârízó.
 'Dĩ rĩ'á tã pătĩ rĩ ró òjílã Ìsĩrã'élẽ kâ rĩ 'bá yĩ tãsí búúú àndrõ
 nô.”

Tã 'Bã'bã Àndã 29.4

⁹ Gõ'dá kúmú ạngí Dãwúdĩ âtã úlí kpá ítĩ lâ 'dĩ kâtí òjílã
 gólĩyĩ gã 'bá dó tã lələ Ôvârí 'á rĩ 'bá yĩ tãsí kĩ nĩ rĩ,
 “Dõvó ngá nyãnyã tãrãbízã drĩ ạngí gólã gólĩyĩ 'bã 'bã
 â'dólé ãyĩkõ ró rĩ òjã rũ â'dólé bãfĩ cãlé trá rĩ ró
 gólĩyĩ drĩ lâ'izó gbõ 'á lâ.

'Dõvó ngá nyãnyã ạngí gólĩyĩkâ rĩ 'dĩ òjã rũ gbõ ònyã ró
 ójã sũlí gólĩyĩ drĩ ânĩzó tẽlã lâ'izó ngãrã rũ lâ.

'Dõvó ngá tãndĩ rĩ 'dĩ 'bá yĩ ò'ê gólĩyĩ gbõ 'dèlè â'dú kólé
 kãyĩ gólã lãnõ drĩ 'èzõ 'è'á â'délé gólĩyĩ drĩ rĩ sĩ,
 ã'dô ró bê gólĩyĩ ùfúlĩ.

¹⁰ 'Dõvó gólĩyĩ lífĩ ậậậ kpãậậkũ, tãlã gólĩyĩ òzõ ìcá kô ngá
 Ôvârí kâ rĩ ndrẽlé.

Gõ'dá kpá rĩ, 'dõvó gólĩyĩ ùnjĩ ngá lãnjĩ-lãnjĩ ìyĩ drĩ sĩ,
 ã'dô ró bê gólĩyĩ ùgúlĩ drĩ árá ávázó bê gõ'dá rĩlí
 zãã dãgũ ítĩ gbãdú.”

Lôngó 69.22-23

¹¹ Òjílã ãzã ãnĩ lãfálé sĩ ã'dô tã ìjĩ'á kĩ, “Gõ'dá òjílã Yúdã
 yĩ kâ 'dè bê trá ìyĩ tãlã tã lẽ ãkõ tãsí Yésú 'á rĩ, ítĩ rĩ, tã ònjĩ
 gólĩyĩkâ 'dĩ cã gólĩyĩ lãfã trá Ôvârí rú sĩ zãã pătĩ rĩ ró yã?”
 Ítĩ rĩ, má ã'dô tã 'dĩ drĩ lâ lөгõ'á nõtĩ kĩ, “Á'dó ítĩ kô! Tã
 ònjĩ gólĩyĩkâ rĩ 'bá yĩ já gólĩyĩ kô volé Ôvârí rú sĩ zãã ró.”

Nĩ ndrê drě, òjílã Īsīrā'élě kã 'ê ÿyĩ tã ònjĩ bē ĩtĩ rĩ, Ôvãrí drĩ rũ jãzò òjílã dũũ òrĩ āzã 'bá yĩ kã rĩ 'bá yĩ pãlé. Gõ'dá tã rĩ 'dĩ 'ê òjílã dũũ Īsīrā'élě kã rĩ 'bá yĩ āgílĩ āgĩ-āgĩ tãlã tã tãndĩ gólĩyĩ òjílã āzã 'bá yĩ drĩ ũsúlĩ 'dĩ 'bá yĩ tãsĩ. ¹² Gõ'dá òjílã Īsīrā'élě kã 'dĩ 'bá yĩ 'ê ÿyĩ tã ònjĩ bē rĩ, 'dĩ njĩ lãtĩ trá trã Ôvãrí drĩ òrě dũũ fězò òjílã òrĩ āzã 'bá yĩ kã āngó drĩ 'á rĩ 'bá yĩ drĩ. Gõ'dá nĩngá sĩ, òjílã Īsīrā'élě kã rĩ 'bá yĩ âvĩ tã tãndĩ gólĩyĩ Ôvãrí drĩ lělé fělé gólĩyĩ drĩ rĩ 'bá yĩ trá rĩ, gõ'dá òjílã òrĩ āzã 'bá yĩ kã rĩ 'bá yĩ drĩ ÿyĩngã ũsúzò lâ Ôvãrí drĩgã sĩ. Gõ'dá bē trá ĩtĩ rĩ, Ôvãrí ěê'bē òjílã Īsīrā'élě kã gólĩyĩ yĩ drĩ njĩlĩ trá íyĩkã ró rĩ 'bá yĩ ndrĩ tã lělé Yésũ 'á rĩ, ĩtĩ tã tãndĩ gólĩyĩ òjílã āngó drĩ nô kã rĩ 'bá yĩ drĩ ũsúlĩ tã lâ sĩ rĩ â'dô lãvũ'á kôrô tã tãndĩ gólĩyĩ drĩlĩyĩ ũsúlĩ trá kãyĩ òjílã Īsīrā'élě kã drĩ Ôvãrí rĩ gãzò dó rĩ sĩ rĩ drĩ sĩ.

Ūlĩ mǎnĩgõ ngá pãpã òjílã òrĩ āzã 'bá yĩ kã rĩ kã tãsĩ rĩ

¹³ Gõ'dá ngbãāngbãnô rĩ, má lě trá âtãlã ānĩ òjílã ndrĩ gólĩyĩ â'dó 'bá òjílã Yúdã yĩ kã ró kô rĩ 'bá yĩ drĩ. Ôvãrí 'bã mã trá â'dólé lãjò'bã íyĩkã ró tã íyĩkã âtãlé ngĩngĩ lâ ānĩ òjílã Yúdã yĩ kã ró kô nô 'bá yĩ drĩ. Â'dô bē trá ĩtĩ rĩ, má ndrê trá kĩ, rĩ'á âmã tã 'ĩ â'dózò ānĩ lãfãlé lãjò'bã ró ngĩngĩ lâ tã Ôvãrí kã rĩ 'bá yĩ â'dálé ānĩ drĩ. ¹⁴ Gõ'dá má lě kpã tãkányĩ Ôvãrí drĩ òjílã âmã nyãányã kã Yúdã yĩ kã pãlé. Nĩngá sĩ, òzò tã 'ê'ê âmákã ānĩ òjílã òrĩ āzã 'bá yĩ kã lãfãlé rĩ ò'bã òjílã âmákã Yúdã yĩ kã rĩ 'bá yĩ â'dólé āgílĩ āgĩ tãlã tã tãndĩ ānĩkã drĩ sĩ rĩ, ĩtĩ rĩ, má lě tã trá rōò tã rĩ 'dĩ drĩ òjílã dũũ òjílã âmákã 'dĩ 'bá yĩ lãfãlé sĩ 'bãlé kpã rũ jãlé tã lělé Yésũ 'á. ¹⁵ Nĩ ndrê drě, òzò Ôvãrí òpã òjílã dũũ òrĩ āzã 'bá yĩ kã trá kãyĩ gólã drĩ òjílã Yúdã yĩ kã rĩ 'bá yĩ gãzò rĩ sĩ rĩ, ĩtĩ òzò gõ'dá gólĩyĩ òjã rũ trá zãã gbãdũ Ôvãrí drĩ tã gólãkã rĩ lělé ĩ'dĩ rĩ, tã rĩ 'dĩ â'dô â'dó'á tãndĩ ró lãvũlĩ kôrô. Â'dô â'dó'á òkĩzò Ôvãrí 'ê gólĩyĩ trá lĩdrĩlĩ òdrã 'ásĩ

rî kâtí. ¹⁶ ãmâ â'bíyâ yî â'dô trá pãtĩĩ òjílã Ôvârí kâ ró. Bê trá ìtí rî, Ôvârí â'dô kpá ãmâ gólíyî ózowá yî ndrě'á òjílã íyíkâ ró. Òzô fê índrĩgó â'dô tãndí ró rî, fê gárá â'dô kpá 'bã'á tãndí ró.

¹⁷ Òzô â'dô kpálé ìtí ìzátú rî, ngbãangbânõ òjílã dũũ Ìsĩrã'élě kâ rĩ'á ìyí òzô fê rî 'dĩ gárá lâ yî Ôvârí drí àgälé trá njíyá-njíyá vólé, tãlá gólíyî gã tã Ôvârí kâ trá dó rî tãsí rî 'bá yí kâtí. Gõ'dá ãnì òjílã òrĩ àzã 'bá yí kâ gólíyî tã lě 'bá Yésũ 'á rî 'bá yí rĩ'á òzô fê gárá gólíyî Ôvârí drí 'bälé trá njũlí fê rî 'dĩ rú 'dĩ gárá lâ yî gólã drí àgälé trá njíyá-njíyá vólé 'dĩ 'bá yí drí sĩ rî kâtí. Gõ'dá ngbãangbânõ rî, Ôvârí 'bã ãnì trá njũlí ngãrã fê íyíkâ 'dĩ rú. Ìtí rî, ãnì trá rĩ'á fãfã úsú'á fê rî 'dĩ 'ásĩ, tãlá â'dózó rĩlí dódó òjílã gólíyî Ôvârí kâ rî 'bá yí ró. Gõ'dá Ôvârí rĩ'á tã lělě ãmâ â'bíyâ yí kâ rî 'é'á ãnì pälé tã lělě gólã ãnì nyãányã kâ rî 'bá yí 'ásĩ. ¹⁸ Â'dô bê trá ìtí rî, nĩ 'bã ãnì nyãányã kô â'dólé gãrã lâ vũlí òjílã gólíyî Ìsĩrã'élě kâ gólíyî Ôvârí drí gälé trá dó fê gárá íyíkâ ró 'dĩ 'bá yí drĩĩ sĩ. Òzô gõ'dá nĩ òngã trá rĩ'á ãnì ârũlí tãlá àndrã-tãndĩ ãníkã 'dĩ tãsí rî, 'dövó tã lâ àãgã ãnì drĩĩ kĩ, ãnì rĩ'á cé fê gárá gólã fê 'dĩ índrĩgó lâ yí drí â'dólé ãnì drí mbãzó bê rî 'dĩ.

¹⁹ Òjílã ùrũkã 'bá yí ãnì lãfálé sĩ rĩ'á ìyí ârũ'á tã àtázó kĩ, “Fê gárá Ôvârí kâ àzã 'bá yí àãgã trá njíyá-njíyá vólé, â'dô ró bê gõ'dá ãmâ 'bãzó 'dĩ njũlí fê rî 'dĩ rú gólíyî vò 'á.”

²⁰ Má kô tã ãníkã 'dĩ drĩĩ lâ kĩ, “Dĩ rĩ'á tã pãtĩĩ 'ĩ, gõ'dá òjílã Ìsĩrã'élě kâ rî 'bá yí àãgã trá njíyá-njíyá vólé, tãlá gólíyî lěé tã Ôvârí 'á kô.” Gõ'dá gólíyî vò 'á rî, ó'bã trá ãnì 'dĩ njũlí ngãrã fê rî 'dĩ rú tãlá tã lělě ãníkã Ôvârí 'á rî tãsí. Â'dó kô kĩ nĩ rî, â'dô-â'dô tãndĩ ãníkã rî lâvũ kôô gólíyíkã rî drĩĩ sĩ. Ìtí rî, nĩ ârũ ãnì kô tã rî 'dĩ tãsí. 'Dövó nĩ rî bê-rĩ rĩlí Ôvârí rî ìnjĩ-ìnjĩ sĩ. ²¹ Nĩ ìsũ tã kpá ó'dí tã òjílã Ôvârí kâ gólíyî â'dó 'bá òzô fê 'dĩ kâtí rî 'bá yí tãsí mánísĩ ró. Òzô

Ôvâri ònjĩ trá fê gárá gólâ mbã 'bá trá fê 'ásĩ ìtõ vò lâ 'ásĩ rĩ gálé vólé rĩ, ìtĩ rĩ, gólâ ìcâ kpá trá ãnĩ gálé njíyá vólé òjílã íyíkâ rĩ 'bá yĩ lãfálé sĩ. ãnĩ gõ'dá trá fê gárá gólĩyĩ Ôvâri drĩ 'bãlé trá njũlĩ fê rĩ 'dĩ rú rĩ ì'dĩ.

²² 'Dõvó ìtĩ rĩ, mã ìsũ tã Ôvâri rĩ tãsi. Gólâ rĩ'á pĩpĩsĩlĩ tãndĩ ró rĩ bê tákányĩ, gõ'dá gólâ kpá ì'dĩ rĩ'á nyé mbĩmbĩ ró lànjõ fẽrẽ 'á òjílã gólĩyĩ tã ònjĩ 'è 'bá rĩ 'bá yĩ drĩ. Ìtĩ rĩ, gólâ pãtĩ fẽ lànjõ trá òjílã Yúdã yĩ kã gólĩyĩ gólâ rĩ gã 'bá dó rĩ 'bá yĩ drĩ. Gõ'dá gólâ â'dã kpá òjílã lõvõ íyíkâ ãnĩ gólĩyĩ rĩ 'bá zãã njũlĩ gólâ rú lõvõ sĩ rĩ 'bá yĩ drĩ, tãlã lõvõ tĩbê gólâ drĩ rĩ'á â'dálã ãnĩ drĩ 'dĩ tãsi. Gõ'dá òzõ nĩ òjã rú tã gólãkã gálé dó rĩ, gólâ â'dô ãnĩ gã'á vólé fê rĩ 'dĩ rú sĩ.

²³ Gõ'dá òjílã Ìsĩrã'élẽ kã gólĩyĩ â'dó 'bá sĩsĩ òjílã Ôvâri kã ró gõ'dá Ôvâri drĩ âgálé vólé fê rĩ 'dĩ rú sĩ rĩ 'bá yĩ tãsi rĩ, òzõ gõ'dá gólĩyĩ òjã rú kpá gólé tã lèlè Ôvâri 'á ó'dĩ rĩ, 'dĩ Ôvâri â'dô ìcã'á gólĩyĩ lõgólé njũlĩ fê rĩ 'dĩ rú, â'dô ró bê gólĩyĩ drĩ â'dózó òjílã íyíkâ ró kpá ó'dĩ. ²⁴ Nĩ ndrẽ drẽ, ãnĩ sĩsĩ lâ sĩ trá rĩ'á òzõ fê gárá gólâ mbã 'bá trá fê ãzã rú òmã 'álã rĩ kãtĩ. Gõ'dá 'dĩ vósĩ rĩ, Ôvâri drĩ ãnĩ âfózó 'yará vólé fê rĩ 'dĩ rú sĩ âtrólé yĩ drĩ lâkpálé fê gólâ íyĩ nyãányã kã ró rĩ rú. Gõ'dá gólâ 'è tã tãndĩ 'dĩ bê ìtĩ rĩ, gólâ â'dô rĩ'á ãyikõ ró òjílã Yúdã yĩ kã rĩ 'bá yĩ drĩ kpá drĩ âdĩzõ tã lèlè 'díyĩ pã 'bá gólĩyíkã rĩ 'á, tãlã gólĩyĩ drĩ â'dózó bê òjílã íyíkâ ró kpá ó'dĩ. 'Dĩ ã'dô â'dó'á òkĩzõ gólâ fê gárá gólĩyĩ gólâ drĩ âfólé trá 'yará fê íyíkã rĩ rú sĩ sĩsĩ, â'dô ró bê yĩ drĩ ìcázó ó'dĩ lâ lâkpálé lànjõ ãkó fê íyíkã rú tãlã òmbã ró bê ó'dĩ rĩ kãtĩ.

Tã Ôvâri drĩ 'è'á 'èlã òjílã íyíkã Ìsĩrã'élẽ kã pãzó rĩ

²⁵ Ámã âdrúpĩ yĩ ámã ìzó yĩ bê, ãnĩ gólĩyĩ â'dó 'bá kô òjílã Yúdã yĩ kã ró rĩ 'bá yĩ, mã lẽ drẽ tã gólã Ôvâri drĩ â'dálé má drĩ òjílã Ìsĩrã'élẽ kã 'dĩ 'bá yĩ tãsi rĩ âtálé ãnĩ drĩ,

nĩ òzò ãnĩ ârú tâ gólâ Ôvârí drí ãnĩ nǰzò òjílâ Yúdǎ yí kâ vò 'á rí tāsí. Òjílâ ãmbá Īsīrā'élĕ kâ rí 'bá yí ãâ'dò rí'á ìyî drĭ ãmbâ-ãmbâ sĭ cālĕ bũũ kâyĭ gólâ Ôvârí drí 'ĕzò òjílâ ndrĭ òrĭ ãzâ 'bá yí kâ rí kâ gólĭyĭ yí drĭ nǰlĭ trá â'dólĕ íyĭkâ ró rí 'bá yí pázò rí sĭ. ²⁶ Gõ'dá 'dĩ vósĭ rĭ, Ôvârí â'dô òjílâ ãmbúkũ ndrĭ Īsīrā'élĕ kâ rí 'bá yí pā'á, nyĕ òzò drĭlâ âtalĕ trá tâ ĭǰĭ íyĭkâ 'á rí kâtĭ, gólâ kĭ,

“Dĭyĭ pā 'bá gólâ má drĭ 'ĕ'á âjólâ rĭ ãâ'dô tĭ'á lâ òjílâ Īsīrā'élĕ kâ ró.

Ītĭ rĭ, gólâ â'dô òjílâ Īsīrā'élĕ kâ rí 'bá yí pā'á ndrĭ tâ ònjĭ gólĭyĭkâ rĭ 'bá yí 'ásĭ â'dólĕ òjílâ mbĭmbĭ rĭ 'bá yí ró.

Īsáyã 59.20-21

²⁷ Gõ'dá má â'dô tâ ònjĭ gólĭyĭkâ rĭ 'bá yí âyĕ'á, â'dô tâ-drĭ lĕlĕ gólâ ãmâ drĭ 'bālĕ trá gólĭyĭ bĕ rĭ vó ró.”

Īsáyã 17.9

²⁸ Gõ'dá òjílâ Īsīrā'élĕ kâ gólĭyĭ tâ Ôvârí kâ gâ 'bá trá dó 'dĩ 'bá yí trá rĭ'á ìyĭ gólâ drĭ ãjú-'bá-ãzĭ ró. Gõ'dá tâ lĕ ãkò gólĭyĭkâ 'dĩ pā ãnĩ òjílâ òrĭ ãzâ 'bá yí kâ rí trá. Kpálĕ ĭtĭ rĭ, òjílâ Īsīrā'élĕ kâ 'dĩ 'bá yí lôvó lâ yĭ zââ bĕ Ôvârí 'á, tâlâ tâ-drĭ lĕlĕ Ôvârí kâ gólĭyĭ ã'bĭyá yĭ bĕ rĭ tāsĭ. ²⁹ Tã ĭsũ Ôvârí kâ já rũ kò òjílâ Īsīrā'élĕ kâ drĭ sĭ. Ākũ ró ãkũ ró nã sĭ rĭ, gólâ nǰĭ gólĭyĭ trá lôvó sĭ â'dólĕ òjílâ ìyĭ nyãányã kâ rĭ 'bá yí ró. ³⁰ Sĭsĭ rĭ, ãnĩ nyãányã gã tâ Ôvârí kâ kpá trá dó. Gõ'dá òjílâ Īsīrā'élĕ kâ drĭ tâ gólâkâ gázò trá dó rĭ volĕ drĭ lâ 'ásĭ rĭ, gólâ drĭ gózò rũ jálĕ pĭpĭsĭlĭ tãndĭ íyĭkâ rĭ â'dálĕ ãnĩ drĭ gólĭyĭ vò 'á. ³¹ Gõ'dá ngbãngbãno rĭ, Ôvârí kpá rĭ'á nǰãã òjílâ Īsīrā'élĕ kâ rĭ 'bá yí pālĕ, òzò gólâ drĭ ãnĩ pãrĕ tĭ, â'dô ró bĕ gólĭyĭ drĭ rũ âjázò â'dólĕ òjílâ íyĭkâ ró kpá ó'dí. ³² Ôvârí âyĕ òjílâ trá ndrĭ rǰǰĭ tâ ònjĭ kâ ró, tâlâ yĭ pā ró

gólīyī bê drī-bá'á'yī sī tā ōnjí gólīyīkâ 'dī 'bá yī 'ásī pīpī'sílí
tāndí íyīkâ rī sī.

Tã gólīyī Póôlô drí Ôvârí rī lūyízó tã lâ sī rī 'bá yī

³³ Má lūyī Ôvârí trá rōô tãlâ āmbā gólâkâ tāsī. Gólâ 'ê tã
lânjã trá dūūdū ōjílã íyīkâ rī 'bá yī drí. Gólâ rī'á cú tã nīnī
bê. Gólâ nī tã ndrī dódó â'dózó rī'á tã kílí ndrī mbīmbī ró.
Tã gólâkâ rī 'bá yī rī'á ndrī lậnjī-lậnjī ró, mã ícá kô nīlã
tāndí ró. Gólâ nī tã ángô rī 'dī rī'á tãndí ró âmâ drí rī 'bá
yī nī gặặặ âmâ nyāányâ drí ícálé nīlã rī drī sī. ³⁴ Tã rī 'dī
rī'á ōzō úlí gólīyī ígílí trá búkū gólâkâ 'á gólâ rī nyāányâ
tāsī rī kátí kī,

“Ôjílã āzã fí bê rī'á tã nīnī bê gặặặ kī 'bá nī rī, yí nī tã ịsũ
Ôvârí kâ trá yã?

Gõ'dá ōjílã āzã fí bê tã nīnī bê lậvũlị kôrô Ôvârí kâ rī drī
sī, ícálé Ôvârí rī ímbálé yã?

Ìsáyã 40.13

³⁵ Ā'dī fě drě ngá trá Ôvârí drí, ā'dô ró bê Ôvârí drí lôgólé
gólâ drí rī nī yã?”

Yóbbô 41.11

Tã āzã kó yū'dặặặ ítí lâ 'dī kátí. ³⁶ Nī ndrê drě, Ôvârí rī
nyāányâ lô'bã ngá-tị ndrī āngó nō drī rī 'bá yī nī. Gõ'dá
ngá rī 'dī 'bá yī ndrī rī â'dólé 'dī gólâ sī, gõ'dá kpá â'dólé
gólâ drí, gólâkâ ró. Ítí rī, mã lūyī Ôvârí rī rú zãâ gbặặặ
ặặặặ ákô tãlã tã rī 'dī 'bá yī tāsī. Āl'dô ítí.

12

Tã rú ị'bũzô nyé Ôvârí drí rī

¹ Âmâ âdrúpī yī âmâ ízó yī, Ôvârí âyê ānī trá 'á ặặặ sī
tã ōnjí ānīkâ rī 'bá yī 'ásī, tãlã gólâ 'bã ānī lôvó trá rōô.
Bê trá ítí rī, mã lô'bã rú'bặặặ ānī drí ặặặ-ặặặ kī, nī fě ānī
nyāányâ nyé tãndí ró Ôvârí drí rīlị zãâ gólâkâ ró tã ndrī

gólīyî gólâ drî lě'á 'elâ rî 'bá yî 'lélé î'dî âkî âkó. Gõ'dá îtî rî, ânî nyáányâ fěfě Ôvârí drî 'dî â'dô Ôvârí rî 'bá'á â'dólé âyîkô ró rōô. Ítî rî, nî â'dô gólâ rî ñnjî'á dódó, tâ 'dî 'e'ê lâ sî. ² Rîrî ânîkâ ndrî rî 'bá yî tāsî rî, nî 'dê kô tâ îsû ôjílâ ângó nõ kâ rî 'bá yî kâ vósî. 'Dîñ vō lâ 'á rî, 'dōvó Ôvârí ôjâ tâ îsû-îsû ânîkâ, â'dô ró bê ânî drî tâ gólâkâ 'ezó bê ôjílâ ó'dí ró rî 'bá yî kâtî. Ôzō nî ô'ê tâ trá îtî rî, gõ'dá nî â'dô îcá'á tâ gólīyî Ôvârí drî lělé ânî drî 'lélé rî 'bá yî nîlî dódó. Tâ gólīyî Ôvârí drî lělé rî 'bá yî rî'á ndrî 'dó tândí ró, nyé mbîmbî ró, gõ'dá dâ âyîkô î'dî gólâ rú.

³ Ôvârí nji mâ trá lājó'bá íyîkâ ró cú îtî tākó tâlâ pîpîsîlî tândî gólâkâ rî sî. Â'dólé bê trá îtî rî, má lô'bâ rú'bâ ânî drî âlô-âlô ndrî kî, nî 'bâ ânî nyáányâ kô â'dólé âmbâ lâvûlî kôrô â'dô-â'dô ânîkâ pătîî rî drîî sî. 'Dîñ vō lâ 'á rî, 'dōvó nî ndrê ânî nyáányâ mbîmbî ró, ôzō Ôvârí drî ânî ndrêrê kâtî. Gõ'dá gólâ î'dî rî'á ânî 'bâ 'bá îcálé tâ gólīyî ânî drî 'lélé rî 'bá yî 'lélé, tâ ânî drî lělé gólâ rî tāsî rî vó ró.

⁴⁻⁵ Âmâ ndrî tâ lě 'bá ró rî 'bá yî kpākâ âlô rî'á ôzō Krístô rî rú'bâ kâtî. Ôjílâ mvá rú'bâ rî'á ngá gólâ cú lûkû-lûkû bê düû ngíngî rî î'dî. Gõ'dá lôsî rú'bâ lûkû rî 'dî 'bá yî kâ rî'á 'elâ rî kpá rî'á ngíngî ró. Gõ'dá âmâ tâ lě 'bá yî âlô-âlô rî'á rú'bâ lûkû Krístô kâ rî î'dî. Ítî rî, âmâ rî'á âzî-âzî ró âmâ lâfálé 'ásî, â'dólé tâ 'lélé âzî-âzî pázó âlô-âlô. ⁶ Lôsî âmâ drî rî'á 'elâ Krístô drî âlô-âlô rî rî'á ngíngî âmâ âzî-âzî yî kâ rî drîî sî. Ôvârí fě mbârâkâ trá âmâ drî âlô-âlô cú îtî tākó, tâlâ mã îcâ ró bê lôsî tî ngíngî düû 'dî 'bá yî 'lélé. Ôzō Ôvârí ô'bâ ôjílâ âzákôlâ trá úlî íyîkâ nîlî ngilî trâ âzî-âzî drî rî, gõ'dá gólâ ôngî úlî rî 'dî 'bá yî mbîmbî ró, â'dô tâ gólīyî Ôvârí drî rî'á âtálâ gólâ drî rî vó ró. ⁷ Ôzō ôjílâ âzâ îcâ trá tâ 'lélé íyî âzî-âzî yî pázó rî, 'dōvó gólâ ô'ê tâ rî 'dî 'bá yî dódó. Ôzō ôjílâ âzâ îcâ trá tâ Ôvârí kâ îmbálé ôjílâ âzî drî rî, 'dōvó gólâ ô'ê tâ 'dî dódó. ⁸ Ôzō ôjílâ âzâ îcâ trá

úlí âtalé â'dólé mbârâkã sölé iyî âzî-âzî yî 'á tã lèlě ÿíkã tāsî rî, 'dövó gólâ ò'ê tã rî 'dî dódó. Òzô gô'dá òjílã äzã ñcã trá ngá iyíkã rî 'bá yî fělé òjílã ïzã lâ bê rî 'bá yî pázó rî, 'dövó gólâ òfě ngá rî ndrî gólâ îcá'á fělä rî 'bá yî pîpîsîlí älä tãndí rî sî. Gô'dá òzô òjílã äzã ñcã trá 'dělé sîsî òjílã Ôvârí kã rî 'bá yî drî rî, 'dövó gólâ ò'dê sîsî gólîyî drî dódó mbîmbî ró pîpîsîlí älä sî. Òzô Ôvârí òfě pîpîsîlí ä'dí ïzã òjílã kã ndrêzô rî òjílã äzã drî rî, gólâ òndrê ïzã gólîyîkã dódó äyîkô sî.

⁹ Tã pãtîî ró, nî 'bã ânî äzî-âzî yî lôvó pîpîsîlí älä rî sî. Nî rî kô cé rî'á tã âtalé î'dî lôvô tāsî. Nî gã tã gólîyî ndrî ònjí lâ yî ró rî 'bá yî trá dó. Nî sô tã gólîyî tãndí ró mbîmbî rî 'bá yî vósî cé, rî'á tã tãndí rî 'dî 'bá yî 'elê î'dî. ¹⁰ Nî 'bã ânî lôvó ânî vó 'ásî dódó, òzô ânî drî ânî âdrúpî yî lôvó 'bãrě kâtî. 'Dövó nî 'ê tã drî-kákã òjílã äzã 'bá yî ñnjî-ñnjî lâ yî sî. Gólîyî tã òlânjî ânî lífî gãrã ânî nyaányã drîî sî.

¹¹ Ítî rî, nî rî kô rilí cú ïtî ngá äzãkã 'ê äkó. Nî 'ê ngá mbârâkã ânîkã sî ndrî, tãlä â'dózó bê njãã tã Ôvârí kã 'elê pîpîsîlí älä rî sî. ¹² Gô'dá nî 'bã lífî tã tãndí gólîyî Ôvârí kã ró Ôvârí drî 'ê'á 'elã ânî drî ïzátú rî 'bá yî drîî, tãlä nî îcã ró bê â'dólé rilí äyîkô sî. Ä'dô trá kâyî lâñô kã rî tú rî, nî rî ró 'á ä'dí ró fîî âtû-âtû sî. Ítî rî, nî rî rãtãã 'ê'ê sî Ôvârí drî kâyî vósî cé. ¹³ Òzô krîstô 'bá yî gólîyî ïzã bê rî äacã trá ânî ngálã ïzã ÿíkã bê rî, 'dövó nî fě ngá ânîkã rî 'bá yî ùrûkã lâ gólîyî pázó. Gô'dá ânî lífî äâ'dô trã ùmú òjílã lídí ró rî 'bá yî drîî rilí ânî drî 'bã 'ásî.

¹⁴ Òzô kpálé òjílã äzã ò'ê tã ònjí trá ânî drî rî, gô'dá nî trî gólâ kô. Nî 'ê bê-rî tã tãndí î'dî gólâ drî. Nî 'ê rãtãã î'dî Ôvârí drî òrě fězô gólâ drî. ¹⁵ Òzô tã tãndí ò'ê rû trá ânî äzî-âzî äzã 'bá yî drî gólîyî 'bälé â'dólé äyîkô ró rî, nî ä'dô kpá äyîkô ró gólîyî bê tãlä tã tãndí gólâ rû 'ê 'bá trá 'dî tāsî. Òzô ngãtã ïzã 'î ânî äzî-âzî äzã 'bá yî 'ê'á yã rî, nî 'dê kpá

kpākã ãlô ãwó ngölé gólíyí bê ãzã gólíyíkã 'dĩ drí sī. ¹⁶ Ítí rí, nĩ rí rílí òjílã ndrĩ ãzã 'bá yí bê tã ã'dí sī. Nĩ trõ gólíyí 'balé ã'dólé ãnĩ drí ótó-rú'bã-lã'bé-ãzĩ ró. Gõ'dá nĩ 'ê áru-áruwã kô. Ítí rí, nĩ ã'dô njãã òjílã gólíyí vò ndrẽzó tã'yí drĩ lã ã'yí sī rí 'balé kpá ãnĩ ótó-rú'bã-lã'bé-ãzĩ yí ró. Gõ'dá nĩ 'bã ãnĩ kô ã'dólé òjílã lãnjĩ 'bá lãnjĩ tã nĩnjĩ bê rõõ rí 'bá yí ró.

¹⁷ Òzõ òjílã ãzã 'bá yí òtĩ òkã kpálé ãnĩ lĩfĩ rí, nĩ lôgõ vò lã kô gólíyí drí. Gõ'dá nĩ 'ê cé tã gólíyí ã'dó 'bá tãndí ró òjílã lĩfĩ rí 'bá yí ã'dí òjílã rí 'dĩ 'bá yí drí. ¹⁸ Ítí rí, nĩ 'ê tã gólíyí ndrĩ ãnĩ drí ícã'á 'è'á 'èlã rí 'bá yí tãlã rĩzó bê òjílã bê ndrĩ tã ã'dí sī. ¹⁹ ãmã ãzĩ-ãzĩ yí gólíyí tã lã 'bá trá Yésũ 'á rí, nĩ lôgõ tã ònjí vò kô tã ònjí sī gólíyí tã ònjí 'è 'bá trá ãnĩ drí rí 'bá yí drí. Nĩ ãyê tã rí 'dĩ 'bá yí ndrĩ Ôvãrí drígã, tãlã ãwã gólãkã ã'dô ró nĩ òjílã rí 'dĩ 'bá yí bê. Nĩ ndrê drẽ, Ôvãrí ãtã tã kĩ nĩ rí, “Mã cé ã'dĩ rí'á gólã ã'dó 'bá drĩ-ãcê bê lãñõ fẽzó òjílã gólíyí tã ònjí 'è 'bá rí 'bá yí drí, gõ'dá tã pãtĩ ró, má ã'dô tã rí 'dĩ 'bá yí 'è'á.” ²⁰ Ítí rí, nĩ 'ê tã tãndí ã'dí òjílã gólã tã ònjí 'è 'bá ãnĩ drí rí drí. Tã ãgĩ Ôvãrí kã rí ã'dálã kĩ, “Òzõ ãjú-'bã-ãzĩ ãnĩkã ã'dô lõfó ró rí, gõ'dá ní fẽ nyãsã drílã nyãlé.

Òzõ gólã ã'dô lũmvũ lõvó ró rí, gõ'dá ní fẽ lũmvũ gólã drí mvũlĩ.

Òzõ ní ò'è tã tãndí trá gólã rí pãzó ãtĩ rí, 'dĩ gõ'dá tã tãndí ãnĩkã rí 'bá yí ã'dô gólã rí 'bã'á drĩ ãsólé ãnĩ drí vũdrĩ,
gõ'dá rũ jãlé tã ònjí drílã rí'á 'èlã ãnĩ drí rí 'bá yí ãyélé.”

Úlĩ Mãnĩgõ 25.21-22

²¹ Ítí rí, nĩ ãyê tã ònjí rí 'dĩ 'bá yí kô ãlĩ kôõ ãnĩ drĩ sī. Nĩ rí bê-rí rí'á tã gólíyí tãndí ró rí 'bá yí 'èlã ã'dí, ã'dô ró bê tã

tāndí āńíká 'dī 'bá yī drí dǐzó bē kôrô tā gólīyī ōńjī ró 'dī
'bá yī drī sī.

13

Tā ōjīlā mīrī kâ ñnjīzô drī-ācê gólīyíkâ tāsī rī

¹ Dōvó ōjīlā ālô-ālô āńī lāfálé 'ásī ñnjī drī-'bá gólīyī mīrī
kâ rī 'bá yī drī-ācê gólīyíkâ tāsī, tālā Ôvārī lô'bā gólīyī nī
â'dólé drī-ācê 'dī 'bá yī bē. Gō'dá tā ndrī kâkârâ 'dó rī'á
gólā drīgá sī. ² Gō'dá bē trá ítí rī, ōjīlā āzâ gólā drī jā 'bá
trá tā gólīyī mīrī drī 'bālé rī 'bá yī gāzô dó ñnjīlā rī, 'dī tā
pātījī ró gólā rī'á tā Ôvārī kâ gā'á kpá dó. Tālā Ôvārī lô'bā
ōjīlā mīrī kâ 'dī 'bá yī nī drī-ācê bē. Ōjīlā gólā rū jā 'bá trá
mīrī rú ítí 'dī â'dô lânō âsé'á â'délé íyī nyáányá drī. ³ Nī
ndrē drē, â'dó kô ōjīlā gólīyī rī 'bá tā mbîmbî rī 'bá yī 'élé
rī 'dī rī 'bá yī drī-ācê mīrī kâ rī 'bá yī ūrīlī rī. Gō'dá rī'á cé
gólīyī rī 'bá tā gólīyī ányâ ró rī 'bá yī 'élé rī 'bá yī 'dī. Ítí rī,
nī lē trá rīlī cú ítí ūrī drī-ācê mīrī kâ rī kâ ákó yā? 'Dōvó
nī rī rīlī cé tā gólīyī mbîmbî ró rī 'bá yī 'élé 'dī. Gō'dá â'dô
trá ítí rī, drī-ācê 'bá 'dī 'bá yī â'dô āńī lūyī'á tālā tā mbîmbî
āńíkâ 'dī 'bá yī tāsī. ⁴ Ó'bā drī-'bá rī 'dī 'bá yī cú drī-ācê rī
'dī 'bá yī bē ítí 'dī, tālā gólīyī rī'á rū ñbū 'bá Ôvārī kâ rī 'bá
yī 'dī, â'dólé rī'á ōjīlā gólīyī â'dó 'bá nyé kūmū gólīyíkâ
zélé rī 'bá yī âmúlí. Gō'dá ōzō nī ō'ê tā gólīyī ányâ ró rī
'bá yī rī, ítí nī â'dô â'dó'á drī-ācê 'bá 'dī 'bá yī ūrī lā yī bē.
Tālā tā pātījī ró gólīyī cú rī'á drī-ācê bē lânō fēzô tā ōńjī
'ē 'bá 'dī 'bá yī drī. Ōzō gólīyī ōfē lânō trá tā ōńjī 'bá 'dī
'bá yī drī ítí rī, 'dī rī, gólīyī rī'á lôsī Ôvārī kâ 'é'á, tālā āwā
Ôvārī kâ rī 'dēlé ōjīlā gólīyī tā ōńjī tētē 'ē 'bá ró rī 'bá yī
drī. ⁵ Ítí rī, gō'dá nī rī rīlī kūmū mīrī kâ zélé pīpīslī ā'dī
sī rī'á tā gólīyíkâ ñnjīlī 'dī. Nī 'ê tā mbîmbî ró rī 'bá yī 'dī,
tālā ózô kô lânō fēē āńī drī. Nī rī tā mbîmbî 'élé ítí, tālā

nĩ nĩ trá kĩ, 'dĩ rĩ'á tã gólĩyĩ Ôvârí drí lělé ãnĩ drí 'élé rĩ 'bá yĩ 'ĩ'dĩ.

⁶ Bê trá rĩ'á itĩ rĩ, kpá rĩ'á tã mbĩ ró ãnĩ drí ômbê gĩzó, tãlã ã'dô ró bê ôjílã mĩrĩ kã drí rĩzó lôsĩ ÿyíkã 'élé rĩ. Gõ'dá tã pãtĩjĩ ró, gólĩyĩ rĩ lôsĩ rĩ 'dĩ 'ě'á Ôvârí drí. ⁷ Nĩ 'ě tã gólĩyĩ ã'dólé bê mbĩmbĩ ró rĩ 'bá yĩ 'ĩ'dĩ ôjílã ãzã gólã 'bãlé trá drĩ-ãcê bê ãnĩ drĩlĩ rĩ drí. Ôzõ ïñjĩ ãnĩ trá ômbê gĩlĩ rĩ, nĩ gĩ ômbê rĩ 'dĩ 'bá yĩ. Ôzõ lôsĩ mĩrĩ kã ãzã ã'dô bê ôjílã mĩrĩ kã drí 'élé ãnĩ drí ãdĩ sĩ rĩ, 'dõvó nĩ fě ãdĩ mbĩmbĩ rĩ 'ĩ'dĩ lôsĩ rĩ 'dĩ tãsí. Itĩ rĩ, gõ'dá nĩ 'bã lãnjĩ ôjílã ndrĩ gólĩyĩ lô'bãlé ãnĩ drĩlĩ rĩ rú, gõ'dá nĩ ïñjĩ ró bê kpá gólĩyĩ ãnĩ drí rĩ'á ïñjílã rĩ 'bá yĩ.

Tã tã mbĩmbĩ 'ězõ ãzĩ-ãzĩ drĩ rĩ

⁸ Ôzõ nĩ ããmũ ngá ãzã trá ôjílã ãzĩ drĩgã sĩ rĩ, nĩ lôgõ ngá rĩ gógó 'dĩ 'wãã ôjílã rĩ 'dĩ drí. Nĩ rĩ kô rĩlĩ cú itĩ dáyĩnĩ ôjílã kã fě ãkó. Tã gólã ãcã 'bã rĩlĩ zãã ôzõ dáyĩnĩ kãtĩ rĩ rĩ'á cẽ tã gólã ãnĩ drí ã'dózó lõvõ bê ãnĩ lãfálé 'ásĩ ãzĩ-ãzĩ bê rĩ 'ĩ'dĩ. Gõ'dá ôzõ nĩ õlě gólĩyĩ trá pĩpĩsĩlĩ ãlõ sĩ rĩ, 'dĩ ãnĩ trá rĩ'á tã mbĩmbĩ gólĩyĩ ndrĩ Ôvârí drí tã lã 'bãlé ãnĩ drí 'élé ôjílã drí rĩ 'ě'á. ⁹ Ôvârí 'bã tã 'bã'bã rĩ nõ 'bá yĩ nĩ ãmã drí 'élé ôjílã ãzã 'bá yĩ tãsí nõtĩ. ãgõ ããyĩ 'dãzĩ rĩ õkó bê kô, gõ'dá kpá õkó ããyĩ 'dãzĩ rĩ ágõ bê kô. Nĩ fũ ôjílã ãzĩ kô. Nĩ ùgũ ngá ãzĩ-ãzĩ kã kô. Nĩ 'bã ngá ãzĩ-ãzĩ kã lõvó lã kô ã'dólé ãnĩ nyãnyã drí. Gõ'dá ôzõ nĩ õlě trá rĩlĩ tã 'bã'bã ndrĩ nõ 'bá yĩ ïñjĩlĩ rĩ, 'dõvó nĩ 'bã ôjílã ndrĩ gólĩyĩ ãnĩ drí ùsúlĩ rĩ 'bá yĩ lõvó lã ÿyĩ, nyé ôzõ ãnĩ drí ãnĩ lõvó 'bãrě kãtĩ. ¹⁰ Gõ'dá ôzõ nĩ õ'bã ôjílã lõvó trá itĩ rĩ, nĩ ã'dô ãcã'á rĩlĩ cú itĩ tã õnjĩ ãzãkã 'ě ãkó gólĩyĩ rú. Itĩ rĩ, ãzĩ-ãzĩ lõvó 'bã'bã rĩ'á tã 'bã'bã gólĩyĩ ndrĩ Ôvârí kã ró rĩ 'bá yĩ ïñjĩ-ïñjĩ lã 'ĩ.

¹¹ 'Dõvó nĩ ãrĩ úlĩ ámãkã nõ 'bá yĩ tã lã ÿyĩ 'ězõ, tãlã rĩ'á mbĩ ãnĩ drí rĩzó njãã kãyĩ nõ 'bá yĩ sĩ. Nĩ kô ã'dú trá

tákányĩ. Ngbãangbânõ, nĩ njĩ lĩfĩ à'dú 'ásĩ! Kâyĩ gólâ Yésũ drí âgõzõ ângó nõ 'á õjílâ iyíkâ rĩ 'bá yĩ pälé rĩ trá ãnyĩ ãndrõ nõ lævũlĩ kâyĩ sísĩ gólâ ãmâ drí tã læzó Yésũ 'á rĩ drĩ sĩ. ¹² Gõ'dá rĩrĩ ãmákâ ângó nõ 'á rĩ, rĩ'á õzõ ñnrĩkúwá kâtĩ. Gõ'dá lé rĩ, ñnrĩkúwá 'dĩ trá 'ẽ'á rũ ndělé. Ìtú 'è trá âfõlé. Gõ'dá 'dõvó mã âyê tã õnjĩ gólĩyíkâ rĩ 'bá yĩ 'ẽ'è lâ ndrĩ vólé. Mã rũ bê-rĩ drĩ-lãfã ãmákâ rĩ 'bá yĩ ì'dĩ njírĩ-njírĩ, ã'dõ ró bê ãmâ drí âdrézõ ìtú sĩ rũ fũlĩ tã õnjĩ gólĩyĩ ñnrĩkúwá kâ rĩ 'bá yĩ bê. ¹³ Ìtĩ rĩ, 'dõvó mã rĩ rĩlĩ cé tã mbĩmbĩ rĩ 'bá yĩ 'èlè ì'dĩ, õzõ õjílâ gólĩyĩ rĩ 'bá võ ì'ĩ Ôvârĩ kâ 'á rĩ 'bá yĩ kâtĩ. Nĩ mvũ õdrá kô ãnĩ cĩlĩ, tãlâ õzó kô ãnĩ 'bãã ìtolé rĩ'á tã ãnyĩ kâ rĩ 'bá yĩ 'èlè ãyĩkõ ãnĩkâ rĩ 'bá yĩ sĩ. Nĩ 'bã kãrãmã kô õdrá mvũmvũ sĩ ìtĩ. Nĩ 'bã lĩfĩ kô 'dãzĩ rĩ ágó ngãtã õkõ drĩ, tãlâ nĩ õzó kô tã ãnyĩ kâ 'èè gólĩyĩ bê. Æzĩ-ãzĩ ããgĩ kô ãnĩ lĩfĩ. Nĩ lâwã kô ngãtã nĩ fũ rũ kô ãzĩ-ãzĩ bê. ¹⁴ Tã lõvókõ ãnĩkâ rĩ 'bá yĩ õ'bã ãnĩ kô nĩ'á tã gólĩyĩ õnjĩ ró rĩ 'bá yĩ 'è bê ì'dĩ. 'Dõvó nĩ rũ bê-rĩ tã Kúmú Yésũ Krĩstõ kâ rĩ 'bá yĩ ì'dĩ gãgã zãã bãdĩ, õzõ ìtã sõrẽ rú'bã 'á rĩ kâtĩ, cé tã gólâ mbĩ rĩ 'èzõ ì'dĩ. Nĩ læmũ kô pávõ tã õnjĩ kâ 'ásĩ.

14

Tã tã ãzĩ-ãzĩ kã kizõ kô'dáwã rĩ tãsĩ rĩ

¹ Æmã tã læ 'bá ndrĩ læfálé sĩ, tã ñsũ ãmákâ gólâ tã mbĩmbĩ tã læ 'bá Yésũ 'á rĩ 'bá yĩ drĩ 'èlè rĩ tãsĩ rĩ, rĩ'á ngĩngĩ. Gólĩyĩ ãmã læfálé 'á tã lælẽ bê fĩnyáwã ró rĩ 'bá yĩ tãsĩ rĩ, nĩ âyê tĩ ãnyã-ãnyã gólĩyĩ bê rĩ tã gólĩyíkâ rĩ'á ñsũlã rĩ 'bá yĩ tãsĩ. ² Nĩ ndrè 'dõvó drẽ, tã læ 'bá ùrũkã 'bá yĩ ãmã læfálé 'ásĩ, tã gólĩyíkâ rĩ'á ñsũlã rĩ 'bá yĩ 'bã gólĩyĩ ìcálé nyãsã tĩ ndrĩ nyãlé. Gõ'dá tã læ 'bá ãzã 'bá yĩ ãmã læfálé 'ásĩ gólĩyĩ tã lælẽ gólĩyíkâ drĩ ã'dólé Yésũ 'á fĩnyáwã ró rĩ 'bá yĩ, ãtã ñyĩ tã kĩ, yĩ ìcã kô ã'wã nyãlé. Yĩ ìcã ñyĩkã cé rĩ'á ãtũbĩ nyãlé ì'dĩ. ³ Gõ'dá ãnĩ tã læ 'bá gólĩyĩ tã ãtã

'bá kī, ā'dô rī'á tã mb̂î 'î nyāsá t̂î lâràkô nyāzó ndrī rī, nī 'è 'dásí kô ānī āzī-āzī yī tã lě 'bá ró gólīyī ā'wá nyā 'bá kô rī 'bá yī rú. Ôvārī rī nyāányā 'bā kpá gólīyī lôvó òjílā íyíkā rī 'bá yī ró. Gõ'dá ānī tã lě 'bá gólīyī rī 'bá rīlī cú ítí ā'wá nyā ākó rī 'bá yī, nī kī tã kô ānī āzī-āzī yī tã lě 'bá ró gólīyī nyāsá t̂î lâràkô ndrī nyā 'bá rī 'bá yī rú gólīyī ẑlī tã ònjí 'bá ró, tãlā Ôvārī lě gólīyī kpá trá. ⁴ Gõ'dá nīngá sī rī, krístô 'bá āzī 'dī 'bá yī â'dó ÿyī kô rú 'bū 'bá ānīkā rī 'bá yī 'dī. Yésū 'dī rī'á kúmú gólīyīkā ró. Ítí rī, nī â'dô îcá'á ángô tí ró ānī nyāányā 'bálé tã kī 'bá ró tã òjílā gólīyī â'dó 'bá ānī ẑlélé kô rī 'bá yī ká kīlī yā? Tã lě 'bá ālô-ālô îcá âdrélé cé íyī līp̂î Yésū āndrá tã kī 'bá íyíkā ró. 'Dôvó Yésū ñsū nī ngátá gólā rī'á p̂t̂t̂î òjílā mb̂îmb̂î 'î yā rī. Yésū îcá trá gólā rī r̂lī dódó gá òjílā íyíkā ró.

⁵ Tã â'dá āzā gólā tã â'dá 'bá kpá kī, tã ñsū ānīkā ānī lâfálé 'ásí rī rī'á nĝnĝî rī 'dī nō. Òjílā ũrūk̂î ānī lâfálé 'ásí rī 'bá yī n̂jī k̂ŷî ālô gímā vósī cé nĝnĝî lâ r̂zó rātāā 'èlé Ôvārī drī 'á lâ. Gõ'dá āzā 'bá yī ānī lâfálé 'ásí rī ndrē ÿyīkā k̂ŷî Gímā ká 'dī cé t̂t̂î â'dólé rātāā 'ézó 'á lâ ÿyī. Ítí rī, 'dôvó òjílā āzā ānī lâfálé sī ālô-ālô ñsū tã tã 'dī tāsī dódó, ā'dô ró bê ānī drī tã ñsū ānīkā tã lâ sī rī n̂zó Ôvārī rī ñnĵzó r̂rī ānīkā mb̂îmb̂î rī sī. ⁶ Nī ndrē drē, òjílā gólīyī k̂ŷî Gímā ká n̂jī 'bá ālô nĝnĝî lâ ró r̂zó Ôvārī rī ñnĵlī 'á lâ rī, lě ÿyī Kúmú āmákā Yésū rī ñnĵlī tã ñsū ÿyīkā rī sī. Gõ'dá gólīyī ÿyī nyāányā âyé 'bá nyāsá t̂î ndrī nyálé rī 'bá yī, rī ÿyī āwô-ítí 'èlé Ôvārī drī nyāsá rī 'dī tāsī. Tãlā tã rī 'dī tāsī rī, gólīyī ñnĵ Kúmú āmákā Yésū r̂rī gólīyīkā rī sī. Gõ'dá gólīyī ÿyīkā gā 'bá dó ā'wá nyálé rī, lě ÿyī kpá Kúmú āmákā Yésū rī ñnĵzó tã rī 'dī sī. Ítí rī, gólīyī 'è kpá āwô-ítí Ôvārī drī nyāsá gólīyī drī nyálé rī tāsī.

⁷ Òjílā āzākā yū'dáwá ānī lâfálé sī gólā îcá 'bá rīlī gbō rī'á tã gólīyī drílā lě'á 'èlā rī 'bá yī 'èlé 'dī. Gõ'dá gólā îcá

kô gbõ kâÿî äzâ gólâ sũ 'bá gólâ rú rî 'bälé â'dólé kâÿî gólâ drí drázó 'á lâ rî ró. ⁸ Ítí rî, tâ âmákâ â'dó kô âmâ drígá, tâlá kâÿî ndrî âmákâ rîzó rílí ãngó nô drîî rî sî rî, îcâ trá âmâ drí rílí tâ gólîÿî sũ 'bá Kúmú âmákâ Yésũ rú rî 'bá yî 'élé î'dî. Gõ'dá nîngá sî, kâÿî gólâ Ôvârí drí 'bälé âmâ drí ôdrázó rî sî rî, 'dõvó mã 'bã kpá tâ ïşũ âmákâ cé sũlî Kúmú âmákâ Yésũ rú. Nîngá sî, õzõ kpálé mã õrî trá rílí zââ lédrẽ-lédrẽ ró, ngátá mã â'dô ôdrã'á 'wãâ yã rî, âmâ rî'á õjílã Yésũ kâ î'dî drî-ãcê gólâkâ zêlé.

⁹ Yésũ Krístõ drã gõ'dá kpá lídrízó ôdrã 'ásî, tâlá â'dózó Kúmú ró õjílã ndrî drîlî, õjílã gólîÿî ôdrã 'bá trá rî 'bá yî gõ'dá kpá gólîÿî drẽ lédrẽ-lédrẽ ró rî 'bá yî bê. ¹⁰ Ítí rî, ânî gólîÿî ã'wá nyã 'bá kô'dáwá rî 'bá yî rî tâ kílí ÿî äzî-ãzî yî rú gólîÿî zîlî tâ õnjî 'bá ró ã'dô tãsí yã? Gõ'dá ânî gólîÿî rî 'bá nyásá tî ndrî nyálé rî 'bá yî, nî rî 'dásî 'élé ânî äzî-ãzî yî gólîÿî ã'wá nyã 'bá kô rî 'bá yî rú ngá gólîÿî fînyáwá tâ lélẽ ndîndî ãkó rî 'bá yî ró ã'dô tãsí yã? Tã ïşũ rî 'dî rî'á ányâ ró. Âmâ ndrî 'dó ã'dô âdré'á Ôvârí ândrá, tâ âmákâ rî 'bá yî kízó. ¹¹ Ôvârí â'dâ trá tâ îgî-îgî íyíkâ nô 'á tâ 'dí tãsí kî,

“Ôvârí Yãkóvã kî nî rî, ‘Má îtrî lâtrítrí mã gólâ rî 'bá lédrẽ-lédrẽ ró zââ gbãdú rî ró,

õjílã ndrî ãngó drî nô kâ â'dô ÿî 'ã'î tî'á vüdrî mã ândrá õjílã mã zêlé rî 'bá yî ró.

Gõ'dá gólîÿî ndrî ã'dô nî'á lâ kî, mã rî gógó nyãányâ lâ rî'á Ôvârí 'î.’ ”

Ïsáyã 49.18; 45.23

¹² Gõ'dá bê ítí rî, îcâ trá âmâ ndrî drí tâ âmákâ rî 'bá yî lô'bälé Ôvârí ândrá, ã'dô ró bê gólâ rî nyãányâ drí â'dózó nî kílã.

¹³ Bê ítí rî, nî âÿê tâ gólîÿî ânî äzî-ãzî yî kâ rî kíkî lâ. Nî 'bã bê-rî ânî nyãányâ rílí zââ cú ítí tâ äzãkã gólâ tâ lẽ 'bá

ãzi 'ẽ 'bá 'dẽlé tã õnjí 'èlé rî 'ẽ ãkó. ¹⁴ Tã ìsũ âmâ nyãányâ kâ sî, tãlã âmâ rî'á ngá ãlô 'î Yésũ Krístõ bê rî, má ndrê ngá âmâ ndrî ìnyákú drîjî nõ 'bá yî 'dó ngá gólîyî tãndí ró Ôvâri drîgá sî rî 'bá yî ró. Ítí rî, ngá ãzâ yû'dạwạ âmâ ìzãlé Ôvâri rî lîfî drî 'á. Gõ'dá õzõ õjílã ãzâ ãnî lãfálé sî õndrê ngá ãzákôlã 'dî trá ngá gólã ícá 'bá âmâ ìzãlé Ôvâri rî lîfî drî 'á rî ró rî, gõ'dá 'dî pãtîjî â'dô 'bã'á tã ányâ ró gólã drí ngá rî 'dî nyãzó. Gõ'dá nî ícî gólã kô ngá rî 'dî nyãlé. 'Dî rî â'dô gólã rî 'ẽ'á tã õnjí 'èlé. ¹⁵ Dró 'dî rî drîjî rî, õzõ gólã õndrê nî rî'á ngá rî tîbê gólã drí tã lâ átálé ãã'dô õjílã ìzã'á Ôvâri rî lîfî drî 'á rî nyã'á rî, 'dî rî gõ'dá ngá nyãnyã ãnikã rî'á nyãlã 'dî dã ìzã trá gólã rú. Õzõ nî ìngã ãnî ãzî-ãzî yî pîpîsílî trá ùrû tãlã ngá ãnî drí nyãlé rî tãsî rî, 'dî rî, nî rî 'dî kô lõvõ â'dá'á ãnî ãzî-ãzî 'dî 'bá yî drí. Yésũ Krístõ 'bã gólîyî lõvõ trá rõõ gõzó drãlé gólîyî tãsî. Bê trá ítí rî, nî àyê nyãsá ãzãkã gólã ãnî drí nyãlé rî kô tã ìsũ gólîyîkã ìzãlé.

¹⁶ Nîngá sî rî, nî rî cé rî'á tã gólîyî ãnî drí nîlî trá ãnî pîpîsílî 'á tãndí lâ ró rî 'bá yî 'èlé í'dî, tãlã nî õzó kô lãtî àyê trã ãzî-ãzî drí tã ãnî drí rî'á 'èlã rî 'bá yî zîlî õnjí lâ yî ró. ¹⁷ Nî ndrê drê, tã tã lâ yî drí lãnjîlî lãnjî gólîyî Ôvâri drí âmâ lẽzó 'èlã õjílã íyîkã rî 'bá yî ró rî, â'dô kô tã gólîyî kî, nyãsá ángõ rî í'dî nyãlé ngátã ngá ángõ rî í'dî mvülî yã rî í'dî. Ôvâri lîfî rî, tã gólîyî lãnjî 'bã rî 'bá yî rî'á âmâ drí rîzó rî'á cé tã gólîyî â'dô 'bá nyé mbîmbî rî 'bá yî 'èlé í'dî, gõ'dá rîzó bê tã ã'dî sî âmâ ãzî-ãzî yî bê, gõ'dá âmâ drí â'dózó àyîkõ ró tã Ôvâri kã 'erê 'á. Gõ'dá rî'á cé Líndrí Tãndí Ôvâri kã í'dî gólã ícá 'bã mbãrãkã ãfêlé âmâ drí tã tãndí rî 'dî 'bá yî 'èzó. ¹⁸ Õzõ nî õrî trá rî'á tã tãndí rî 'dî 'bá yî 'è'á ítí rû ì'bũ 'bã Krístõ kã rî 'bá yî ró rî, ítí tã ãnikã rî 'bá yî â'dô sũ'á Ôvâri rú rõõ gõ'dá õjílã ndrî â'dô lãnjî 'bã'á ãnî rú.

¹⁹ Gõ'dá bê trá ítí rî, 'dõvõ mã õrî rîlî tã gólîyî â'dô 'bã

ãmâ 'bälé rílí pîpîsílí ã'dí sî ázi-ázi bê rî 'bá yî 'élé î'dî. Mã ôrî tâ 'élé ãmâ ázi-ázi yî pázó î'dí sî lâ ádrézó gâ tâ lëlä ãmákâ rî sî. ²⁰ Nî âyê tâ nyásá kâ kô lôsî Ôvârí kâ îzälé ânî lâfálé 'ásî. Pãtîjî ró, rî'á tâ mbî 'î, nyásá tî nyázó ákî ákó. Gõ'dá õzõ nyásá rî ânî drí nyälé 'dî õ'ê õjílâ äzâ tâ õnjí 'élé â'dô tâ ðsû gólâkâ vó ró rî, îtí rî, rî'á tâ ányâ ró ânî drí nyásá rî 'dî nyázó. ²¹ Tã mbîmbî ânî krístõ 'bá yî drí 'élé, â'dô ró bê krístõ 'bá ázi yî pázó rílí cú îtí tâ õnjí 'é ákó rî, î'dî rî'á ânî drí rîzó cú îtí ã'wá nyã ákó, ngätá ânî drí rîzó cú îtí õdrá mvû ákó ngätá rílí cú îtí tâ äzãkã gólâ 'bã'á ânî krístõ 'bá äzi yî âsélé tâ õnjí 'élé rî ákó.

²² Gõ'dá õzõ tâ äzâ 'bá yî gólîyî krístõ 'bá äzâ 'bá yî drí ndrëlé tâ ányâ ró 'élé rî â'dô bê rî, gõ'dá ânî nyãányã õndrê trá kî, äã'dô rî'á tâ mbî 'î ânî drí 'élé rî, 'dövó tâ ðsû ânîkâ 'dî ôrî cé ânî lâfálé 'ásî Ôvârí bê. Nî ûjû kô ânî krístõ 'bá äzi yî 'bälé tâ ðsû iyîkâ jälé â'dózó tâ lëzõ î'dí ânî bê. Nî rî 'dî gólîyî âs'é'á tâ õnjí 'élé. Krístõ 'bá äzâ 'bá yî ôrî rî'á tâ tîbé gólîyî drí ndrëlé kô tâ õnjí ró rî 'bá yî 'élé. Îtí rî, gólîyî tâ sù trá Ôvârí rú. ²³ Ôzõ tâ ðsû ânîkâ â'dô rî rî tâ äzâ tãsi rî, îtí rî, tâ rî 'dî rî'á ányâ ró ânî drí 'élé. Ôzõ nî õ'ê tâ äzâ gólâ â'dó 'bá kô mbî ró rî trá â'dô tâ lëlä ânîkâ Yésû 'á rî vó ró rî, 'dî gõ'dá nî rî 'dî trá tâ õnjí 'é'á.

15

¹ ãmâ gólîyî ádré 'bá ngãrã tâ lëlä ãmákâ 'á, tâlä ãmâ drí â'dózó bê drî-bãlã'yî ró ngã-tî ndrî nyälé rî 'bá yî, 'dövó mã ðnjî ãmâ ázi-ázi yî tâ lë 'bá ró gólîyî rî 'bá yî tâ ðsülí kî, yî îcá kô ã'wá nyälé rî. Gõ'dá mã õ'ê tâ gólîyî ãmâ ázi-ázi 'dî 'bá yî pälé rî 'bá yî î'dî rî, mã õ'ê kô cé tâ gólîyî sù 'bá ãmâ rú rî 'bá yî î'dî. ² Îtí rî, 'dövó õjílâ älä-älô ãmâ lâfálé sî õ'ê tâ gólîyî â'dó 'bá sülí ãmâ ázi-ázi yî tâ lë 'bá ró rî 'bá yî rú rî î'dî, â'dô ró bê ãmâ drí tâ gólîyî tãndí ró rî 'bá yî 'ézó î'dî gólîyî drí. Ä'dô trá îtí rî, mã â'dô îcá'á tâ lëlä gólîyîkã

'bälé â'dólé ngárá-ngárá ró rōô. ³Kpá Yésū Krístō rī tāsī rī, gólâ rī kô gbō rī'á tã gólīyī cé gólâ drī lēlé rī 'bá yī 'ēlé rī'dī. Gólâ lē tã-drī trá tã Ôvârí drī 'bälé yī drī 'ēlé rī 'ēzó. Tã ïsū gólâkâ rī'á ôzō tã ïsū kúmú ángí Dǎwúdī kâ nõ kâtí kī'á nī rī, “Ôzō ôjílâ ôlô'dâ nī Ôvârí trá rī, 'dī gólâ lô'dâ 'dī trá kpá mâ lâjô'bá áníkâ ró rī rī'dī.” ⁴Gõ'dá tã gólīyī ndrī ïgīlí trá búkū Ôvârí kâ 'á sísí rī 'bá yī, Ôvârí 'bã trá rārã lâ yī ró, ã'dô ró bê tã ïmbálé ãmâ drī, tãlâ gólâ lē úlí íyíkâ 'dī 'bá yī drī ãmâ 'bälé lífí 'bälé cé yī drī, ã'dô ró bê ãmâ drī ícázó ãmâ fī ãtūlí gǎ kǎyī lâṅō kâ rī sī, gõ'dá ã'dô ró bê kpá Ôvârí drī mbârâkã sōzó bê ãmâ 'á úlí íyíkâ 'dī 'bá yī sī.

⁵Ôvârí rī'á gólâ mbârâkã âfē 'bá ãmâ drī fī ãtūzó rī'dī sī lâ rī rī'dī. Gólâ rī nī tã lēlé ãmâkâ gólâ 'á rī 'ēlé līpīlí ãtí 'álâ, tãlâ ãmâ drī âdrézó bê rákã fē kâtí. Ítí rī, mã îrátã gólâ ãnī 'bälé rīlí rú'bá ã'dí sī ãnī vō 'ásí cú ítí lâwã-lãwã ákó tã gólīyī gólâ drī lēlé krístō 'bá yī drī 'ēlé rī 'bá yī tāsī. Gõ'dá gólâ ô'ê ãnī ndrī â'dólé cú â'dô-â'dô Yésū Krístō kâ rī bê rī'dī. ⁶Mã îrátã Ôvârí ãnī tāsī, tãlâ ãnī ndrī ãmû ró bê ãnī kpãkã ãlô gólâ rī lūyílí gbórókō lū'û ãlô rī sī Ôvârí ãníkâ rī ró gõ'dá kpá Yésū Krístō rī átá ró.

⁷Ítí rī, 'dōvô ãnī tã lē 'bá yī ndrī Rómã 'á tólâ rī 'bá yī ô'bã lõvô ãnī lâfálé 'ásí, ôzō Yésū Krístō drī ãmâ lõvó 'bãrē kâtí. Gõ'dá ôzō nī ô'ê tã tãndí trá ítí rī, gõ'dá 'dī rī, áal'dô Ôvârí rī lūyí'á tã rī 'dī tāsī. ⁸Yésū ãnī ãngó nõ 'á ãmâ ôjílâ Yúdǎ yī kâ rī 'bá yī ãmúlí tã tãndí 'ē'ē sī. Gólâ 'ê tã ãmâ drī ãmâ ãmû-ãmû sī ítí 'dī, tãlâ mã nī ró bê kī, pǎtíí Ôvârí ã'dô tã 'bã'bã gólīyī gólâ drī 'bälé trá 'ēlé ãmâ á'bíyá yī drī rī 'bá yī 'ē'á Yésū sī. ⁹Gõ'dá gólâ ájô Yésū ãngó nõ 'á drálé tãlâ tã ònjí ãmâkâ tāsī, kpá pīpīsílí tãndí íyíkâ rī ã'dálé tã ã'dí sī òrī ôjílâ kâ ndrī ãngó drī 'á nõ 'bá yī drī,

gólĩyî ndrĩ ùlũyî ró Ôvârí bê pĩpĩsĩlĩ tãndĩ gólâkâ 'dĩ tãsí.
 Ítĩ rĩ, Dãwúdĩ lũyî gólâ trá kĩ,
 “Má â'dô ânĩ lũyĩ'á, òzô má òtĩrĩ rĩ rĩlĩ òjĩlã òrĩ ngĩngĩ rĩ
 'bá yĩ lãfálé rĩ.
 Mã â'dô lôngó ngõ'á ndrĩ 'dũwã ânĩ lũyĩzó.”

Lôngó 18.49

¹⁰ Gõ'dá Músã âtã tã kpá tã rĩ 'dĩ tãsí kĩ,
 “Ânĩ òjĩlã òrĩ âzã 'bá yĩ kã rĩ, nĩ ânĩ rũ ê'belé kpãkã ãlô ãmã
 òjĩlã Īsĩrã'élẽ kã gólĩyî òjĩlã Ôvârí kã ró rĩ 'bá yĩ bê,
 â'dô ró bê ãmã drĩ Ôvârí rĩ lũyĩzó.”

Tã 'Bã'bã Ândã 32.43

¹¹ Gõ'dá kúmú Dãwúdĩ âtã tã kpá tã rĩ 'dĩ tãsí lôngó âzã nõ
 'á kĩ,
 “Dõvó òjĩlã òrĩ âzã 'bá yĩ ññjĩ Ôvârí rõô.
 'Dõvó òjĩlã ãlô-ãlô ãkĩ ãkó gólĩyĩ rĩ 'bá ãngó nõ 'á rĩ òlũyĩ
 kpã Ôvârí.”

Lôngó 117.1

¹² Gõ'dá nĩngã sĩ, tã ãngũ 'bá Īsãyã âtã tã kpá tã rĩ 'dĩ tãsí
 kĩ,
 “Bã-tĩ Yésẽ rĩ mvã Dãwúdĩ kã 'ásĩ rĩ, kúmú ãngĩ â'dô
 â'dó'á rĩlĩ òrĩ ãngó nõ kã rĩ 'bá yĩ drĩlĩ ndrĩ.*
 Gõ'dá òjĩlã òrĩ âzã 'bá yĩ kã rĩ 'bá yĩ â'dô ãcã'á lĩfĩ 'balé gólã
 drĩ ãdrélé tã sĩlĩ ãyĩ ngã lésĩ.”

Īsãyã 11.10

¹³ Ôvârí ãmã drĩ lĩfĩ 'bãzó drĩ lâ rĩ õ'bã ânĩ rĩlĩ pĩpĩsĩlĩ
 ã'dĩ sĩ ânĩ lãfálé 'ásĩ tã lẽlẽ ânĩkã gólã 'á rĩ sĩ, gõ'dã kpã
 ânĩ drĩ rĩzó ãyĩkõ sĩ, tã rĩ 'dĩ 'bá yĩ tãsí. 'Dõvó Líndrĩ Tãndĩ
 gólâkã òfẽ mbârãkã ânĩ drĩ lĩfĩ 'bãzó Ôvârí drĩ rõô tã lẽlẽ
 gólã mbã 'bá â'dólé gãrã rĩ sĩ kĩ, gólã â'dô pãtĩtĩ ngã gólã
 drĩ tã lâ yĩ 'balé trá ndrĩ 'élẽ ânĩ drĩ rĩ 'bá yĩ 'é'á.

* ^{15:12} ^{15.12} Dãwúdĩ rĩ òzõwã gólã â'dó 'bá kúmú ãngĩ 'dĩ
 ró rĩ'á Yésũ ĩ'dĩ.

Tã Póólô kâ ìgĩlí Rómã lé 'bá yí drí tã ìgĩ íyíkâ gólíyî drí rí tãsí

¹⁴ Amâ âdrúpĩ yí amâ îzó yí bê, amâ nyáanyâ nĩ trá kĩ, pãtĩ ró, nĩ lě rĩlí rĩ'á tã gólíyî mbĩmbĩ tãndĩ gólíyî ãnĩ ázĩ-ázĩ tã lě 'bá ró rĩ 'bá yí tãsí rĩ 'elé. Gõ'dá nĩ nĩ trá dódó tã ndrĩ gólíyî Ôvãrí drí lělé ãnĩ drí nĩlí rĩ. Nĩ îcâ kpá trá tã rĩ 'dĩ 'bá yí ìmbálé ãnĩ ázĩ-ázĩ yí drí. ¹⁵ Gõ'dá má ìgĩ tã trê ãnĩ drí tã ìgĩ tã ázã 'bá yí tãsí nô 'á, ã'dô ró bê tã rĩ 'dĩ 'bá yí drí âgázó ãnĩ drĩ. Má ìgĩ tã trá ãnĩ drí tã rĩ 'dĩ 'bá yí tãsí, tãlã Ôvãrí ã'dã pĩpĩsílí tãndĩ íyíkâ trá mã rĩ gógó drí amâ jãzó rĩ'á tã gólíyî íyíkâ ró rĩ 'bá yí 'elé 'dĩ. ¹⁶ Gõ'dá gólã nĩ mã trá ã'dólé lãjõ'bá ró Yésũ Krístõ drí, tãlã mã õ'è ró bê lôsí gólãkã õjĩlã õrĩ ázã 'bá yí kã rĩ 'bá yí lãfálé. Má rĩ trá rĩ'á tã âtĩ-âtĩ tãndĩ gólãkã Yésũ rĩ tãsí rĩ ìmbálé gólíyî drí, tãlã tã gólíyî tã lě 'bá Yésũ 'á rĩ 'bá yí kã õjĩlã õrĩ ázã 'bá yí kã 'dĩ 'bá yí lãfálé 'ásĩ rĩ ùsũ ró bê rõõ Ôvãrí rú, nyé õzõ ngá fěfě tĩbê âtrólé fělé gólã drí rĩ drí sũrĩ gólã rú rĩ kãtĩ. Líndrĩ Tãndĩ Ôvãrí kã rĩ 'è gólíyî nĩ ã'dólé ìyĩ õjĩlã nyáanyâ gólãkã ró.

¹⁷ Gõ'dá mã bê trá rĩ'á ngá ãlõ 'ĩ Yésũ Krístõ bê rĩ, ìtĩ rĩ, mã îcâ trá tã âtálé cé lôsí gólã Ôvãrí drí 'bãlé mã drí 'elé rĩ tãsí. ¹⁸ Má lěé kô tã âtálé tã ázã 'bá yí tãsí. Ìtĩ rĩ, mã ã'dô úlí âtã'á mbãrãkã sĩ cé tã gólã Yésũ Krístõ drí 'elé mã sĩ õjĩlã õrĩ ázã 'bá yí kã rĩ 'bá yí 'èzõ tã lělé gólã 'á rĩ tãsí. Yésũ 'è ùrũkã 'bá yí gólíyî lãfálé sĩ tã lělé tãlã úlí amákã gólã rĩ tãsí rĩ 'bá yí tãsí. Gõ'dá gólã 'è kpá gólíyî ázã 'bá yí tã lělé tã gólíyî mã drí 'elé gólíyî lãfálé 'á rĩ 'bá yí sĩ. ¹⁹ Gõ'dá gólã 'è gólíyî kpá tã lělé yí 'á tã ndrĩ tĩ drí ã'dízó drĩlã sĩ gólíyî Ôvãrí drí 'bãlé lãmbé ró tã íyíkã ã'dálé õjĩlã õrĩ ázã 'bá yí kã 'dĩ 'bá yí drí rĩ sĩ. Rĩ'á mbãrãkã Líndrĩ Tãndĩ Ôvãrí kã rĩ kã sĩ gólã drí tã tĩ drí ã'dízó drĩlã sĩ 'dĩ 'bãzõ rũ 'elé gólíyî lãfálé 'á mã sĩ. Ìtĩ rĩ, mã îcâ trá tã pělé Yésũ rĩ tãsí ìtõlé

Yěrõsälémã 'ásĩ, gõ'dá kpá võ gólĩyĩ ndrĩ má drí ậcị tõzõ 'álâ sĩ rĩ 'bá yĩ 'ásĩ cälé büúú 'bặdrị gólâ zịlị ĩlĩrikómã rĩ 'álâ. ²⁰ Gõ'dá má lẽ trá pặtị tã âtĩ-âtĩ tãndĩ Ôvâri kã Yészũ rĩ tãsi rĩ pẽlẽ õjĩlã gólĩyĩ rĩ 'bá võ gólĩyĩ drẽ tã âtĩ-âtĩ Yészũ rĩ tãsi rĩ drĩ cãzõ drẽ kô 'álâ sĩ rĩ 'á rĩ 'bá yĩ drĩ, tãlã má õzõ kô tã âtĩ-âtĩ 'dĩ âtã gólĩyĩ âri 'bá lâ trá ặkũ rỏ õjĩlã ặzã tị sị rĩ 'bá yĩ drĩ. ²¹ Gõ'dá tã gólâ má drĩ lẽlẽ 'lẽlẽ 'dĩ rĩ'á nyẻ õzõ Ôvâri drĩ ãgĩlĩ trá búkũ íyĩkã 'á rĩ kãtĩ. Gólâ kĩ nĩ rĩ, “Õjĩlã gólĩyĩ ódrĩ tã âtĩ-âtĩ tãndĩ Ôvâri kã pẽzõ drẽ kô drĩlĩyĩ rĩ â'dỏ íyĩ tã íyĩkã ârĩ'á. Gõ'dá õjĩlã gólĩyĩ kỏ drẽ Ôvâri rĩ rũ âri 'bá kỏ'dáwá rĩ â'dỏ íyĩ tã Ôvâri kã ârĩ'á 'lẽlẽ.”

Īsáyã 52.15

Tã Póolõ kã rãlẻ nĩ'á 'lẽlẻ Rómã 'álâ rĩ

²² Má Póolõ ícã drẽ kỏ cälẻ ãnĩ lỏmĩlĩ Rómã 'á tólã, õzõ kpálẻ má õlẻ trá tĩkỏ nĩ'á ãnĩ ndrẻlẻ ãndãlã dũũ sịsị nã sĩ rĩ. ²³ Gõ'dá ngbãangbãnõ rĩ, má ndrẻ lỏsi gólâ Ôvâri drĩ ặfẻlẻ má drĩ 'lẻlẻ 'bặdrị ndrĩ gólĩyĩ má drĩ ậcị tõzõ 'álâ sĩ rĩ 'bá yĩ 'ásĩ rĩ trá. Gõ'dá ndrỏ dũũ sĩ, má lẽ nõ trá nĩlĩ Rómã 'á tólã ãnĩ ndrẻlẻ. ²⁴ Tãlã tã rĩ 'dĩ tãsi rĩ, ngbãangbãnõ mã trá rĩ'á ámã êdẻ'á nĩlĩ filĩ 'bặdrị ãnĩkã ĩtãlĩyã 'dĩ 'álâ, nĩ'á ãnĩ ndrẻlẻ Rómã 'á tólã. Má lẽ trá rĩlĩ ãnĩ bẻ tólã kặyĩ dã sĩ, tãlã má lẽ tã ngĩlĩ rỏõ ãnĩ bẻ. Gõ'dá 'dũ vỏsi rĩ, má â'dỏ ícã'á ậcị ãngãlẻ lặvũzỏ nĩ'á 'bặdrị ĩsipyĩnã rĩ 'álâ. Gõ'dá õzõ nĩ ãcã trá ámã pãlẻ ngã mvã fĩnyáwã sị ậcị rĩ 'dĩ tõzõ rĩ, 'dũ rĩ â'dỏ â'dỏ'á tãndĩ rỏ.

²⁵ Gõ'dá sịsị rĩ, ícã trá má drĩ nĩzỏ Yěrõsälémã 'álâ ngbãangbãnõ. Má lẽ õjĩlã Ôvâri kã tólã nã 'bá yĩ pãlẻ ngã fẻfẻ sị. ²⁶ Gõ'dá krĩstõ 'bá gólĩyĩ â'dỏ 'bá íyĩ 'bặdrị gólĩyĩ Mẻkẻdỏnĩyã kã 'á gõ'dã Gĩrĩkị kã bẻ rĩ 'bá yĩ 'bã tã ặsũ íyĩkã trá ngã fẻfẻ ê'bẻzỏ drị-bặlặyĩ rỏ, â'dỏ rỏ bẻ má drĩ trỏlẻ nĩ'á fẻlẻ tã lẻ 'bá gólĩyĩ ặzã rỏ rĩ 'bá Yěrõsälémã 'álâ rĩ 'bá

yî drí. ²⁷ Gólîyî nyãányâ pãtîjî lě ÿyî ází-ázi gólîyî tã lě 'bá ró ítí 'dî 'bá yî pãlé. Gõ'dá rí'á tã mbî 'î gólîyî drí rîzó ÿyî ázi-ázi gólîyî izã ró rî 'bá Yěrösälémã 'á rî 'bá yî pãlé ítí, tãlã síjí rî, õjílã Yúdã yí kã nî trá nî'á tã âtálé õjílã õrî äzã 'bá yí kã drí tãlã tã lânjã gólîyî Ôvârí drí 'élé trá gólîyî drí Yésü sî rî tãsí, Ôvârí õjã ró õjílã 'dî 'bá yî bê â'dólé õjílã íyíkã ró kpãkã ãlô gólîyî bê. Ítí rî, rí'á ngbãangbãno mbî õjílã õrî äzã 'bá yí kã 'dî drí ngá ÿyíkã rî 'bá yî lônÿzó dã dã fělé õjílã Yúdã yí kã gólîyî tã lě 'bá Yésü 'á rî 'bá yî drí õjílã izã ró rî 'bá yí pãzó. ²⁸ Ôzõ má õnî trá cãlé Yěrösälémã 'álã rî, má â'dô ngá fěfě 'dî fě'á tã lě 'bá tólã nã 'bá yî drí. Gõ'dá 'dî vósî rî, má â'dô ngã'á lâvülî nî'á ânî lômîlí Rómã 'á tólã, gõ'dá âcí ñngázó nîlí Ísípáyîná 'álã. ²⁹ Ôzõ má õcã trá ânî ndrělé tólã rî, má nî trá kî, Yésü Kristõ â'dô õrě fě'á âmã drí rõõ ânî bê.

³⁰ Âmã âdrúpî yî âmã îzó yí bê, âmã ânî bê ndrî kpãkã ãlô rí'á õjílã Kúmú âmákã Yésü kã rî'dî. Líndrí Tãndí Ôvârí kã 'bã âmã trá lõvõ 'bãlé âmã vó 'ásî. Bê trá ítí rî, má lò'bã rú'bã rõõ ânî drí, nî 'ê rãtãã rõõ Ôvârí drí âmã tãsí. ³¹ Nî 'ê rãtãã, tãlã Ôvârí ùsû ró bê má rú õjílã Yúdã yí kã Yěrösälémã 'álã gólîyî tã lě 'bá kô Yésü 'á rî 'bá yî drí'gã sí. Nî 'ê rãtãã kpã kî, tã lě 'bá gólîyî õjílã Yúdã yí kã ró tólã nã 'bá yî ùsû ró ÿyî ngá gólîyî má drí trólé õjílã gólîyî izã ró rî 'bá yî pãzó 'dî 'bá yî äyîkõ sí. ³² Nîngã sí, õzõ Ôvârí õlě nî rî, má â'dô ñcã'á nî'á cãlé ânî ngá 'á Rómã 'á tólã äyîkõ sí. Gõ'dá õzõ mã õndrê âmã trá âmã vó 'ásî rî, mã â'dô ñcã'á mbãrãkã solé âmã 'á âmã vó 'ásî ãlô-ãlô. ³³ Ôvârí gólã âmã 'bã 'bá rîlí pîpîsílí ã'dî sí rî äã'dô ânî bê ndrî. Äã'dô ítí.

16

Tã tã îgî nõ trõ 'bã fělé Rómã lé 'bá yî drí rî tãsí rî

¹ Má jô tâ îgĩ-îgĩ nô ãnî drí áamá îzó Fóyĩbĕ drígá. Gólâ rî tâ Ôvârí kâ 'êlé tãndí ró ândrê kãñsã kâ ró jãrĩbã zĩlĩ Sĕnĕkôrĕyã rî 'álâ. ² Nĩ lãgũ gólâ tãndí ró dódó ãzí-ãzí tâ lĕ 'bá Kúmú ãmákâ Yĕsũ 'á rî ró. Rĩ'á tâ mbĩ 'ĩ òjĩlã Ôvârí kâ drí ÿĩ ãzí-ãzí yĩ 'ĕzó tãndí ró dódó ĩtĩ. Nĩ pã gólâ ngá gólâ drí â'dózó ĩzã lâ bê rî 'bá yĩ sĩ, tãlã gólâ rî nyãányã pã mâ trá rôô gõ'dá kpá òjĩlã dũũ ãzã 'bá yĩ bê.

Tã Póólô drí nĩ-bê-yã 'ĕzó òjĩlã ãzã 'bá yĩ Rómã 'álâ rî 'bá yĩ drí rî

³ Má 'ê nĩ-bê-yã ãmbá ãmbá Ākōwĩlã yĩ drí òkó lâ Pĩrĩsĩlã bê. Gólĩyĩ 'ĩdĩ lôsĩ Yĕsũ Krĩstō kâ 'ĕ 'bá 'ĩ má bê. ⁴ Gólĩyĩ gã ĩyĩ òdrã pá trá ngĩlĩ rú áamá tãsĩ. Má 'ê ãwô-ĩtĩ ãmbá Ôvârí drí tãlã tâ rî 'dĩ tãsĩ, gõ'dá òjĩlã òrĩ ãzã 'bá yĩ kã gólĩyĩ tâ lĕ 'bá trá Yĕsũ 'á tãlã lôsĩ ámákâ gólĩyĩ lãfálĕ rî tãsĩ rî 'bá yĩ 'ê ĩyĩ ãwô-ĩtĩ kpá ãmbá Ôvârí drí tãlã gólĩyĩ drí áamá pãzó trá òdrã 'ásĩ rî tãsĩ. ⁵ Gõ'dá má 'ê nĩ-bê-yã kpá krĩstō 'bá yĩ ndrĩ gólĩyĩ rú ê'bé 'bá tũ vō ãlō 'á Ôvârí rî ĩnjĩlĩ Ākōwĩlã yĩ drí 'bã 'á rî 'bá yĩ drí.

Nĩ-bê-yã kpá Ēpĕnĕtō drí. Gólâ rî lôvó rĩ'á má 'á dũũ òjĩlã drĩ-káká Ásĩyã* lĕsĩ gólâ tâ lĕ 'bá Yĕsũ 'á rî ró. ⁶ Gõ'dá má 'ê nĩ-bê-yã kpá ãmbá Mãrĩyã gólâ lôsĩ 'ĕ 'bá rôô Yĕsũ drí ãnĩ ãmúzó rî drí. ⁷ Má 'ê nĩ-bê-yã ãzã kpá Āndrónĩkã yĩ drí òkó lâ Yũnĩyã bê gólĩyĩ rĩ'á áamá ãzí-ãzí yĩ Yúdã yĩ kã ró rî 'bá yĩ 'ĩdĩ, gõ'dá kpá 'bálĕ trá gãñĩmã 'á má bê tãlã tâ lĕlĕ gólĩyĩkã Yĕsũ 'á rî tãsĩ rî. Gólĩyĩ rĩ'á krĩstō 'bá yĩ gólĩyĩ lãjóbã yĩ drí rĩ'á ĩnjĩ lâ ĩyĩ rî 'ĩdĩ. Gólĩyĩ nyãányã jã rú trá tâ lĕlĕ Yĕsũ 'á sĩsĩ má drí sĩ.

⁸ Má 'ê nĩ-bê-yã Āmbĩlĩyátō gólâ má drí lôvó lâ 'bálĕ tâ lĕ 'bá Kúmú ãmákâ Yĕsũ 'á rî ró rî drí. ⁹ Nĩ-bê-yã ãzã Ōrōbánō drí. Gólâ 'ê lôsĩ kpá trá Yĕsũ drí kpãkã ãlō ãmã

* 16:5 16:5 'Bãdrĩ Ásĩyã 'dĩ, ândrō nô, úzĩ rú lâ Túrũkĩ.

bê. Má 'ê nî-bê-yã kpá Sītākísĩ drí. Má 'bã gólâ rî lôvó kpá áamá āzĩ-āzĩ ró. ¹⁰ Nî-bê-yã Āpélĕ drí. Gólâ rî trá tā lĕlé pĭpĭsĭlĭlĭ ālô rî sĭ Yésũ 'á, òzô kpálé gólâ ũũsũ lânō rōô rî. Má 'ê nî-bê-yã kpá Ārĭsĭtôbólô yĭ drí ôjĭlã gólâkâ 'bã kâ bê ndrĭ. ¹¹ Gõ'dá má 'ê nî-bê-yã kpá Hĕrôdĭyónã āzĩ-āzĩ tā lĕ 'bá Yésũ 'á ôjĭlã Yúdã yĭ kâ ró rî drí. Má 'ê nî-bê-yã kpá tā lĕ 'bá gólĭyĭ 'bã 'alé Nārāsĭsô kâ 'á rĭ 'bá yĭ drí ndrĭ. ¹² Nî-bê-yã Trĭfĕnã yĭ drí âmvúpĭ lâ Trĭfósã bê. Gólĭyĭ kpãrãtĭ 'ê ĩyĭ lôsĭ trá rōô Kúmú âmákâ Yésũ drí. Nî-bê-yã Pĕrĕsĭ gólâ má drí kpá lôvó lâ 'balé rĭ drí. Gólâ 'ê lôsĭ kpá trá rōô Kúmú Yésũ drí. ¹³ Nî-bê-yã âmã Rũfúsã drí. Rĭrĭ tãndĩ gólâkâ krĭstô 'bá ró rĭ sũ trá rōô Kúmú Yésũ rú. Gõ'dá nî-bê-yã kpá ândrĕ lâ drí. Gólâ 'bã âmã lôvó trá té òzô mvã lâ nyãányã kâtĭ. ¹⁴ Má 'ê nî-bê-yã kpá ôjĭlã nô 'bá yĭ drí, Āsĭnĭkĭrĭtô, Fĭlĕgónã, Ērĕmĕ, Pãtrôbósã, Ērĕmã yĭ ndrĭ tā lĕ 'bá āzã 'bá yĭ gólĭyĭ rũ ê'bé 'bá gólĭyĭ bê rĭ 'bá yĭ drí. ¹⁵ Má 'ê nî-bê-yã kpá Fĭlôlógô yĭ drí rĭ Jũlĭyã bê, gõ'dá Nĕrĕyósã yĭ drí ĩzó lâ Ôlĭmbósã bê, gõ'dá kpá tā lĕ 'bá āzã 'bá yĭ rũ ê'bé 'bá vō ālô 'á gólĭyĭ bê rĭ 'bá yĭ drí. ¹⁶ Gõ'dá kpá ânĭ lâfálé sĭ rĭ, òzô nĭ ôtĭrĭ rũ ê'bé vō ālô 'á rĭ, nĭ 'ê nî-bê-yã ânĭ lâfálé sĭ lôvô sĭ tā lĕ 'bá āzĩ yĭ ró. Krĭstô 'bá yĭ kãnĭsã 'ásĩ ndrĭ 'ê ĩyĭ kpá nî-bê-yã ĩyĭkã ânĭ drí ndrĭ.

Tã Póólô drĭ drĭ-mbĭlĭ sôzô tā lĕ 'bá yĭ lĭfĭ ôjĭlã gólĭyĭ rĭ 'bá

gólĭyĭ 'ĕlé rĭ'á lâwãlé ĩyĭ vō 'ásĩ rĭ 'bá yĭ tãsĭ rĭ

¹⁷ Âmã âdrúpĭ yĭ âmã ĩzó yĭ, má sô drĭ-mbĭlĭ ânĭ lĭfĭ tãlã ânĭ drĭ â'dózo lĭfĭ ngĭyã bê gõ'dá kpá â'dolé sũlĭ ânĭ rú ôjĭlã gólĭyĭ rĭ 'bá tā âtálé ânĭ 'balé lâwãlé ânĭ āzĩ-āzĩ yĭ bê rĭ 'bá yĭ tãsĭ. Gólĭyĭ ûjũ trá ânĭ âdólé drĭ jalé volé Ôvãrĭ rú sĭ. Gõ'dá tā gólĭyĭ drĭ rĭ'á ĩmbálâ rĭ 'bá yĭ â'dó kô tā âtĭ-âtĭ pãtĭ Ôvãrĭ kâ rĭ'đĭ. Nĭ ârĭ tā gólĭyĭkã 'đĭ 'bá yĭ āzãkã lâ kô ālôwálã. Nĭ

nyĩ ãnĩ vólé 'á lâ sī. ¹⁸ Gólĩyĩ rĩ 'dĩ kô tã Kúmú ãmákâ Yésũ kâ rĩ 'lélé 'ĩ'dĩ rú 'ĩ'bũ 'bá tãndĩ rĩ ró. Gólĩyĩ lě 'dĩ bê-rĩ cé tã gólĩyĩ sũ 'bá gólĩyĩ rú rĩ 'lélé 'ĩ'dĩ. Gólĩyĩ rĩ rĩ'á úlĩ gólĩyĩ ásó 'bá ásó rĩ 'bá yĩ átálé 'ĩ'dĩ ònjö ró ãnĩ 'bálé tã 'ĩsũ 'ĩyíká ányâ ró 'dĩ 'bá yĩ tã-drĩ lâ lělé. Òjílã gólĩyĩ rĩ 'bá njãã tã drĩlĩyĩ árilĩ ndrĩ rĩ lělé rĩ 'bá yĩ lě 'ĩyĩ úlĩ gólĩyĩ 'dĩ tã-drĩ lâ gbö 'ĩtĩ, tãlá ásó-ásó lâ 'ĩyĩ sī. ¹⁹ Gõ'dá tã lě 'bá vö ãmbá düü 'ásĩ rĩ 'bá yĩ ári 'ĩyĩ tã trá kí nĩ rĩ, ãnĩ nyáányâ rĩ trá rilĩ tã lělé sī tã áti-áti mbĩ Ôvâri kâ rĩ 'á pĩpĩsĩlĩ álô sī. Gõ'dá ámâ nyáányâ trá áyikö ró ãmbá tãlá tã lělé ãnikâ ndá 'dĩ tãsĩ. Gõ'dá má lě nõ ãnĩ lifĩ 'icilĩ á'dólé rilĩ tã nĩnĩ sī röö Ôvâri ngá lésĩ, tãlá nĩ örĩ ró bê cé tã gólĩyĩ mbĩmbĩ ró sũ 'bá gólâ rú rĩ 'bá yĩ 'lélé 'ĩ'dĩ. Nĩ rĩ tã ákó lé 'bá ró, tãlá nĩ özó kô rĩ rĩ'á tã ázãkã gólĩyĩ ònjĩ ró rĩ 'bá yĩ 'lélé álôwálã. ²⁰ Òzö nĩ örĩ rĩrĩ tãndĩ sī 'ĩtĩ rĩ, 'dĩ Ôvâri gólâ ámâ 'bã 'bã nĩ ndrĩ rilĩ á'dĩ ró rĩ á'dô mbârãkã áfě'á ãnĩ drĩ ájũ 'büzó Sātãná bê. Gõ'dá gólâ á'dô Sātãná rĩ 'e'á ãnĩ drĩ lôtolé kpányá-kpányá ãnĩ pá ágálé sī tã trözó drĩgã lâ sī.

Ôvâri ááfě örě ãnĩ drĩ á'dô pĩpĩsĩlĩ tãndĩ gólãkã 'dĩ vó ró.

Nĩ-bê-yã Póólö rĩ lâmũ-ãzĩ yĩ kã krístö 'bá Rómã kâ rĩ 'bá yĩ drĩ

²¹ Tĩmãtĩyã gólâ rĩ 'bá lôsĩ 'lélé má bê nõlé nõ 'ê nĩ-bê-yã ãnĩ drĩ tólã ámbá ámbá. Gõ'dá kpá ámâ ázi-ãzi yĩ òjílã Yúdã yĩ kã ró tã lě 'bá 'ĩyĩ trá Yésũ 'á rú bê 'ĩyĩ Lũkĩyã, Yásõná gõ'dá Sõsĩpátö 'ê 'ĩyĩ nĩ-bê-yã kpá ãnĩ drĩ. ²² Mã Těrãtĩyö, má rĩ rĩ'á wãrãgã nõ 'igilĩ nĩ Póólö drĩ tã 'igĩ 'bã gólãkã ró. Mã 'ê nĩ-bê-yã kpá ãnĩ drĩ ámbá ázi-ãzi tã lě 'bã trá Kúmú ãmákâ Yésũ 'á rĩ ró. ²³ Gãyö 'ê nĩ-bê-yã kpá ãnĩ drĩ. Mã Póólö ngbããngbãno rĩ, rĩ'á gólâ drĩ 'bã 'á. Gõ'dá tã lě 'bã gólĩyĩ ndrĩ nõlé nõ 'bã yĩ ê'bê 'ĩyĩ rú kpá 'dó gólâ drĩ 'bã 'á rãtãã 'lélé Ôvâri drĩ. Ęrésitö 'ê nĩ-bê-yã kpá ãnĩ drĩ.

Gólâ rî'á òjílã rî 'bá sũlí âdî rú jãrĩbã nõ 'á rî ì'dî. Gõ'dá ãmã ázì-ázì tã lě 'bá ró zĩlĩ Kárãtõ rî 'è kpá nî-bê-yã ãnî drí. ²⁴ (Kúmú ãmákã Yésũ Krístõ òfě òrě ãnî drí ndrĩ. Æã'dô ìtí.)*

Tã Póólõ drí tã-vó íyíkã âtízó Rómã lé 'bá yî drí rî

²⁵ 'Dõvó ìtí rî, mã lùyî Ôvârí ãmbá. Gólâ rî'á ì'dî gólâ ìcá 'bá tã lělě ãnìkã Yésũ 'á rî 'bãlé â'dólé mbârãkã bê tã âtî-âtî tãndí Yésũ rî tãsí má drí rî'á pělã òjílã drí rî sî. Sísí rî, tã âtî-âtî Yésũ Krístõ rî tãsí rî rî'á lãpî-lãpî lâ ró ndrõ dũũ sî. Æmã á'bíyá yî ìcá ìyî kô tã lâ nĩlĩ ndrĩ. Gõ'dá ngbããngbãnõ rî, òjílã ndrĩ ìcã trá nĩlã. ²⁶ Tã gólĩyî tã ãngũ 'bá Ôvârí kã rî 'bá yî drí ìgĩlĩ trá ãkũ ró nã 'bá yî sî rî, Ôvârí 'bã ãmã trá nĩlã ngbããngbãnõ. Gõ'dá Ôvârí gólâ rî 'bá zãã gbãdú ãdũkũ ãkó rî 'bã tã òjílã òrĩ drí ndrĩ tã rî 'dî 'bá yî ãrízó, tãlã gólĩyî òlě ró tã Ôvârí 'á gõ'dá tã gólĩyî gólâ drí lělé rî 'bá yî 'ězó.

²⁷ Ôvârí ì'dî rî'á gólâ tã nĩnĩ bê ndrĩ rî. 'Dõvó ìtí rî, mã lùyî gólâ zãã ãdũkũ ãkó Yésũ Krístõ sî. Æã'dô ìtí.

* ^{16:24} ^{16.24} Úlĩ vérěsĩ 24 nõ kã ìgĩlĩ kô wãrãgã bí búkũ Rómã lé 'bá nõ kã ãzã 'bá yî 'á.

Tã-drĩ Lěě Ó'dí Óvârí Kâ

Avokaya: Tã-drĩ Lěě Ó'dí Óvârí Kâ New Testament

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Avokaya)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 2 Jun 2022

87931ba7-0e83-5f4d-bd6e-8c45876fc354